

การนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้สู่ศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการ
ความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา

นายเกษม ชูรัตน์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาสุศึกษาและพลศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A PROPOSED MODEL OF HEALTH EDUCATION LEARNING MANAGEMENT USING
COLLABORATIVE LEARNING AND KNOWLEDGE MANAGEMENT TO ENHANCE COGNITIVE
SKILLS

Mr. Kasem Chooratna

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy Program in Health and Physical Education
Department of Curriculum and Instruction
Faculty of Education
Chulalongkorn University
Academic Year 2015
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็น ฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา
โดย	นายเกษม ชูรัตน์
สาขาวิชา	สุขศึกษาและพลศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	รองศาสตราจารย์ ดร. เอ็มอัชมา วัฒนบุรานนท์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	รองศาสตราจารย์ ดร.ธำรงค์ อุดมไพจิตรกุล

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. บัญชา ชลาภิรมย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุธนะ ติงศภัทิย์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร. เอ็มอัชมา วัฒนบุรานนท์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร.ธำรงค์ อุดมไพจิตรกุล)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. รุ่งระวี สมะวรรณนะ)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. จุฑา ติงศภัทิย์)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรเดช สำราญจิตต์)

เกษม ชูรัตน์ : การนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา (A PROPOSED MODEL OF HEALTH EDUCATION LEARNING MANAGEMENT USING COLLABORATIVE LEARNING AND KNOWLEDGE MANAGEMENT TO ENHANCE COGNITIVE SKILLS) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รศ. ดร. เอมอัชฌา วัฒนบูรานนท์, อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม: รศ. ดร.ธำรงค์ อุดมไพจิตรกุล, 176 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) นำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา และ 2) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานที่มีต่อการพัฒนาทักษะทางปัญญา ขั้นตอนการวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ 1) การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐาน และ 2) การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดลองเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 30 คน ดำเนินการทดลองเป็นระยะเวลา 10 สัปดาห์ โดยมีการทดสอบทักษะทางปัญญาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านความรู้ เจตคติและการปฏิบัติ ก่อนและหลังการทดลอง นำข้อมูลที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยด้วยค่า “ที” และประเมินประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ (Efficiency)

ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) แนวคิดและหลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ และ 4) การประเมินการเรียนรู้ ซึ่งกระบวนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย 8 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การทำงานเป็นกลุ่มย่อย 2) การแบ่งกลุ่มละความสามารถ 3) การร่วมมือและช่วยเหลือกัน 4) การจัดกิจกรรมเน้นความรับผิดชอบและมีเป้าหมายการทำงานร่วมกัน 5) การคิดและการทำงานร่วมกันในกลุ่ม 6) การจัดการทรัพยากรความรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด 7) มีการจัดกระบวนการในการสร้างและรวบรวมความรู้ และ 8) การให้คุณค่าแก่ทรัพยากรความรู้ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องโดยรวมเท่ากับ 0.92 และผลการประเมินประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้อยู่ในเกณฑ์ 81.11/80.8

2. ผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา พบว่า

2.1 กลุ่มทดลองมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะทางปัญญาสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 กลุ่มทดลองมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาควิชา หลักสูตรและการสอน

ลายมือชื่อนิสิต

สาขาวิชา สุขศึกษาและพลศึกษา

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

ปีการศึกษา 2558

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาร่วม

5584202127 : MAJOR HEALTH AND PHYSICAL EDUCATION

KEYWORDS: HEALTH EDUCATION LEARNING MANAGEMENT / COLLABORATIVE LEARNING / KNOWLEDGE MANAGEMENT / COGNITIVE SKILLS

KASEM CHOORATNA: A PROPOSED MODEL OF HEALTH EDUCATION LEARNING MANAGEMENT USING COLLABORATIVE LEARNING AND KNOWLEDGE MANAGEMENT TO ENHANCE COGNITIVE SKILLS. ADVISOR: ASSOC. PROF. AIMUTCHA WATTANABURANON, Ed.D., CO-ADVISOR: ASSOC. PROF. TUMRONG UDOMPIJITKUL, Ph.D., 176 pp.

The purposes of this research were; 1) to propose model of health education learning management using collaborative learning and knowledge management to enhance cognitive skills and 2) to examine the efficiency of the model of health education learning management using collaborative learning and knowledge management to enhance cognitive skills. The study was divided into two phases. The first phase was to study and develop the model of health education learning management using collaborative learning and knowledge management to enhance cognitive skills. The second phase was to examine the efficiency of health education learning management model. The participants were 30 undergraduate students from Ramkhamhaeng University. The Experiment was conducted over a period of 10 weeks. Data were collected before and after experiment, analyzed by using mean, standard deviation, t-test and also evaluated the efficiency of health education learning management model.

The following research findings were:

1. The model of health education learning management using collaborative learning and knowledge management to enhance cognitive skills consisted of 4 components: i.e., 1) Principles and Concepts, 2) Objectives, 3) Learning process, and 4) Learning assessment. The learning process steps were composed of 8 steps; 1) Group working 2) Mixed ability segmentation 3) Cooperation 4) Activities focus on responsibility and collaboration 5) Thinking and group working 6) Organizing knowledge resources for the most benefit 7) Managing the processes of creating and knowledge collection and 8) Valuable the knowledge resources. The model had an aggregate IOC (Item Objective Congruence) of 0.92 and 81.11/80.8 efficiency criterion of health education learning management.

2. The results of the effectiveness of the health education learning management model using collaborative learning and knowledge management to enhance cognitive skills were found as follows :

2.1 Mean scores of cognitive skills were higher significantly than before experiment at the .05 level.

2.2 Mean scores of Health Education Achievement (Knowledge, Attitudes and Practice) were higher significantly than before experiment at the .05 level.

Department: Curriculum and Instruction
Field of Study: Health and Physical Education
Academic Year: 2015

Student's Signature

Advisor's Signature

Co-Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร.เอมอชมา วัฒนบุรานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.ธำรงค์ อุดมไพจิตรกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ร่วม ซึ่งช่วยให้คำแนะนำและดูแลเอาใจใส่ตลอดจนช่วยแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นจากการวิจัยในครั้งนี้ด้วยเป็นอย่างดีตลอดระยะเวลาที่ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาครั้งนี้เป็นอย่างสูง

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธนะ ดิงศภัทย์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สุรเดช สำราญจิตต์ อาจารย์ ดร.รุ่งระวี สมะวรรณ และอาจารย์ ดร.จุฑา ดิงศภัทย์ ที่เป็นคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้พิจารณาให้ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ซึ่งทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาสละเวลาให้ความช่วยเหลือในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัย รวมทั้งมหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณคณาจารย์ประจำสาขาวิชาสุศึกษาและพลศึกษา และเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ ในสาขาวิชาสุศึกษาและพลศึกษา ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจ และให้การช่วยเหลือมาตลอด

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้มีอุปการะคุณทุกท่านที่ได้ให้การสนับสนุนในการศึกษา ให้ความรัก ความอบอุ่น ความห่วงใย และกำลังใจ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ ข้าพเจ้าสำเร็จการศึกษาระดับดุษฎีบัณฑิตนี้ ด้วยดีตลอดมา ข้าพเจ้าจึงขอเทิดทูนพระคุณนี้ไว้เหนือสิ่งอื่นใด และขอกราบขอบพระคุณครู อาจารย์ ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ อบรมสั่งสอน ตลอดจนสนับสนุนผู้วิจัยจนสำเร็จการศึกษา

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	1
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย	1
คำถามการวิจัย	5
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ขอบเขตการวิจัย	5
สมมติฐานการวิจัย	6
นิยามศัพท์.....	6
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	7
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
การเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning)	9
ความหมายการจัดการสอนแบบร่วมมือ	9
เป้าหมายของการเรียนการสอนแบบกลุ่มร่วมมือ	11
แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนแบบกลุ่มร่วมมือ	11
รูปแบบการสอนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ	13
เทคนิคการจัดการเรียนแบบร่วมมือ	14
แนวคิดและทฤษฎีการจัดการความรู้	17
ความหมายของความรู้.....	19

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้.....	22
ประโยชน์ของการจัดการความรู้.....	23
แนวคิดและทฤษฎีที่ทักษะทางปัญญา	24
การจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษา.....	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	29
งานวิจัยในประเทศ	29
งานวิจัยต่างประเทศ	47
กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	56
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	56
ขั้นตอนที่ 1 การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ และการจัดการความรู้เป็นฐาน	56
ขั้นตอนที่ 2 การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการ เรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา	67
การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล	74
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	76
ตอนที่ 1 ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ และการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา.....	77
ตอนที่ 2 ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการ เรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา	85
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	100
สรุปผลการวิจัย.....	100
อภิปรายผลการวิจัย.....	102
ข้อเสนอแนะ.....	108
รายการอ้างอิง	110

ภาคผนวก.....	121
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	122
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือเก็บข้อมูลวิจัยและหนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ.....	124
ภาคผนวก ค การวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ.....	127
ภาคผนวก ง แผนการจัดการเรียนรู้.....	137
ภาคผนวก จ แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	162
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	176

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 ตารางวิเคราะห์องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือ	57
ตารางที่ 2 ตารางวิเคราะห์องค์ประกอบของการจัดการความรู้	58
ตารางที่ 3 ตารางวิเคราะห์องค์ประกอบของทักษะทางปัญญา	60
ตารางที่ 4 ค่าความตรงตามเนื้อหาของรูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา	66
ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา.....	77
ตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางปัญญาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติและการปฏิบัติก่อนและหลังการทดลองของนักศึกษากลุ่มทดลอง	85
ตารางที่ 7 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางปัญญา ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง จำแนกเป็นรายข้อ	87
ตารางที่ 8 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง จำแนกเป็นรายข้อ.....	90
ตารางที่ 9 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติ ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง จำแนกเป็นรายข้อ.....	93
ตารางที่ 10 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติ ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง จำแนกเป็นรายข้อ	96
ตารางที่ 11 ผลคะแนนจากการทำแบบทดสอบท้ายบทเรียน.....	98
ตารางที่ 12 ผลคะแนนหลังการทดลองของนักศึกษากลุ่มทดลอง	99
ตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา.....	99

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

โลกในปัจจุบันเป็นโลกแห่งเศรษฐกิจสังคมฐานความรู้ (Knowledge-Based Society) ที่ทุกสังคมจะต้องมีความสามารถที่จะนำความรู้มาสร้างเป็นนวัตกรรม เพื่อใช้เป็นพลังแห่งการขับเคลื่อนเพื่อพัฒนาสังคม ความรู้และนวัตกรรมที่สร้างขึ้นจะเป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมซึ่งเป็นฐานที่มีความสำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยสิ่งที่ป็นปัจจัยหลักในการขับเคลื่อนความเป็นอยู่ของคนในสังคมให้ดีและมีความสุข ตลอดจนสามารถแข่งขันและร่วมมือกับสังคมประเทศอื่นได้ โดยอาศัยความรู้และนำความรู้มาใช้กับตนเอง ครอบครัว ชุมชนและประเทศชาติให้เกิดประโยชน์มากที่สุด รัฐจึงกำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 มุ่งพัฒนาคนให้มีคุณภาพโดยมองเป็นทุน (Human Capital) เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศในมั่นคงและสามารถแข่งขันได้ ซึ่งการแข่งขันในยุคปัจจุบันจึงขึ้นอยู่กับความสามารถขององค์กรในการสร้าง และใช้ทรัพย์สินที่จับต้องไม่ได้ในการเพิ่มคุณภาพ ลดต้นทุน ลดระยะเวลาในการสร้างผลิตภัณฑ์หรือบริการใหม่ ๆ สร้างนวัตกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว โดยอาศัยสินทรัพย์ที่จับต้องไม่ได้ (Intangible Assets) เช่น ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ มากกว่าการใช้สินทรัพย์ที่จับต้องได้ (Tangible Assets) เช่น อาคาร เครื่องจักรและอุปกรณ์สำนักงาน(บุญดี บุญญากิจ, 2547)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มี 9 หมวด 78 มาตรา โดยเป็นมาตราที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาที่สำคัญ ได้แก่ มาตรา 22 การเน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด มาตรา 23 การจัดการศึกษาต้องมีการบูรณาการ มาตรา 24 การใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนา เป็นแนวทางให้สถานศึกษาจัดกระบวนการเรียนรู้ มาตรา 26 การประเมินแนวใหม่ที่หลากหลายในการปฏิรูปการเรียนรู้ให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการเรียนรู้ มีวิถีคิด รู้จักการตั้งคำถาม เป็นการเรียนรู้ตามสภาพจริง และ มีการประเมินผลตามสภาพจริง ผู้สอนจะต้องให้ความสำคัญกับผู้เรียน (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2544) การศึกษา ลักษณะต่างๆ ของผู้เรียนจึงเป็นสิ่งที่ผู้สอนควรให้ความสำคัญเพื่อจะได้สามารถ วิเคราะห์ผู้เรียน และออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม

คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้แผนกวิจัย กรมวิชาการ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2544) ระบุว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หรือการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางหมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่ได้จัด หรือดำเนินการให้สอดคล้องกับผู้เรียน ความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสามารถทางปัญญา วิธีการเรียนรู้โดยบูรณาการคุณธรรม ค่านิยม อันพึงประสงค์ ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง ได้พัฒนากระบวนการคิด วิเคราะห์ ศึกษา

ค้นคว้า ทดลอง และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองตามความถนัด ความสนใจด้วยวิธีการ กระบวนการ และแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริงทั้งในและนอกห้องเรียน มีการวัดผล ประเมินผลตามสภาพจริง ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตามมาตรฐานหลักสูตรที่กำหนด เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับแนวทางที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้บัญญัติไว้ สถาบันการศึกษาจึงมีหน้าที่โดยตรงที่จะกำหนดเป้าหมาย ภารกิจ และแสวงหา ยุทธศาสตร์ต่างๆ ในการดำเนินการเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ และความสามารถ ของผู้เรียนแต่ละคน

การประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับ พ.ศ.2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 ส่งผลกระทบให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาทุกระดับ มีการเน้นหนักให้ปรับปรุงหลักสูตร และปรับเปลี่ยนวิธีการสอนเพื่อพัฒนานักศึกษาให้คิดเป็นแก้ปัญหาเป็นและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ไทย ซึ่งสิ่งที่ได้กล่าวมานี้จะทำอย่างไรให้สังคมเชื่อมั่นได้ว่าคุณวุฒิที่บัณฑิตได้รับจาก สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่ง มีคุณภาพมาตรฐานที่สามารถเทียบเคียงกัน (สำนักงานคณะกรรมการการ อุดมศึกษา, 2552)

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเน้นว่าเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้กระบวนการกลุ่มให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทำงานร่วมกันเพื่อผลประโยชน์และเกิดความสำเร็จร่วมกัน ของกลุ่ม ซึ่งการเรียนแบบร่วมมือมิใช่เป็นเพียงจัดให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่ม เช่น ทำรายงาน ทำ กิจกรรมประดิษฐ์หรือสร้างชิ้นงาน อภิปราย ตลอดจนปฏิบัติการทดลองแล้ว ผู้สอนทำหน้าที่สรุป ความรู้ด้วยตนเองเท่านั้น แต่ผู้สอนจะต้องพยายามใช้กลยุทธ์วิธีให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการประมวลสิ่ง ที่มาจากการทำกิจกรรมต่างๆ จัดระบบความรู้สรุปเป็นองค์ความรู้ด้วยตนเองเป็นหลักการสำคัญ (พิมพันธ์ เดชะคุปต์, 2544) ดังนั้น การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือผู้สอนจะต้องเลือกเทคนิคการจัดการ เรียนที่เหมาะสมกับผู้เรียน และผู้เรียนจะต้องมีความพร้อมที่จะร่วมกันทำกิจกรรม รับผิดชอบงานของ กลุ่มร่วมกัน โดยที่กลุ่มจะประสบความสำเร็จได้ เมื่อสมาชิกทุกคนได้เรียนรู้บรรลุตามจุดมุ่งหมาย เดียวกัน นั่นคือการเรียนเป็นกลุ่มหรือเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพนั่นเอง

จากพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 มาตรา 11 ได้กำหนดหลักการว่าส่วนราชการต้องมีหน้าที่ในการพัฒนาความรู้ เพื่อให้มีลักษณะเป็น องค์การแห่งการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ โดยต้องรับข้อมูลข่าวสารและสามารถประมวลความรู้ในด้าน ต่าง ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการได้อย่างถูกต้อง รวดเร็วและเหมาะสมกับ สถานการณ์ นั่นคือองค์กรจะพัฒนาตนเองให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้จำเป็นจะต้องมีการจัดการ ความรู้ภายในองค์กรอย่างเป็นระบบเพื่อส่งเสริมให้บุคลากรเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การสร้างบรรยากาศ ในการเรียนรู้ให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน เกิดวัฒนธรรมของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รวมทั้งต้องส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถ สร้างวิสัยทัศน์และปรับเปลี่ยนทัศนคติของ ข้าราชการในสังกัดเป็นบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการของส่วน

ราชการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 (คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2546; สุชาติ กิจชนะเสรี, 2553)

การจัดการความรู้เป็นการรวบรวมความรู้ที่มีอยู่กระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสารมาจัดเก็บให้เป็นระบบเพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าถึงความรู้ และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยประยุกต์ปรับใช้วิธีการจัดการความรู้กับองค์การทางการศึกษาเพื่อให้เกิดแรงขับเคลื่อนไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ จึงเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็น เพราะสังคมปัจจุบันเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ซึ่งมีแหล่งความรู้มากมายเกินกว่าที่จะเรียนรู้ได้หมด แต่มนุษย์มีลักษณะพิเศษ คือสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดเวลา การจัดการความรู้จึงเป็นแนวคิดการจัดการสมัยใหม่ที่มองคนในองค์กรเป็นสินทรัพย์อันมีค่า เป็นคนที่มีคุณภาพในการทำงานที่สามารถทำงานได้อย่างรอบด้านและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีความมุ่งมั่นเพื่อความสำเร็จและทำงานอย่างมีเป้าหมายภายใต้สภาวะแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาในอนาคตต่อไป ดังนั้น ความสำเร็จขององค์กรทางการศึกษาจึงขึ้นอยู่กับการเรียนรู้ของบุคคลและองค์กร (Organization Learning) เป็นปัจจัยสำคัญ เนื่องจากการเรียนรู้ของบุคคลทำให้องค์กรสามารถที่จะปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ของบุคคลเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าองค์กรมีการจัดการความรู้ (Knowledge Management) ที่ดี ดังที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (กพร.) ได้ส่งเสริมให้หน่วยงานราชการทุกภาคส่วนนำระบบการจัดการความรู้มาใช้ เพื่อพัฒนาองค์กรไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ ดังนั้นองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนต่างมีเป้าหมายในการพัฒนาบุคลากร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน โดยนำแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้มาบริหารจัดการองค์กรในรูปแบบที่สามารถพัฒนาบุคลากรให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ คือสามารถนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติ (Action Learning) และยังเป็นการพัฒนาบุคลากรอีกรูปแบบหนึ่งที่ได้รับคามนิยมและทันสมัยที่ทำให้องค์กรก้าวไปสู่ความสำเร็จได้ด้วยการสร้างคุณภาพและประสิทธิภาพขององค์กร จากการศึกษาบุคคล ที่งานและทุกฝ่ายทั้งภายในและภายนอก เพื่อนำความรู้ ทักษะและประสบการณ์ที่เกิดจากการเรียนรู้มาสู่การปฏิบัติ และส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันของบุคคล (Hunter, 1993; Yang, Watkins, & Marsick, 2004)

จากเหตุผลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของระบบการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่ช่วยพัฒนาความเป็นมนุษย์ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความต้องการของสังคม ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติได้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม ทัดเทียมกันนานาชาติอารยประเทศต่าง ๆ ได้ ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน คือ (1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม (2) ด้านความรู้ (3) ด้านทักษะทางปัญญา (4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ (5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ(คณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552)

ในปัจจุบันถึงแม้จะมีการปฏิรูประบบการศึกษาตามนโยบายของรัฐบาลแต่ผลที่ได้มาจากการปฏิรูปยังไม่ส่งผลอย่างชัดเจนเท่าที่ควรทั้งด้านนโยบายและการปฏิบัติจริง ระบบการศึกษาไทยยังคงสอนให้จำมากกว่าให้นักศึกษาได้ใช้ความคิด หรือ สร้างสรรค์ ให้เกิดแนวคิดสร้างสรรค์ไปประยุกต์ใช้ผลของระบบการศึกษาของไทยที่สอนให้จำอย่างเดียวทำให้นักเรียนเรียนรู้ที่จะเป็นผู้บริโภคแต่ไม่รู้จักคิดที่จะนำสิ่งที่ได้เรียนมาสร้างสรรค์ประยุกต์หรือประดิษฐ์ให้เกิดสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวมได้ เป็นผลให้ประเทศเสียเปรียบประเทศที่พัฒนาแล้วต่อไปเรื่อยๆ เนื่องจากโลกปัจจุบันต้องแข่งขันด้านสมองซีกขวาไหวพริบ จินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ การมองภาพรวม การแก้ปัญหา เป็น สิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้เมื่อนักศึกษาทำกิจกรรมที่ต้องลงมือทำด้วยตัวเอง แต่ที่ผ่านมามหาการศึกษาไทยเน้นการเรียนรู้ด้วยสมองซีกซ้าย คือความรู้มากกว่า ซึ่งวัดได้ง่ายด้วยการสอบ(กมลพรรณ ชีวพันธุ์ศรี, 2545; ภูมิรัตน์ โกกิลกนิษฐ, 2546) อีกทั้งสภาพสังคมปัจจุบันพบว่าสถานศึกษาส่วนใหญ่ให้ความสำคัญเพียงแค่วิชาที่เป็นทฤษฎีแต่ไม่ได้เน้นวิชาด้านปฏิบัติจึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

คณะกรรมการการอุดมศึกษา (2552) ให้ความหมายของทักษะทางปัญญา ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ว่าหมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์และใช้ความรู้ ความเข้าใจในแนวคิด หลักการ ทฤษฎี และกระบวนการต่างๆ ในการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ๆ ที่ไม่ได้คาดคิดมาก่อน สำหรับการศึกษาในระดับปริญญาตรี คณะกรรมการการอุดมศึกษาได้ให้ความหมายทักษะทางปัญญาไว้ว่า เป็นกระบวนการทำงานของสมอง หรือการคิดที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจและสามารถประเมินข้อมูลแนวคิดและหลักฐานใหม่ๆ จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และใช้ข้อมูลที่ได้ในการแก้ไขปัญหาและงานอื่นๆ ด้วยตนเอง สามารถศึกษาปัญหาที่ค่อนข้างซับซ้อน และ เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขได้อย่างสร้างสรรค์โดยคำนึงถึงความรู้ทางภาคทฤษฎี ประสบการณ์ทางภาคปฏิบัติ และผลกระทบจากการตัดสินใจ สามารถใช้ทักษะและความเข้าใจอันถ่องแท้ในเนื้อหาสาระทางวิชาการและวิชาชีพสำหรับหลักสูตรวิชาชีพ นักศึกษาสามารถใช้วิธีการปฏิบัติงานประจำและหาแนวทางใหม่ในการแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม ซึ่งประกอบไปด้วย การคิดอย่างเป็นระบบ คิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา และคิดสร้างสรรค์

ในสถาบันอุดมศึกษายังไม่มีหลักสูตรการเรียนการสอนที่เน้นการจัดการความรู้ที่เป็นระบบเชื่อมโยงในการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน ปราศจากแนวคิดและทฤษฎีมารองรับในการจัดการความรู้ภายในให้เป็นระบบอย่างต่อเนื่อง เพื่อการพัฒนาทักษะทางปัญญาเพื่อการนำไปประยุกต์ใช้ โดยเน้นในกลุ่มสาระวิชาที่เป็นทฤษฎีมากกว่ากลุ่มสาระด้านการปฏิบัติ วิชาสุขศึกษาถือเป็นห้องเรียนหนึ่งที่ต้องกำหนดให้นักศึกษามีความกระตือรือร้น (Curiosity) หรือใฝ่รู้ที่จะเข้าถึงความรู้ เกิดการ

เรียนรู้ แลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนร่วมชั้นเรียน และการจัดเก็บความรู้เหล่านั้นเอาไว้เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะอาจารย์ประจำภาควิชาพลานามัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง จึงเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ และการจัดการความรู้เป็นฐาน จึงสนใจที่ศึกษาการวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา เพื่อนำมาปรับปรุงวิธีการสอนให้เหมาะสมต่อไปโดยเฉพาะการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาด้านทักษะทางปัญญา ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

คำถามการวิจัย

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา มีขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนอย่างไร
2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานสามารถพัฒนาทักษะทางปัญญา ได้หรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา
2. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานที่มีต่อการพัฒนาทักษะทางปัญญา

ขอบเขตการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา ประชากรที่ใช้ในการทดลองเพื่อประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง
2. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย คือสาระการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาในรายวิชา การสร้างเสริมสุขภาพเพื่อชีวิต ของนักศึกษาในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง

3. การประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ตัวแปรจัดกระทำ คือ รูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐาน ส่วนตัวแปรตาม คือ ทักษะทางปัญญา
4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ใช้เวลาเก็บข้อมูล 10 สัปดาห์

สมมติฐานการวิจัย

ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1. ผู้เรียนที่เรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นจะมีคะแนนด้านความสามารถทางปัญญา สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ผู้เรียนที่เรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นจะมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านความรู้ สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ผู้เรียนที่เรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นจะมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านเจตคติ สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. ผู้เรียนที่เรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นจะมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านการปฏิบัติ สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นิยามศัพท์

รูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐาน หมายถึง แบบแผนในการจัดการเรียนการสอนที่สังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้มาใช้ในการกำหนดรูปแบบการเรียนรู้

การเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง วิธีการสอนที่ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นการทำงานเป็นกลุ่มย่อย โดยสมาชิกในกลุ่มมีการคละความสามารถทางการเรียน เน้นความรับผิดชอบในการทำงานโดยมีการคิดและการทำงานร่วมกันภายในกลุ่มที่มีเป้าหมายในการทำงานเหมือนกัน

การจัดการความรู้ หมายถึง กระบวนการที่องค์กรยกระดับความรู้ ให้คุณค่าแก่ทรัพยากรความรู้ และจัดการทรัพยากรความรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร

ทักษะทางปัญญา หมายถึง กระบวนการทำงานของสมอง หรือ กระบวนการคิด ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อค้นหาข้อเท็จจริง และนำข้อเท็จจริงเหล่านั้น มาทำความเข้าใจ โดยมีองค์ประกอบ คือ

- 1) การคิดสร้างสรรค์ 2) การคิดวิเคราะห์ 3) การคิดแก้ปัญหา 4) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และ
- 5) การคิดอย่างมีระบบ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐาน สำหรับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาในระดับอุดมศึกษา
2. ได้ต้นแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐาน สำหรับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาในระดับชั้นอื่น ๆ
2. ได้แนวทางในการศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา สำหรับเรื่องอื่น ๆ ต่อไป

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา ผู้วิจัยได้ค้นคว้า ศึกษา และรวบรวมเอกสารในเชิงทฤษฎี แนวคิด งานวิจัย และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการศึกษาวิจัยนี้ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย และเก็บรวบรวมข้อมูล สามารถจัดลำดับหัวข้อได้ดังนี้

1. แนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ
 - 1.1 ความหมายการจัดการสอนแบบร่วมมือ
 - 1.2 เป้าหมายของการเรียนการสอนแบบกลุ่มร่วมมือ
 - 1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนแบบกลุ่มร่วมมือ
 - 1.4 รูปแบบการสอนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ
 - 1.5 เทคนิคการจัดการเรียนแบบร่วมมือ
2. แนวคิดและทฤษฎีการจัดการความรู้
 - 2.1 ความหมายของความรู้
 - 2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้
 - 2.3 ประโยชน์ของการจัดการความรู้
3. แนวคิดและทฤษฎีทักษะทางปัญญา
4. การจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษา
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ
6. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning)

การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นการจัดการเรียนการสอนที่แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเล็กๆ สมาชิกในกลุ่มมีความสามารถแตกต่างกันมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกัน และมีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งในส่วนตน และส่วนรวม เพื่อให้กลุ่มได้รับความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด

ความหมายการจัดการสอนแบบร่วมมือ

การเรียนรู้แบบร่วมมือ Collaborative Learning หรือ การเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นคำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน เพราะมีลักษณะเป็นกระบวนการเรียนรู้เป็นแบบร่วมมือ ข้อแตกต่างระหว่าง Cooperative Learning กับ Collaborative Learning อยู่ที่ระดับความร่วมมือที่ต่างกัน Jung (2003) ได้สรุปว่า ความแตกต่างที่เห็นได้ชัดเจนระหว่าง Cooperative Learning กับ Collaborative Learning คือ เรื่องโครงสร้างของงานอัน ได้แก่ Pre - Structure , Task - Structure และ Content Structure โดย Cooperative Learning จะมีการกำหนดโครงสร้างล่วงหน้ามากกว่า มีความเกี่ยวข้องกับงานที่มีการจัดโครงสร้างไว้เพื่อคำตอบที่มีขอบเขตจำกัด ชัดเจน และมีการเรียนรู้ในขอบข่ายความรู้และทักษะที่ชัดเจนมากกว่า ส่วน Collaborative Learning มีการจัดโครงสร้างล่วงหน้าน้อยกว่า เกี่ยวข้องกับงานที่มีการจัดโครงสร้างแบบหลวมๆ (ill - Structure Task) เพื่อให้ได้คำตอบที่ยืดหยุ่นหลากหลาย และมีการเรียนรู้ในขอบข่ายความรู้และทักษะที่ไม่จำกัดตายตัว ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสภาพการเรียนการสอนออนไลน์มักนิยมใช้คำว่า Collaborative Learning

บุญครอง ศรีนวล (2543) กล่าวถึง การเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ คือ การจัดกิจกรรมการเรียนที่เน้นการเรียนเป็นกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มเกิดการเรียนรู้และตระหนักถึงความสำคัญของตนเองในการช่วยให้กลุ่มประสบความสำเร็จ รวมทั้งการฝึกทักษะทางสังคมให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนด้วย

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่าการเรียนแบบกลุ่มร่วมมือเป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนอีกรูปแบบหนึ่งที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้นักเรียนลงมือปฏิบัติงานเป็นกลุ่มย่อย ๆ เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคน และสนับสนุนให้มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

United States Department of Education (1995) ได้ให้ความหมายของ Collaborative Learning ว่าเป็นกลยุทธ์ทางการสอนที่ประสบผลสำเร็จในทีมขนาดเล็ก ที่ซึ่งนักเรียนมีระดับความสามารถแตกต่างกัน ใช้ความหลากหลายของกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อการปรับปรุงความเข้าใจต่อเนื้อหาวิชา สมาชิกแต่ละคนในทีมมีความรับผิดชอบไม่เพียงแต่เฉพาะการเรียนรู้แต่ยังรวมถึง

การช่วยเหลือเพื่อนร่วมทีมในการเรียนรู้ด้วย นอกจากนี้ยังมีการสร้างบรรยากาศเพื่อให้บังเกิดการบรรลุผลสำเร็จที่ตั้งไว้ ด้วย

Michael (2004) ได้ให้คำจำกัดความของ Collaborative Learning ว่ามีคุณลักษณะของการแบ่งปัน เข้าใจเป้าหมาย มีการยอมรับซึ่งกันและกัน เชื่อมั่นและมีขอบเขตความรับผิดชอบที่ชัดเจน มีการติดต่อสื่อสารในสิ่งแวดล้อมที่เป็นทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ มีการตัดสินใจจากการลงความเห็นร่วมกัน ซึ่งผู้สอนจะเป็นผู้เอื้ออำนวยและชี้แนะให้ นักเรียนได้มองเห็นทางออกของปัญหานั้นๆ

Lau (2006) ได้สรุปว่า Collaborative Learning เป็นวิธีการหนึ่งของการสอนและการเรียนรู้ในทีมของนักเรียนด้วยกัน เป็นการเปิดประเด็นคำถามหรือสร้างโครงการที่เต็มไปด้วยความหมาย ตัวอย่างเช่น การที่กลุ่มของนักเรียนได้มีการอภิปราย หรือการที่นักเรียนจากโรงเรียนอื่นๆทำงานร่วมกันผ่านอินเทอร์เน็ต เพื่อแบ่งปันงานที่ได้รับมอบหมาย Collaborative Learning เป็นการมุ่งเน้นโดยเบื้องต้นที่การทำกิจกรรมกลุ่ม เป็นแบบเฉพาะเจาะจงรูปแบบของการร่วมมือ ซึ่งนักเรียนจะทำงานร่วมกันในกลุ่มเล็กในโครงสร้างของกิจกรรม ทุกคนจะมีความรับผิดชอบในงานของพวกเขา โดยทุกคนสามารถเข้าใจถึงการทำงานเป็นกลุ่มเป็นอย่างดี และการทำงานกลุ่มแบบ Collaborative นั้นจะมีการทำงานในลักษณะเผชิญหน้า (Face - to -face) และเรียนรู้เพื่อทำงานเป็นทีม

บัญญัติ ชำนาญกิจ (2551) ได้กล่าวถึงการเรียนการสอนแบบร่วมมือ ดังนี้ การเรียนแบบร่วมมือเป็นวิธีหนึ่งที่ส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้แบบมีส่วนร่วมซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับชีวิตจริงได้รับการฝึกฝนทักษะกระบวนการแสวงหาความรู้ ทักษะการบันทึกความรู้ ทักษะการคิด ทักษะการจัดการกับความรู้ ทักษะการแสดงออกทักษะการสร้างความรู้ใหม่และทักษะการทำงานเป็นกลุ่มจัดว่าเป็นวิธีเรียนที่สามารถนำมาประยุกต์ให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนที่มีคุณภาพได้อีกวิธีหนึ่ง จึงนับว่าเป็นวิธีเรียนที่ควรนำมาใช้ได้ดีกับการเรียนการสอนปัจจุบันเพื่อให้การเรียนรู้ของนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ในบทความผู้เขียนยังจัดประเภท การเรียนแบบร่วมมือ ออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การจัดการเรียนแบบร่วมมือที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนครบวงจร คือมีขั้นตอนการสอนหรือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นตามลำดับ ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบแผนการจัดการเรียนรู้

2. เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือซึ่งเป็นเทคนิคที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่ไม่จำเป็นต้องนำไปใช้ตลอดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง แต่สามารถนำไปจัดกิจกรรมย่อย ๆ ในการสอนแต่ละครั้งได้ โดยสามารถนำไปใช้ในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งของการสอนแบบใดก็ได้

สรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning) เป็นวิธีการ จัดการเรียน การสอนรูปแบบหนึ่ง ที่เน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติงานเป็นกลุ่มย่อย โดยมีสมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถ ที่แตกต่างกัน เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเรียนรู้ของแต่ละคน สนับสนุนให้มีการช่วยเหลือซึ่งกัน และกันจนบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ นอกจากนี้ การเรียนรู้แบบร่วมมือยังเป็นการส่งเสริมการ ทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ หรือทีม ตามระบอบประชาธิปไตย เป็นการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ สามารถปรับตัวให้อยู่กับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

เป้าหมายของการเรียนการสอนแบบกลุ่มร่วมมือ

การจัดการเรียนการสอนแบบกลุ่มร่วมมือหรือร่วมมือกันเรียนรู้ เป็นการจัดกิจกรรมที่ให้ความ สำคัญต่อการพัฒนาทัศนคติและค่านิยมในตัวนักเรียนที่จำเป็นทั้งในและนอกห้องเรียน การ จำลองรูปแบบพฤติกรรมทางสังคมที่พึงประสงค์ในห้องเรียน การเสนอแนะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแนวความคิดที่หลากหลายระหว่างสมาชิกในกลุ่ม การพัฒนาพฤติกรรมแก้ปัญหา การคิด วิเคราะห์ และการคิดอย่างมีเหตุผล รวมทั้งการพัฒนาลักษณะของผู้เรียนให้รู้จักตนเองและเพิ่มคุณค่า ของตนเอง จากกิจกรรมดังกล่าวจะมีผลต่อผู้เรียน โดยสรุปใน 3 ประการ คือ

1. ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียน (Cognitive Knowledge)
2. ทักษะทางสังคม โดยเฉพาะทักษะการทำงานร่วมกัน (Social Skills)
3. การรู้จักตนเองและตระหนักในคุณค่าของตนเอง (Self-Esteem)

แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนแบบกลุ่มร่วมมือ

การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เกิดจากการผสมผสานระหว่าง ทักษะการอยู่ร่วมกันในสังคม ได้ช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกัน ฝึกการพูด การฟังและการอภิปราย เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยมีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้หลายท่าน ดังนี้

Johnson and Johnson (1991) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือเป็นการจัดการเรียน การสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้ร่วมมือ และช่วยเหลือกันในการเรียนรู้โดยแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกันทำงานร่วมกัน เพื่อเป้าหมายกลุ่มสมาชิกมีความ รับผิดชอบร่วมกันทั้งในส่วนตนและส่วนรวม มีการฝึกและใช้ทักษะการทำงานกลุ่มร่วมกัน ผลงานของ กลุ่มขึ้นอยู่กับผลงานของสมาชิกแต่ละบุคคลในกลุ่มสมาชิกต่างได้รับความสำเร็จร่วมกัน

Olsen and Kagan (1992) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือเป็นการจัดการเรียนโดยให้ ผู้เรียนทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน สมาชิก ในกลุ่มมีความแตกต่างกันทั้งระดับ ความสามารถ เพศ และสมาชิกแต่ละคนมีความรับผิดชอบ ในการเรียนรู้ของทั้งส่วนตนและของ สมาชิกในกลุ่ม

Arends (1994) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือ เป็นรูปแบบการสอนที่ให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ โดยสมาชิกในกลุ่มมีความสามารถคละกัน ทั้งสูง กลาง ต่ำ ผู้เรียนหญิง และชาย มีเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน ได้รับรางวัลหรือความสำเร็จร่วมกัน

Slavin (1995) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง วิธีการจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ โดยทั่วไปมีสมาชิกกลุ่มละ 4 คน สมาชิกกลุ่มมีความสามารถในการเรียนต่างกัน สมาชิกในกลุ่มจะรับผิดชอบในสิ่งที่ได้รับการสอน และช่วยเพื่อนสมาชิกให้เกิดการเรียนรู้ด้วย มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันโดยมีเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน คือ เป้าหมายของกลุ่ม

กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2542) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือ เป็นวิธีการเรียนที่จัดให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มย่อยโดยให้สมาชิกทุกคนมีความรับผิดชอบต่อกัน ช่วยกันทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จโดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน สมาชิกกลุ่มมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันทำงานเต็มความสามารถ มีการคิดร่วมกัน ทำงานร่วมกัน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและร่วมมือกันทำให้งานบรรลุผลสำเร็จ

ไสว พักขาว (2542) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือเป็นการจัดการเรียนที่แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ สมาชิกในกลุ่มมีความสามารถแตกต่างกันมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกัน และมีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งในส่วนตัวและส่วนรวม เพื่อให้กลุ่มได้รับความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด

ปทีป เมธาคุณวุฒิ (2543) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือเป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนเป็นกลุ่มเล็ก กลุ่มละประมาณ 3 - 5 คน โดยที่สมาชิกอาจมีความสามารถทางการเรียนแตกต่างกัน ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน รับผิดชอบการทำงานของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มร่วมกันเพื่อให้งานกลุ่มประสบผลสำเร็จ โดยสมาชิกภายในกลุ่มต้องกระตุ้นสมาชิกคนอื่น ๆ และช่วยเหลือกัน ผู้เรียนทำงานร่วมกันเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในตนเองและของกลุ่มให้มากที่สุด

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือหมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนได้ร่วมมือและช่วยเหลือกันในการเรียนรู้โดยแบ่งกลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกันออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ซึ่งเป็นลักษณะการรวมกลุ่มอย่างมีโครงสร้างที่ชัดเจน มีการทำงานร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น มีการช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งในส่วนตัวและส่วนรวม เพื่อให้ตนเองและสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

สุคนธ์ สินธพานนท์และคณะ (2545) ได้ให้ความหมายไว้ว่า วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นวิธีการสอนที่ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ร่วมมือกันในกลุ่มย่อย ๆ เน้นการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน ในแต่ละกลุ่มจะมีสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน ผู้เรียนแต่ละคนจะต้องร่วมมือในการเรียนรู้ร่วมกัน มีการช่วยเหลือและแลกเปลี่ยนความ

คิดเห็น ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน คนที่เก่งกว่าจะช่วยคนที่อ่อนกว่า สมาชิกในกลุ่มจะต้องร่วมกันรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่ม เพราะยึดถือแนวคิดที่ว่า ความสำเร็จของสมาชิกทุกคนจะรวมเป็นความสำเร็จของกลุ่ม

สุรศักดิ์ หลาบมาลา (2548) กล่าวว่า หลักการเบื้องต้นของการเรียนรู้แบบร่วมมือเริ่มต้นจากผู้เรียนร่วมกัน ช่วยเหลือกัน เป็นกลุ่มเล็กหรือทีม หลังจากที่ครูสอนบทเรียนไปแล้วผู้เรียนมีโอกาสอภิปรายข้อมูลหรือฝึกทักษะ หรือบางครั้งค้นหาข้อมูลร่วมกัน

จากการการสังเคราะห์ค่านิยมคุณลักษณะของการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบด้วย 1) การทำงานเป็นกลุ่มย่อย 2) การแบ่งกลุ่มละความสามารถ 3) มีการร่วมมือและช่วยเหลือกัน 4) กิจกรรมเน้นความรับผิดชอบและมีเป้าหมายการทำงานร่วมกัน 5) มีการคิดและการทำงานร่วมกันในกลุ่ม

ดังนั้นการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นิยามคุณลักษณะของการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ คือ วิธีการสอนที่ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นการทำงานเป็นกลุ่มย่อย โดยสมาชิกในกลุ่มมีการละความสามารถทางการเรียน เน้นความรับผิดชอบในการทำงานโดยมีการคิดและการทำงานร่วมกันภายในกลุ่มที่มีเป้าหมายในการทำงานเหมือนกัน

รูปแบบการสอนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ

สุลัดดา ลอยฟ้า (2537) ได้กล่าวถึงรูปแบบการสอนแบบกลุ่มร่วมมือว่า แบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

1. รูปแบบการสอนแบบกลุ่มร่วมมือ ตามแนวคิดของ Robert Slavin และคณะจาก John Hopkins University ได้พัฒนาเทคนิคการสอนแบบกลุ่มร่วมมือต่าง ๆ เป็นที่ยอมรับกันแพร่หลาย ดังนี้

1.1 STAD (Student Teams – Achievement Division) เป็นรูปแบบการสอนที่สามารถดัดแปลงใช้ได้เกือบทุกวิชาและทุกระดับชั้น เพื่อเป็นการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะทางสังคมเป็นสำคัญ

1.2 TGT (Team Games Tournament) เป็นรูปแบบการสอนที่คล้ายกับ STAD แต่เป็นการจูงใจในการเรียนยิ่งขึ้น โดยการใช้การแข่งขันเกมแทนการทดสอบย่อย

1.3 TAI (Team Assisted Individualization) เป็นรูปแบบการสอนที่ผสมผสานแนวความคิดระหว่างการสอนแบบกลุ่มร่วมมือกับการสอนรายบุคคล รูปแบบการสอน TAI เป็นการประยุกต์ใช้กับการสอนคณิตศาสตร์

1.4 CIRC (Collaborative Integrate Reading and Composition) เป็นรูปแบบการสอนแบบกลุ่มร่วมมือแบบผสมผสาน ที่มุ่งพัฒนาขึ้นเพื่อสอนการอ่านและการเขียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายโดยเฉพาะ

1.5 Jigsaw ผู้คิดค้นการสอนแบบ Jigsaw เริ่มแรกคือ Elliot – Aranson และคณะ (1978) หลังจากนั้น Slavin ได้นำแนวคิดดังกล่าวมาปรับขยายเพื่อให้สอดคล้องกับรูปแบบการสอนแบบกลุ่มร่วมมือมากยิ่งขึ้น ยิ่งเป็นรูปแบบการสอนที่เหมาะสมกับวิชาที่เกี่ยวข้องกับการบรรยาย เช่น สังคมศึกษา วรรณคดี บางส่วนของวิชาวิทยาศาสตร์ รวมทั้งวิชาอื่น ๆ ที่เน้นการพัฒนาความรู้ความเข้าใจมากกว่าการพัฒนาทักษะ

2. รูปแบบการสอนแบบกลุ่มร่วมมือตามแนวคิดของ David Johnson และคณะ ได้พัฒนารูปแบบการสอนแบบกลุ่มร่วมมือ โดยยึดหลักการเบื้องต้น 5 ประการด้วยกัน คือ

2.1 การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน (Positive In Interdependent)

2.2 การปฏิสัมพันธ์แบบตัวต่อตัว (Face to Face primitive Interaction)

2.3 ความหมายและทักษะความสามารถของแต่ละบุคคลในกลุ่ม (Individual Accountability)

2.4 ทักษะทางสังคม (Social Skills)

2.5 กระบวนการกลุ่ม (Group Processing)

3. รูปแบบการสอนแบบร่วมมือในงานเฉพาะอย่าง

เทคนิคการจัดการเรียนแบบร่วมมือ

Kogan,s. อ้างถึงใน บัญญัติ ชำนาญกิจ (2551) ระบุว่า เทคนิคการจัดการเรียนแบบร่วมมือที่ผู้เขียนบทความได้นำเสนอไว้ ประกอบด้วย 25 เทคนิค ดังนี้

1. เทคนิคการพูดเป็นคู่ (Rally robin) เป็นเทคนิควิธีเรียนแบบร่วมมือที่นักเรียนแบ่งเป็นกลุ่มย่อย แล้วครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้พูด ตอบ แสดงความคิดเห็นเป็นคู่ ๆ แต่ละคู่จะผลัดกันพูด และฟังโดยใช้เวลาเท่าๆ กัน

2. เทคนิคการเขียนเป็นคู่ (Rally table) เป็นเทคนิคคล้ายกับการพูดเป็นคู่ ต่างกันเพียงแต่ละคู่ผลัดกันเขียนหรือวาดแทนการพูด

3. เทคนิคการพูดรอบวง (Round robin) เป็นเทคนิคที่เปิดโอกาสให้นักเรียนในกลุ่มผลัดกันพูด ตอบ อธิบาย ซึ่งเป็นการพูดที่ผลัดกันทีละคนตามเวลาที่กำหนดจนครบ 4 คน

4. เทคนิคการเขียนรอบวง (Round table) เป็นเทคนิคที่เหมือนกับการพูดรอบวง แตกต่างกันที่เน้นการเขียนแทนการพูด เมื่อครูถามปัญหาหรือให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น นักเรียนจะผลัดกันเขียนลงในกระดาษที่เตรียมไว้ทีละคนตามเวลาที่กำหนด

5. เทคนิคการเขียนพร้อมกันรอบวง (Simultaneous Round Table) เทคนิคนี้เหมือน การเขียนรอบวงแตกต่างกันที่เน้นให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มเขียนคำตอบพร้อมกัน

6. เทคนิคคู่ตรวจสอบ (Pairs Check) เป็นเทคนิคที่ให้สมาชิกในกลุ่มจับคู่กันทำงาน เมื่อ ได้รับคำถามหรือปัญหาจากครู นักเรียนคนหนึ่งจะเป็นคนทำและอีกคนหนึ่งทำหน้าที่เสนอแนะ หลังจากที่ทำข้อที่ 1 เสร็จ นักเรียนคู่นั้นจะสลับหน้าที่กัน เมื่อทำเสร็จครบแต่ละ 2 ข้อ แต่ละคู่จะ นำคำตอบมาและเปลี่ยนและตรวจสอบคำตอบของคู่อื่น

7. เทคนิคร่วมกันคิด (Numbered Heads Together) เทคนิคนี้แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม ด้วยกลุ่มละ 4 คน ที่มีความสามารถคละกัน แต่ละคนมีหมายเลขประจำตัว แล้วครูถามคำถาม หรือมอบหมายงานให้ทำ แล้วให้นักเรียนได้อภิปรายในกลุ่มย่อยจนมั่นใจว่าสมาชิกในกลุ่มทุกคน เข้าใจคำตอบ ครูจึงเรียนหมายเลขประจำตัวผู้เรียน หมายเลขที่ครูเรียกจะเป็นผู้ตอบคำถามดังกล่าว

8. เทคนิคการเรียงแถว (Line-Ups) เป็นเทคนิคที่ง่าย ๆ โดยให้นักเรียนยืนแถวเรียงลำดับ ภาพ คำ หรือสิ่งที่ครูกำหนดให้ เช่น ครูให้ภาพต่างๆ แก่ นักเรียน แล้วให้นักเรียนยืนเรียงลำดับ ภาพขั้นตอนของวงจรชีวิตของแมลง ห่วงโซ่อาหาร เป็นต้น

9. เทคนิคการแก้ปัญหาด้วยจิ๊กซอ (Jigsaw Problem Solving) เป็นเทคนิคที่สมาชิกแต่ละคนคิดคำตอบของตนไว้ แล้วนำคำตอบของแต่ละคนมารวมกัน เพื่อแก้ปัญหาให้ได้คำตอบที่ สมบูรณ์เหมาะสมที่สุด

10. เทคนิควงกลมซ้อน (Inside-Outside Circle) เป็นเทคนิคที่ให้นักเรียนนั่งหรือยืน เป็นวงกลมซ้อนกัน 2 วง จำนวนเท่ากัน วงในหันหน้าออก วงนอกหันหน้าเข้า นักเรียนที่อยู่ตรงกับ จับคู่กันเพื่อสัมภาษณ์ซึ่งกันและกัน หรืออภิปรายปัญหาาร่วมกัน จากนั้นจะหมุนเวียนเพื่อเปลี่ยนคู่ ใหม่ไปเรื่อยๆ ไม่ซ้ำคู่กัน โดยนักเรียนวงนอกและวงในเคลื่อนไปในทิศทางตรงข้ามกัน

11. เทคนิคแบบมุมสนทนา (Corners) เป็นเทคนิควิธีที่ครูเสนอปัญหา และประกาศมุม ต่าง ๆ ภายในห้องเรียนแทนแต่ละข้อ แล้วนักเรียนแต่ละกลุ่มย่อยเขียนหมายเลขข้อที่ชอบมากกว่า และเคลื่อนเข้าสู่มุมที่เลือกไว้ นักเรียนร่วมกันอภิปรายภายในกลุ่มตามมุมต่างๆ หลังจากนั้นจะเปิด โอกาสให้นักเรียนในมุมใดมุมหนึ่งอภิปรายเรื่องราวที่ได้ศึกษาให้เพื่อนในมุมอื่นฟัง

12. เทคนิคการอภิปรายเป็นคู่ (Pair Discussion) เป็นเทคนิคที่ครูกำหนดหัวข้อหรือ คำถาม แล้วให้สมาชิกที่นั่งใกล้กันร่วมกันคิดและอภิปรายเป็นคู่

13. เทคนิคเพื่อนเรียน (Partners) เป็นเทคนิคที่ให้นักเรียนในกลุ่มจับคู่เพื่อช่วยเหลือ นักเรียนในบางครั้งคู่หนึ่งอาจไปขอคำแนะนำ คำอธิบายจากคู่อื่นๆ ที่คาดว่าจะมีความเข้าใจเกี่ยวกับ เรื่องดังกล่าวดีกว่าและเช่นเดียวกันเมื่อนักเรียนคู่นั้นเกิดความเข้าใจที่แจ่มชัดแล้ว ก็จะเป็นผู้ถ่ายทอด ความรู้ให้นักเรียนคู่อื่นๆ ต่อไป

14. เทคนิคการคิดเดี่ยว คิดคู่ ร่วมกันคิด (Think – Pair - Share) เป็นเทคนิคที่เริ่มจากปัญหาหรือโจทย์คำถามโดยสมาชิกแต่ละคนคิดคำตอบด้วยตนเองก่อน แล้วนำคำตอบไปอภิปรายกับเพื่อนเป็นคู่ จากนั้นจึงนำคำตอบของตนเองหรือของเพื่อนที่เป็นคู่เล่าให้เพื่อนฟัง ๆ ทั้งชั้นฟัง

15. เทคนิคการคิดเดี่ยว คิดคู่ คิดเป็นกลุ่ม (Think – Pair-Square) เป็นเทคนิคที่เริ่มจากปัญหาที่ครูผู้สอนกำหนดให้นักเรียนแต่ละคนคิดคำตอบด้วยตนเองก่อนแล้วนำคำตอบไปอภิปรายกับเพื่อนที่เป็นคู่ จากนั้นจึงนำคำตอบของแต่ละคู่มาอภิปรายพร้อมกัน 4 คน เมื่อมั่นใจว่าคำตอบของตนถูกต้องหรือดีที่สุด จึงนำคำตอบเล่าให้เพื่อนทั้งชั้นฟัง

16. เทคนิคการทำเป็นกลุ่ม ทำเป็นคู่ และทำคนเดียว (Team – pair – solo) เป็นเทคนิคที่ครูกำหนดปัญหาหรืองานให้แล้วนักเรียนทำงานร่วมกันทั้งกลุ่มจนงานสำเร็จ จากนั้นจะแยกทำงานเป็นคู่จนงานสำเร็จ สุดท้ายนักเรียนแต่ละคนแยกมาทำเองจนสำเร็จได้ด้วยตนเอง

17. เทคนิคการอภิปรายเป็นทีม (Team Discussion) เป็นเทคนิคที่ครูกำหนดหัวข้อหรือคำถาม แล้วให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มร่วมกันระดมความคิด และพูดอภิปรายพร้อมกัน

18. เทคนิคโครงงานเป็นทีม (Team Project) เป็นเทคนิคที่เหมาะสมกับวิชาวิทยาศาสตร์มาก เทคนิคนี้เริ่มจากครูอธิบายโครงงานให้นักเรียนเข้าใจก่อนและกำหนดเวลา และกำหนดบทบาทที่เท่าเทียมกันของสมาชิกในกลุ่ม และมีการหมุนเวียนบทบาท แจกอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันทำโครงงานที่ได้รับมอบหมาย จากนั้นจะมีการนำเสนอโครงงานของแต่ละกลุ่ม

19. เทคนิคสัมภาษณ์เป็นทีม (Team – Interview) เป็นเทคนิคที่มีการกำหนดหมายเลขของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม แล้วครูผู้สอนกำหนดหัวข้อและอธิบายหัวข้อให้นักเรียนทั้งชั้นสุ่มหมายเลขของนักเรียนในกลุ่มขึ้นแล้วให้เพื่อนๆ ร่วมทีมเป็นผู้สัมภาษณ์และผลัดกันถาม โดยเรียงลำดับเพื่อนให้ทุกคนมีส่วนร่วมเท่า ๆ กัน เมื่อหมดเวลาตามที่กำหนด คนที่ถูกสัมภาษณ์นั่งลงและนักเรียนหมายเลขต่อไปนี้จะถูกสัมภาษณ์หมุนเวียนเช่นนี้เรื่อยไปจนครบทุกคน

20. เทคนิคบัตรคำช่วยจำ (Color-Coded Co-op Cards) เป็นเทคนิคที่ฝึกให้นักเรียนจดจำข้อมูลจากการเล่นเกมที่ใช้บัตรคำถาม บัตรคำตอบ ซึ่งนักเรียนแต่ละกลุ่มที่เตรียมบัตรมาเป็นผู้ถาม และมีการให้คะแนนกับกลุ่มที่ตอบได้ถูกต้อง

21. เทคนิคการสร้างแบบ (Formations) เป็นเทคนิคที่ครูผู้สอนกำหนดวัตถุประสงค์หรือสิ่งที่ต้องการให้นักเรียนสร้าง แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายและทำงานร่วมกันเพื่อสร้างชิ้นงาน หรือสาดิตงานที่ได้รับมอบหมาย เช่น ให้นักเรียนสาดิตว่าฤดูกาลเกิดขึ้นได้อย่างไร สาดิตการทำงานของกังหันลม สร้างวงจรของห่วงโซ่อาหาร หรือสายใยอาหาร

22. เทคนิคเกมส่งปัญหา (Send- a-Problem) เป็นเทคนิคที่นักเรียนสนุกกับเกมโดยนักเรียนทุกคนในกลุ่มตั้งปัญหาด้วยตัวเองคนละ 1 คำถามไว้ด้านหน้าของบัตรและคำตอบซ่อนอยู่หลังบัตร นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มกำหนดหมายเลขประจำตัว 1-4 เริ่มแรกนักเรียนหมายเลข 4 ส่ง

ปัญหาของกลุ่มให้หมายเลข 1 ในกลุ่มถัดไป ซึ่งจะเป็นผู้อ่านคำถามและตรวจสอบคำตอบส่วนสมาชิกคนอื่นในกลุ่มตอบคำถามในข้อถัดไปจะหมุนเวียนให้สมาชิกหมายเลขอื่นตามลำดับ คือนักเรียนหมายเลข 2 เป็นผู้อ่านคำถาม และตรวจคำตอบจนครบทุกคนในกลุ่ม แล้วเริ่มใหม่ในลักษณะเช่นนี้ไปเรื่อยๆ ในรอบต่อไป

23. เทคนิคแลกเปลี่ยนปัญหา (Trade-a-Problem) เป็นเทคนิคที่ให้นักเรียนแต่ละคู่ตั้งคำถามเกี่ยวกับหัวข้อที่เรียนและเขียนคำตอบเก็บไว้จากนั้นให้นักเรียนแต่ละคู่แลกเปลี่ยนคำถามกับเพื่อนคู่อื่น แต่ละคู่จะช่วยกันแก้ปัญหานั้นเสร็จ แล้วนำมาเปรียบเทียบกับวิธีการแก้ปัญหานั้นของเพื่อนเจ้าของปัญหานั้น

24. เทคนิคแบบเล่นเลียนแบบ (Match Mine) เป็นเทคนิคที่ให้นักเรียนกลุ่มหนึ่งเรียงวัตถุที่กำหนดให้เหมือนกัน โดยผลัดกันบอกซึ่งแต่ละคนจะทำตามคำบอกเท่านั้นห้ามไม่ให้ ดูกัน วิธีนี้ใช้ประโยชน์ในการฝึกทักษะด้านการสื่อสารให้นักเรียนได้

25. เทคนิคเครือข่ายความคิด (Team word – Webbing) เป็นเทคนิคที่ให้นักเรียนเขียนแนวคิดหลัก และองค์ประกอบย่อยของความคิดหลักพร้อมกับแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความคิดหลักกับองค์ประกอบย่อยบนแผ่นกระดาษในลักษณะของแผนภูมิความรู้

ทิตินา แคมมณี กล่าวไว้ว่า รูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือมีหลายรูปแบบ ซึ่งแต่ละรูปแบบจะมีวิธีการดำเนินการหลัก ๆ ซึ่งได้แก่ การจัดกลุ่ม การศึกษาเนื้อหาสาระ การทดสอบ การคิดคะแนน และระบบการให้รางวัล แตกต่างกันไปเพื่อสนองวัตถุประสงค์เฉพาะแต่ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใด ต่างก็ใช้หลักการเดียวกันคือหลักการเรียนรู้แบบร่วมมือ 5 ประการ และมีวัตถุประสงค์มุ่งตรงไป ในทิศทางเดียวกันคือเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องที่ศึกษาอย่างมากที่สุดโดยอาศัย การร่วมมือกัน ช่วยเหลือกันและแลกเปลี่ยนความรู้กันระหว่างกลุ่มผู้เรียนด้วยกัน ความแตกต่างของรูปแบบแต่ละรูป จะอยู่ที่เทคนิคในการศึกษาเนื้อหาสาระและวิธีการเสริมแรงและการให้รางวัล เป็นประการสำคัญ

ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือมีหลายรูปแบบ ซึ่งแต่ละรูปแบบจะมีวิธีการดำเนินการหลัก ๆ ซึ่งได้แก่ การจัดกลุ่ม การศึกษาเนื้อหาสาระ การทดสอบ การคิดคะแนน และระบบการให้รางวัล แตกต่างซึ่งจะแตกต่างกันตามวัตถุประสงค์และวิชาที่เรียน แต่จะมีวิธีการเสริมแรงและการให้รางวัล เป็นประการสำคัญ

แนวคิดและทฤษฎีการจัดการความรู้

การจัดการความรู้เป็นศาสตร์ที่มีการพัฒนาต่อเนื่อง จากหลักการและทฤษฎี ในสาขาวิชาการอื่น ๆ หลายด้าน เช่น การบริหารจัดการ เทคโนโลยีสารสนเทศ จิตวิทยา และ

สังคมศาสตร์ และได้พัฒนาต่อเนื่องมาจนเป็นศาสตร์ที่เรียกว่า “การจัดการความรู้” เมื่อไม่กี่ทศวรรษมานี้เอง อาจกล่าวได้ว่า จุดเริ่มต้นของการจัดการความรู้มาจากความคิดของ Drucker (อ้างถึงใน) โดยเมื่อปี ค.ศ. 1959 ได้เขียนบทความเรื่อง ทูทางปัญญา (Intellectual Capital) โดยได้กล่าวถึงแรงงานที่ใช้ความรู้ (knowledge worker) ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มจำนวนมากขึ้นและทวีความสำคัญขึ้นในสังคม และเขายังชี้ให้เห็นความสำคัญของบุคลากรว่าเป็นทรัพยากรที่มีค่าที่สุดขององค์กร ซึ่งทำให้นักวิชาการต่าง ๆ ยอมรับแนวคิดที่ว่าบุคลากรขององค์กรเป็น “ทุนทางปัญญา” ซึ่งหมายถึงสิ่งที่องค์กรรู้ โดยอาจจะเป็นความคิด ความรู้ หรือนวัตกรรม ซึ่งองค์กรสามารถนำไปทำให้เกิดการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล หรือผลกำไรทางธุรกิจได้ พร้อม ๆ กันนั้น ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ก็ทำให้การศึกษาค้นคว้า การจัดเก็บ การค้นคืนความรู้ และการสร้างความรู้ใหม่เพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็ว

ปัจจุบันโลกได้เข้าสู่ยุคเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-Based Economy--KBE) งานต่าง ๆ จำเป็นต้องใช้ความรู้มาสร้างผลผลิตให้เกิดมูลค่าเพิ่มมากยิ่งขึ้น การจัดการความรู้เป็นคำกว้าง ๆ ที่มีความหมายครอบคลุมเทคนิค กลไกต่าง ๆ มากมาย เพื่อสนับสนุนให้การทำงานของแรงงานความรู้ (Knowledge Worker) มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การจัดการความรู้เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการขับเคลื่อนสังคมสู่สังคมเศรษฐกิจ ฐานความรู้ หรือสังคมอุดมปัญญา ถึงแม้ว่าประเทศไทยอยู่ในกลุ่ม Low-Middle Income Countries ซึ่งประชาชนมีมาตรฐานการดำรงชีวิตระดับปานกลาง มีความสะดวกสบายสูงกว่าในช่วง 10-20 ปีที่แล้วมาก การที่จะดำรงสภาพเช่นนี้ไว้ได้จะต้องขับเคลื่อนสังคมไทยไปสู่สังคมฐานความรู้ มีการสร้างความรู้ขึ้นใช้และประยุกต์ใช้ความรู้ในกิจกรรมทุกกิจกรรมในทุกภาคส่วนของสังคม ทั้งในภาคสังคมเศรษฐกิจแข่งขัน และสังคมเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้นการจัดการความรู้ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อเสถียรภาพของประเทศไทย ทั้งในทางด้านเศรษฐกิจและสังคม และจะต้องบูรณาการการจัดการความรู้เข้ากับกิจกรรมคุณภาพและเชิงการพัฒนาทุกชนิดอย่างเหมาะสม รวมทั้งบูรณาการการเข้ากับกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ (Creativity) (วิจารณ์ พานิช, 2548ก)

บุคลากรของหน่วยงานส่วนใหญ่เข้าใจว่าการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีก็คือ คำว่า “โปร่งใส ตรวจสอบได้” เท่านั้น โดยที่มองข้าม “ประสิทธิผลต่อสังคม” “ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน” “ความคุ้มค่าในการจ่ายงบประมาณ” และ “การมีส่วนร่วมของพหุภาคี” ซึ่งล้วนแต่เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและเกี่ยวข้องโดยตรงกับการบริหารงานของรัฐ นอกจากนี้ ยังเข้าใจผิดว่า “โปร่งใสตรวจสอบได้” หมายถึง “Transparency and Accountability” ซึ่งที่จริงแล้ว “Transparency” มีความหมายรวมถึง “โปร่งใสในลักษณะที่เปิดโอกาสให้ตรวจสอบได้” ในขณะที่ “Accountability” หมายถึง “ความพร้อมรับผิด” ที่บุคลากรของหน่วยงานจะต้องมีพันธะผูกพันที่จะต้องรับผิดชอบหากไม่สามารถปฏิบัติงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบในตำแหน่งเพื่อตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติ ดังนั้น ถ้าบุคลากรของหน่วยงานเข้าใจถึงองค์ประกอบข้างต้นและร่วมกันปฏิบัติงาน ก็จะช่วยให้

เกิดความสำเร็จในการนำเอาการจัดการความรู้ (knowledge management) มาใช้ (วัฒนา วงศ์เกียรติ รัตน์, 2551)

จากการศึกษาของ นวลละออ แสงสุข (2550) ศึกษาพบว่า บ่อยครั้งที่นักวิทยาศาสตร์ นักการเมือง และผู้บริหาร พวกกันหลงลืมภารกิจในการลดช่องว่างระหว่างความรู้และสังคม คุณภาพชีวิต เป็นเรื่องเร่งด่วนที่เราทุกคนรู้สึก ข้อมูลที่ถูกบันทึกไว้ในเซลล์สมองหลายพันล้านเซลล์ ซึ่งเราเรียกว่า ความรู้จะเป็นประโยชน์ต่อเมื่อข้อมูลได้รับการถ่ายทอดสู่สังคม และเมื่อสมาชิกของสังคมเรียนรู้ที่จะ นำมาใช้งานอย่างเหมาะสม ความรู้ไม่ได้เป็นสิทธิพิเศษของผู้ที่ถูกเลือก แต่ต้องเป็นทรัพย์สินส่วนรวม เพื่อการเพิ่มพูนคุณภาพชีวิต ซึ่งการเข้าถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์ และถูกจัดเก็บอย่างดีจึงเป็นสิ่งจำเป็น ในการดำเนินชีวิตที่กำหนดเองของบุคคล ความรู้ที่ไร้ระบบและไม่ถูกต้องจะส่งผลให้เกิดความเสียหาย และเป็นความรับผิดชอบ โดยหลักของบัณฑิตในการให้คำแนะนำแก่สมาชิกของสังคม ควรมีการสร้าง สมดุลระหว่างสังคมและความรู้ นอกจากนี้ สิ่งที่มีผลกระทบต่อความรู้ที่เกิดขึ้นในองค์กร คือ “การเปลี่ยนแปลง” ซึ่งทำให้วิธีการคิดและกระบวนการทำงานมีผลกระทบต่อความรู้ที่องค์กรมีอยู่

ในยุคปัจจุบันมีลักษณะของข่าวสารที่มากมายจนเกินไป ผลก็คือ การขาดความรู้และความไม่สามารถประมวลข้อมูลที่สำคัญได้ วัตถุประสงค์จึงมุ่งให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้โดยการสอนให้ปัจเจกบุคคล เรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นก้าวสำคัญที่จะนำไปสู่สังคมฐานความรู้ (Knowledge-Bases Society)

ความหมายของความรู้

นักวิชาการทั้งของไทยและต่างประเทศได้ทำการศึกษา คิดค้นเรื่องความรู้มายาวนานนับตั้งแต่ยุค โบราณจนถึงยุคปัจจุบัน ซึ่งท่านได้อธิบายและให้ทัศนะเกี่ยวกับความรู้ไว้แตกต่างกันตามสภาพการณ์ของแต่ละยุคสมัย แต่ทั้งนี้ แม้ว่าบางส่วนของความหมายจะคล้ายคลึงกัน และมีการอ้างอิงกันบ้าง เพื่อให้การ อธิบายเรื่องราวเกี่ยวกับความรู้นั้นมีความหลากหลายแนวคิด ผู้วิจัยจึงได้ศึกษา รวบรวม สรุปความหมาย ของความรู้มัก และนำมากล่าวโดยสังเขป ดังนี้

ศรันย์ ชูเกียรติ (2541) ให้ความหมายขององค์ความรู้ว่า หมายถึง ความรู้ในการทำบางสิ่ง บางอย่าง (Know How หรือ How to) ที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่กิจการอื่น ๆ ไม่สามารถจะกระทำได้ ซึ่งปัจจุบันองค์ความรู้ถือเป็นทรัพย์สินทางปัญญาที่มีความสำคัญต่อกิจการมาก เนื่องจากเป็นที่มาของการก่อกำเนิดกำไรในธุรกิจและเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความได้เปรียบ ทางการแข่งขัน รวมถึงทำให้สามารถดำรงอยู่ได้ในระยะยาว

ชัยวัฒน์ อัดพัฒน์ (2542) กล่าวว่า ความรู้ได้มาจากการรับรู้ทางประสาทสัมผัส (Sense Perception) ซึ่งเป็นความรู้ที่เราสามารถทดลองให้เห็นจริงได้ว่า ความรู้เกิดขึ้นในขณะที่ที่อวัยวะรับสัมผัส ของเรา เช่น ตา หู จมูก ลิ้น กาย กระทบกับสิ่งแวดล้อมภายนอกนี้เป็นหลักขั้นมูลฐานของญาณวิทยา

ราชบัณฑิตยสถาน (2542) ได้บัญญัติความหมายของความรู้ไว้ว่า ความรู้ หมายถึง สิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้า หรือประสบการณ์ รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติและทักษะ ความเข้าใจหรือสารสนเทศที่ได้รับมาจากการประสบการณ์ สิ่งที่ได้รับมาจากการได้ยิน ได้ฟัง การคิดและการปฏิบัติ และองค์ความรู้ในแต่ละสาขา

พูนลาภ อุทัยเลิศอรุณ (2547) กล่าวว่า ความรู้ไม่ใช่วัตถุที่สามารถจัดเก็บ เป็นเจ้าของ และเคลื่อนไหวได้เหมือนกับเครื่องมือหรือเอกสาร แต่แฝงอยู่ในทักษะ ความเข้าใจ และความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในชุมชน อีกทั้งยังแฝงอยู่ในเครื่องมือ เอกสาร และกระบวนการต่าง ๆ ซึ่งประกอบกันจนกลายเป็นมิติความรู้ที่หลากหลาย

วิจารณ์ พานิช (2547) ได้กล่าวถึงความรู้ว่า เป็นการยากมากที่จะให้นิยามคำว่า “ความรู้” ด้วยถ้อยคำสั้น ๆ ยิ่งในความหมายที่ใช้ในศาสตร์ด้านการจัดการความรู้ คำว่า “ความรู้” ยิ่งมีความหมายหลายนัย และหลายมิติ ได้แก่ (1) ความรู้ คือ สิ่งที่เมื่อนำไปใช้ จะไม่หมดหรือสึกหรอ แต่จะยิ่งออกเงยหรือออกงามขึ้น (2) ความรู้ คือ สารสนเทศที่นำไปสู่การปฏิบัติ (3) ความรู้เป็นสิ่งที่คาดเดาไม่ได้ (4) ความรู้เกิดขึ้น ณ จุดที่ต้องการใช้ความรู้นั้น และ (5) ความรู้เป็นสิ่งที่ขึ้นกับบริบทและกระตุ้นให้เกิดขึ้นโดยความต้องการ

ชัชวาลย์ วงษ์ประเสริฐ (2548) ให้ความหมายว่า ความรู้ คือ กรอบของการประสมประสานระหว่างสถานการณ์ ค่านิยม ความรู้ในบริบท และความรู้แจ้งอย่างชัดเจน ซึ่งโดยทั่วไปความรู้จะอยู่ใกล้ชิดกับกิจกรรมมากกว่าข้อมูล และสารสนเทศทำให้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญของความรู้

ชัชวาลย์ ทัดศิวัช (2548) ได้อธิบายความหมายของความรู้ไว้ว่า ความรู้ (Knowledge) คือ ความเข้าใจในเรื่องบางเรื่อง หรือสิ่งบางสิ่ง ซึ่งอาจจะรวมไปถึงความสามารถในการนำสิ่งนั้นไปใช้เพื่อเป้าหมายบางประการ ความสามารถในการรู้อย่างนี้เป็น สิ่งสนใจหลักของวิชาปรัชญา และมีสาขาที่ศึกษาด้านนี้โดยเฉพาะเรียกว่าญาณวิทยา (Epistemology) ความรู้ในทางปฏิบัติมักเป็นสิ่งที่ทราบกันในกลุ่มคน และในความหมายนี้เองที่ความรู้นั้นถูกปรับเปลี่ยนและจัดการในหลาย ๆ แบบ

ชัชวาลย์ ทัดศิวัช (2548) ได้ให้ความหมายของความรู้ไว้ว่า คือ สิ่งที่มีมนุษย์สร้าง ผลิต ความคิด ความเชื่อ ความจริง ความหมาย โดยใช้ ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น ตรรกะ แสดงผ่านภาษา เครื่องหมาย และสื่อต่าง ๆ โดยมีเป้าหมาย และวัตถุประสงค์เป็นไปตามผู้สร้าง ผู้ผลิตจะให้ความหมาย

นินิ เอียวศรีวงศ์ (2549) ได้กล่าวถึงความรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้ทางวิทยาศาสตร์ไว้อย่างน่าสนใจว่า “ธรรมชาติทั้งหมดที่เราเรียนรู้จากวิทยาศาสตร์นั้น ล้วนถูกจินตนาการขึ้นมาโดยมนุษย์เอง เพื่อให้สามารถอธิบายธรรมชาติได้ หรือทำความเข้าใจกับธรรมชาติได้ ทั้ง ๆ ที่อาจไม่ใช่ความจริงเลยก็ตามไม่ต่างจากจินตนาการเรื่องเดียวกันนี้ในสมัยโบราณซึ่งเกิดจากศาสนา ปรัมปราคติ คำสอนของหมอผี ฯลฯ แต่อย่างไรก็ตาม คือ จินตนาการหรือสร้างขึ้นเพื่อทำความเข้าใจกับธรรมชาติ และทำให้เราสามารถสัมพันธ์กับธรรมชาติได้ (อย่างยอมจำนนหรืออย่างคิดจะควบคุมมันก็ตาม) จินตนาการเหล่านี้

เราเรียกว่า “ความรู้” ทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งไม่ใช่ความจริงนะครับ และการเรียนวิทยาศาสตร์คือเรียนเพื่อจะได้ “ความรู้” ดังกล่าวนี้นี้ แต่ไม่ใช่รู้เนื้อหาโน่นเนื้อหานี้ที่เกี่ยวกับธรรมชาติ แต่ต้องเรียนเพื่อให้เข้าถึง “ความรู้”

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน (2549) อธิบายว่า ความรู้ คือ สารสนเทศที่นำไปสู่การปฏิบัติ เป็นเนื้อหาข้อมูล ซึ่งประกอบด้วย ข้อเท็จจริง ความคิดเห็น ทฤษฎี หลักการ รูปแบบ กรอบความคิด หรือข้อมูลอื่น ๆ ที่มีความจำเป็น และเป็นกรอบของการผสมผสานระหว่างประสบการณ์ ค่านิยม ความรอบรู้ในบริบท สำหรับการประเมินค่า และการนำเอาประสบการณ์กับสารสนเทศใหม่ ๆ มาผสมรวมเข้าด้วยกัน

Davenport and Prusak (1998) ให้ความหมายไว้ว่า ความรู้ คือ กรอบของการผสมผสานระหว่างประสบการณ์ ค่านิยม ความรอบรู้ในบริบท และความรู้แจ้งอย่างซ้ำซ้อน เป็นการผสมผสานที่ให้กรอบสำหรับการประเมินค่า และการนำเอาประสบการณ์กับสารสนเทศใหม่ ๆ มาผสมเข้าด้วยกัน และถูกนำไปประยุกต์ในใจของคนที่มีส่วนในแง่ขององค์กรนั้น ความรู้มักจะสั่งสมในรูปเอกสาร หรือแฟ้มเก็บเอกสารต่าง ๆ รวมไปถึงสั่งสมอยู่ในการทำงาน อยู่ในกระบวนการ อยู่ใน การปฏิบัติงาน และอยู่ในบรรทัดฐานขององค์กร ซึ่งความรู้จะเกิดจากสารสนเทศ และสารสนเทศจะเกิดจากข้อมูล

Tiwana (2000) ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า ความรู้ คือ สิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้โดยประสบการณ์ และสามารถถูกประยุกต์ใช้ได้โดยบุคคล

Marquardt (2002) ได้ให้ทัศนะว่า ความรู้จะเกิดเป็นลำดับขั้น ซึ่งเริ่มต้นจากชั้นล่างสุดไปจนถึงบนสุด ซึ่งมี 5 ลำดับขั้น ดังนี้

1. ข้อมูล (Data) หมายถึง เรื่องราวที่ได้จากตำรา เอกสาร ข้อเท็จจริง ภาพ และตัวเลขที่ไม่ได้มีการปรับแต่ง
2. ข่าวสาร (Information) ได้แก่ ข้อมูลที่ได้ปรับแต่งให้สอดคล้องกับบริบทและ ความหมาย โดยมีการจัดรูปแบบ จำแนกประเภท ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง เพื่อให้อยู่ในรูปแบบที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานแต่ละอย่างได้
3. ความรู้ (Knowledge) ประกอบด้วย องค์ความรู้ หลักการ และประสบการณ์ ซึ่งสามารถจะนำไปสู่การปฏิบัติ การบริหารจัดการ การตัดสินใจ และการแก้ปัญหา โดยความรู้ช่วยให้บุคคลสามารถกำหนดความหมายของข้อมูล และก่อให้เกิดความรู้ใหม่ ซึ่งเมื่อบุคคลมีความรู้ ก็จะเข้าถึงแหล่งที่มาของความรู้ แล้วจึงนำไปปฏิบัติ
4. ความเชี่ยวชาญ (Expertise) เป็นผลที่เกิดจากการนำความรู้ไปประยุกต์อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิผล และสามารถบรรลุผลลัพธ์ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้

5. สมรรถภาพ (Capability) ครอบคลุมศักยภาพและความเชี่ยวชาญทุกด้านขององค์กร เพื่อที่จะทำให้เกิดผลิตภัณฑ์ บริการ หรือกระบวนการในขั้นตอนปฏิบัติการระดับสูง ซึ่งจำเป็นที่จะต้องอาศัยการบูรณาการ การร่วมมือ และการปฏิบัติร่วมกันของบุคลากรและคณะทำงานเป็นจำนวนมาก อย่างไรก็ตาม สมรรถภาพไม่ได้หมายถึงเพียงศักยภาพที่มีอยู่เท่านั้น แต่ยังรวมถึงความสามารถในการรับรู้ คิดค้นนวัตกรรม และสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ด้วย

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้

การจัดการความรู้เป็นกระบวนการที่ดำเนินการร่วมกัน โดยผู้ปฏิบัติงานในองค์กร หรือหน่วยงานย่อยขององค์กร เพื่อสร้างและใช้ความรู้ในการทำงาน ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้นกว่าเดิม โดยมีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้หลายท่าน ดังนี้

Wiig. (1997) กล่าวว่า การจัดการความรู้เป็นระบบที่ชัดเจนและรอบคอบในการสร้าง การให้รางวัลและการนำความรู้ไปใช้เพื่อให้องค์กร ได้รับผลตอบแทนสูงสุดจากสินทรัพย์ความรู้ขององค์กร

Graduate School Of Business, University of Texas at Austin (1998) กล่าวว่า การจัดการความรู้เป็นกระบวนการที่เป็นระบบของการค้นหา การเลือก การจัดการ การกลั่นกรอง และการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศในทางที่ปรับปรุงความเข้าใจของบุคลากรในหน่วยงานที่เฉพาะเจาะจง และสนใจ กิจกรรมเน้นที่การได้มาซึ่งความรู้ การเก็บรักษาความรู้ และการนำความรู้และการนำความรู้ไปใช้ เช่น การแก้ปัญหาการเรียนรู้อัตโนมัติ การวางแผนกลยุทธ์และการตัดสินใจ รวมไปถึงการปกป้องสินทรัพย์ทางปัญญาไม่ให้สูญเสีย

Davenport and Prusak (1998) กล่าวว่า การจัดการความรู้เป็นการได้มาซึ่งความรู้ที่ถูกต้องและเหมาะสมเพื่อบุคคลที่เหมาะสม ณ เวลาที่ถูกต้องและช่วยให้บุคคลได้แลกเปลี่ยนและใช้ข้อมูลสารสนเทศร่วมกันในการปฏิบัติงานโดยมุ่งมั่นที่ปรับปรุงการดำเนินการขององค์กร

Sarvary (1999) กล่าวว่า การจัดการความรู้เป็นกระบวนการธุรกิจที่องค์กรการใช้การสร้างและรวบรวมความรู้ ประกอบด้วย 3 กระบวนการคือ 1) การเรียนรู้ทางองค์กร 2) การผลิตความรู้ 3) การเผยแพร่ความรู้

SPA (2002) กล่าวว่า การจัดการความรู้เป็นการจัดการจตุรรวมหรือคลังข้อมูลของทรัพยากรบุคคลในองค์กร

วิจารณ์ พานิช (2545) กล่าวว่า การจัดการความรู้เป็นการรวบรวม การจัดการ ระบบ การจัดเก็บและการเข้าถึงการสังเคราะห์เพื่อสร้างความรู้ การแบ่งปันความรู้ การตีความและการประยุกต์ใช้ความรู้และการประเมินความรู้เพื่อประสิทธิผลขององค์กร

ประเวศ วะสี (2545) กล่าวว่า การจัดการความรู้เป็นการจัดให้รับรู้ความเป็นจริง สร้างความรู้ สังเคราะห์ความรู้ให้เหมาะสมกับการใช้งาน นำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติเรียนรู้ และสร้าง

ความรู้จากการปฏิบัติเอาผลการประเมินมาสู่การเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อยกระดับปัญญาของผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด และปัญญายกระดับกลับไปใช้ในการปฏิบัติอีก

บดินทร์ วิจารณ์ (2547) กล่าวว่า การจัดการความรู้เป็นการยกระดับความรู้ในองค์กร โดยมีจุดมุ่งหมายในการสร้างทุนแก่อสังเคราะห์ทางปัญญา

ชาติรี เจริญศิริและคณะ (2547) กล่าวว่า การจัดการความรู้เป็นการที่คนในหน่วยงานมาประชุมปรึกษากันเพื่อร่วมกันกำหนดผลสัมฤทธิ์อันสูงส่งของงานที่เป้าหมายร่วมกัน

ยุทธนา แซ่เตี่ยว (2547) กล่าวว่า การจัดการความรู้เป็นการนำความรู้มาใช้พัฒนาขีดความสามารถขององค์กรให้ได้มากที่สุด โดยมีกระบวนการในสามารถความรู้เพื่อถ่ายทอด และแบ่งปันไปยังบุคลากรเป้าหมายได้ และต้องเหมาะสม

จากการการสังเคราะห์คำนิยามคุณลักษณะของการจัดการความรู้ ประกอบด้วย 1) จัดการทรัพยากรความรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร 2) กระบวนการในการสร้างและรวบรวมความรู้ 3) การให้คุณค่าแก่ทรัพยากรความรู้

ดังนั้นการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นิยามคุณลักษณะของการจัดการความรู้ไว้ว่า การจัดการความรู้ คือ กระบวนการที่องค์กรยกระดับความรู้ ให้คุณค่าแก่ทรัพยากรความรู้ และจัดการทรัพยากรความรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร มีการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความรู้ คือ 1) การผลิตและสร้างความรู้ 2) การเผยแพร่ความรู้ และ 3) การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้

ประโยชน์ของการจัดการความรู้

เหตุผลที่องค์กรหลายแห่งให้ความสนใจ และความสำคัญในการนำการจัดการความรู้ไปดำเนินการ คือ ประโยชน์ที่จะได้รับการจัดการความรู้ ซึ่ง เจนเนตร มณีนาถ, ดร.ณรัตน์ วิบูลศิลป์, ภาวิณี บุญเกษมสันติ และอรสา เตตวิวัฒน์ (2546) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการจัดการความรู้ไว้อย่างกว้าง ๆ 9 ประการ ดังต่อไปนี้

1. ป้องกันความรู้สูญหาย การจัดการความรู้ทำให้องค์กรสามารถรักษาความเชี่ยวชาญ ความชำนาญ และความรู้ที่อาจสูญหายไปพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงของบุคลากร เช่น การเกษียณอายุ การทำงาน หรือการลาออกจากงาน เป็นต้น
2. เพิ่มประสิทธิภาพในการตัดสินใจ โดยประเภท คุณภาพ และความสะดวกในการเข้าถึงความรู้ เป็นปัจจัยสำคัญของการเพิ่มประสิทธิภาพการตัดสินใจ เนื่องจากผู้ที่มีหน้าที่ตัดสินใจต้องสามารถตัดสินใจได้อย่างรวดเร็ว และมีคุณภาพ
3. ความสามารถในการปรับตัว และมีความยืดหยุ่น การทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความเข้าใจในงาน และวัตถุประสงค์ของงาน โดยไม่ต้องมีการควบคุม หรือมีการแทรกแซงมากนัก จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถทำงานในหน้าที่ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดการพัฒนาจิตสำนึกในการทำงาน

4. ความได้เปรียบในการแข่งขัน การจัดการความรู้ช่วยให้องค์กรมีความเข้าใจลูกค้า แนวโน้มของการตลาด และการแข่งขัน ทำให้สามารถลดช่องว่าง และเพิ่มโอกาสในการแข่งขันได้
5. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นการพัฒนาความสามารถขององค์กร ในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ ได้แก่ สิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า และลิขสิทธิ์ เป็นต้น
6. การยกระดับผลิตภัณฑ์ การนำการจัดการความรู้มาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและบริการ ซึ่งจะเป็นการเพิ่มคุณค่าให้แก่ผลิตภัณฑ์นั้น ๆ อีกด้วย
7. การบริหารลูกค้า การศึกษาความสนใจ และความต้องการของลูกค้า จะเป็นการสร้างความพึงพอใจ เพิ่มยอดขาย และสร้างรายได้ให้แก่องค์กร
8. การลงทุนทางทรัพยากรบุคคล การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันผ่านการเรียนรู้ร่วมกัน การจัดการด้านเอกสาร และการจัดการกับความรู้ที่ไม่เป็นทางการ เป็นการเพิ่มความสามารถให้แก่องค์กรในการจ้าง และฝึกฝนบุคลากร

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การที่องค์กรจะประสบความสำเร็จและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ไปได้ จะต้องอาศัยการจัดการความรู้ที่ดี การสร้างความรู้เป็นการลงทุนที่สำคัญขององค์กร เพื่อที่จะได้ความรู้ทั้งจากแหล่งภายในและภายนอกองค์กร เพื่อนำมาประมวลหรือจัดเก็บโดยการใช้เทคโนโลยีรูปแบบต่าง ๆ ทำให้ความรู้นั้นนำมาใช้ประโยชน์ และอยู่กับองค์กรได้นานที่สุด และต้องคิดหากกลยุทธ์ในการถ่ายทอดความรู้ไปสู่พนักงานทุกคนอย่างทั่วถึง

แนวคิดและทฤษฎีทักษะทางปัญญา

ในการจัดทำหลักสูตรพัฒนากระบวนการทางปัญญาหรือทักษะทางปัญญา จำเป็นต้องกำหนดกรอบความคิดและนิยามเชิงปฏิบัติการของทักษะทางปัญญาเสียก่อน เนื่องจากทักษะทางปัญญาเป็นการปฏิบัติงานทางสมองที่ใช้ในการหาความรู้ใหม่ การประยุกต์ใช้ความรู้ ทั้งในสถานการณ์ที่คุ้นเคยและสถานการณ์พิเศษเฉพาะ และการควบคุมกระบวนการทางสมอง ที่จำเป็นในการค้นหา และใช้ความรู้ มีลักษณะเป็นนามธรรมสูง จึงต้องมีการนิยามให้ให้ชัดเจน ซึ่งมีแนวคิดมากมายที่บรรยายถึงลักษณะและองค์ประกอบของทักษะทางปัญญา ดังนี้

Marzano et al. (1988) บรรยายลักษณะของทักษะทางปัญญา จากการสังเคราะห์งานวิจัยหลายเล่มที่มีอยู่ในปัจจุบันได้สรุปลักษณะของทักษะทางปัญญาว่ามี 5 มิติด้วยกัน คือ 1) กระบวนการคิด (Thinking Process), 2) ทักษะการคิดแกนกลาง (Core Thinking Skills), 3) การคิดแบบมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์ (Critical and Creative Thinking), 4) อภิปัญญาหรือการรู้คิด (Meta-Cognition), และ 5) ความสัมพันธ์ของเนื้อหาสาระในการคิด (The Relationship of Content to Thinking) และได้มีการนำทักษะทางปัญญาทั้ง 5 มิติไปเป็นจุดเน้นของหลักสูตรพัฒนากระบวนการ

ทางปัญญา โดยที่ในส่วนของ กระบวนการคิดนั้น เป็นการทำงานของสมองที่ซับซ้อน ที่มาจากการรวมกันของทักษะการคิดหลายแบบ Marzano จำแนกกระบวนการคิดไว้ได้ 8 แบบ ที่ใช้ระหว่างการค้นหาและการใช้ความรู้ 3 แบบแรก (ได้แก่ การสร้างมโนคติ การสร้างหลักการ และความสามารถในการเข้าใจ) และนำมาใช้มากในการค้นหาความรู้ใหม่ใน 4 แบบต่อมา (ได้แก่ การแก้ปัญหา การตัดสินใจ การสืบค้น และ การกำหนดองค์ประกอบ) จากนั้นจะนำมาใช้มากในระหว่างการนำความรู้มาประยุกต์ใช้ และกระบวนการสุดท้าย เป็นการอภิปรายแบบปากเปล่า ที่ใช้ทั้งในขณะค้นหาความรู้ และการนำความรู้ไปใช้

Thomas (1972) ทำการศึกษาทฤษฎีทักษะทางปัญญาหลักสูตรต่างๆ ในระดับอนุบาลและประถมศึกษาตลอดจนนวัตกรรมและสื่อการสอน และโปรแกรมการสอนรวมทั้งสิ้น 64 โปรแกรม หลังจากนั้นจึงจัดกลุ่มทักษะทางปัญญาออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ 1) ทักษะการเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้ 2) ทักษะการสื่อความหมาย 3) ทักษะการจัดหมวดหมู่และเปรียบเทียบ 4) ทักษะการสังเคราะห์และสร้างสรรค์ 5) ทักษะการตัดสินใจและลงความเห็น 6) ทักษะการวิเคราะห์ค่านิยมและการตัดสินใจ

สมพงษ์ พันธุ์รัตน์ (2556) กล่าวว่า ทักษะทางปัญญา หมายถึง กระบวนการทำงานของสมอง หรือ กระบวนการคิด ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อค้นหาข้อเท็จจริง และนำข้อเท็จจริงเหล่านั้น มาทำความเข้าใจ และประเมินข้อมูลสารสนเทศและแนวคิดจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน การวินิจฉัย แก้ปัญหา และพัฒนางานและพัฒนาองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง สามารถศึกษาปัญหา ที่ค่อนข้างซับซ้อน และเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขได้อย่างสร้างสรรค์โดยคำนึงถึงความรู้ทางภาคทฤษฎี ประสบการณ์ทางภาคปฏิบัติ และผลกระทบจากการตัดสินใจ สามารถใช้ทักษะและความเข้าใจอันถ่องแท้ในเนื้อหาสาระทางวิชาการและวิชาชีพ ซึ่งประกอบไปด้วย การคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสังเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดแก้ปัญหา

คณะกรรมการการอุดมศึกษา (2552) ให้ความหมายของทักษะทางปัญญา ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ว่าหมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์และใช้ความรู้ ความเข้าใจในแนวคิด หลักการ ทฤษฎี และกระบวนการต่างๆ ในการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ๆ ที่ไม่ได้คาดคิดมาก่อน สำหรับการศึกษาในระดับปริญญาตรี คณะกรรมการการอุดมศึกษาได้ให้ความหมายทักษะทางปัญญาไว้ว่า เป็นกระบวนการทำงานของสมอง หรือการคิดที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจและสามารถประเมินข้อมูลแนวคิดและหลักฐานใหม่ๆ จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และใช้ข้อมูลที่ได้ในการแก้ไขปัญหา และงานอื่นๆ ด้วยตนเอง สามารถศึกษาปัญหาที่ค่อนข้างซับซ้อน และ เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขได้อย่างสร้างสรรค์โดยคำนึงถึงความรู้ทางภาคทฤษฎี ประสบการณ์ทางภาคปฏิบัติ และผลกระทบจากการตัดสินใจ สามารถใช้ทักษะและความเข้าใจอันถ่องแท้ในเนื้อหาสาระทางวิชาการและวิชาชีพ สำหรับหลักสูตรวิชาชีพ นักศึกษาสามารถใช้วิธีการปฏิบัติงานประจำและหาแนวทางใหม่ในการแก้ไข

ปัญหาได้อย่างเหมาะสม ซึ่งประกอบไปด้วย การคิดอย่างเป็นระบบ คิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา และคิดสร้างสรรค์

วรชัย เยาวภาณี (2552) กล่าวถึงการคิดที่มีจุดหมายที่แน่นอน และมีความเป็นไปได้ที่จะบรรลุจุดหมาย จำแนกเป็นการคิดชนิดย่อยๆ หลายชนิด เช่น การคิดแก้ปัญหา (Problem Solving Thinking) การคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) จินตนาการ (Imagination) การคิดวิเคราะห์ (Analysis Thinking) การคิดสังเคราะห์ (Synthesis Thinking) การคิดเชิงมโนภาพ (Conceptual Thinking) การคิดเชิงอนาคต (Futuristic Thinking) การคิดเชิงตรรกะ (Logical Thinking) การคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ (Critical Thinking) การคิดเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Thinking) การคิดเชิงบูรณาการ (Integrative Thinking) การคิดเชิงประยุกต์ (Applicative Thinking) การคิดเชิงกลยุทธ์ (Strategic Thinking) การคิดเชิงระบบ (Systematic Thinking) การคิดเชิงมิติ (Metric Thinking) เป็นต้น

จากการการสังเคราะห์คำนิยามคุณลักษณะของทักษะทางปัญญา ประกอบด้วย 1) การคิดสร้างสรรค์ 2) การคิดวิเคราะห์ 3) การคิดแก้ปัญหา 4) การคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ 5) การคิดอย่างมีระบบ

ดังนั้นการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นิยามคุณลักษณะของทักษะทางปัญญา คือ 1) การคิดสร้างสรรค์ 2) การคิดวิเคราะห์ 3) การคิดแก้ปัญหา 4) การคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ 5) การคิดอย่างมีระบบ

การจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษา

สุรเดช ส้าราญจิตต์ และเกษม ชูรัตน์ (2559) กล่าวว่า การสอนสุขศึกษาเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ซึ่งเป็นกระบวนการที่ครูต้องเตรียมตัวเตรียมประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อถ่ายทอดเนื้อหาข้อเท็จจริง ความรู้ แนวคิดหลักที่ดีทางสุขภาพ การปฏิบัติตนที่เหมาะสมแก่ผู้เรียน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านความรู้ทางสุขภาพ เจตคติทางสุขภาพ และการปฏิบัติที่ส่งเสริมสุขภาพ

เคยมีผู้กล่าวเสมอว่า “วิชาสุขศึกษาใคร ๆ ก็สอนได้ เพราะมีแบบเรียนอยู่แล้วมากมาย” คำกล่าวนี้ไม่ถูกต้องและเป็นจริงเสมอไป ถ้าครูที่ไม่มีความรู้ทั้งวิชาครูและวิชาการสุขศึกษาอาจสอนได้ก็โดยการบอกให้นักเรียนจดข้อความ หรือเนื้อหาต่าง ๆ ลงในสมุดเท่านั้น แล้วก็จัดการวัดผลไปตามเกณฑ์ที่หลักสูตรได้กำหนดไว้ ซึ่งถ้าตามโรงเรียนต่าง ๆ มีครูประเภทนี้มาก แนวโน้มของประชาชนประเทศไทยในอนาคตคงขาดความระมัดระวังเอาใจใส่ดูแลสุขภาพของตนเองเป็นแน่แท้ ดังนั้นจึงขอกล่าวในที่นี้ว่าการสอนสุขศึกษาจะบรรลุจุดประสงค์หรือไม่ ขึ้นอยู่กับครูและกระบวนการสอนของครูเป็นสำคัญ ถ้าจะสอนโดยการให้ความรู้เพียงอย่างเดียว ครูคนไหนก็สอนได้ แต่ถ้าสอนแล้วทำให้

ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทุกด้าน ควรเป็นครูที่มีความรู้ทั้งวิชาครูและวิชาการสุศึกษาหรือเป็นครูที่มีคุณวุฒิทางการสอนสุศึกษาโดยตรง และต้องมีเทคนิคในการจัดกระบวนการสอนอื่น ๆ ประกอบด้วย เป็นต้น

การเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกัน กลวิธีสอนของครูจึงเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่ง ส่วนหนึ่งของการศึกษา เป็นกระบวนการในการให้การศึกษา ซึ่งครูผู้สอนจัดให้กับผู้เรียน เพื่อจะได้เรียนรู้โดยสะดวก ถ้าครูผู้สอนรู้จักใช้วิธีการสอนที่ดีที่เหมาะสมแล้ว จะทำให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทิศทางที่พึงปรารถนาได้ โดยนักเรียนจะเกิดความรู้ความเข้าใจในบทเรียนหรือในเนื้อหาวิชาการที่ครูสอน นักเรียนจะเกิดทักษะและความชำนาญในวิชาการที่เรียนรู้นั้น นักเรียนจะเกิดเจตคติที่ดีต่อสิ่งที่ได้เรียนรู้ นักเรียนสามารถนำความรู้ต่าง ๆ ที่ตนเองได้รับไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ นักเรียนสามารถนำความรู้ต่าง ๆ ไปแก้ปัญหาได้ หรือนำความรู้ที่ได้ไปศึกษาหาความรู้อื่น ๆ เพิ่มเติมได้

ดังนั้นจึงถือได้ว่ากลวิธีสอนของครูมีความหมายและมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อนักเรียนต่อการเรียนรู้ของนักเรียน และต่อพฤติกรรมของนักเรียน เป็นต้น

ในการกำหนดวิธีสอนของครูนั้น ครูควรยึดถือสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ เพื่อประโยชน์ในการสอนสูงสุด คือ

1. จุดมุ่งหมายของการศึกษาและจุดมุ่งหมายของบทเรียน
2. ลักษณะของเนื้อหาวิชาที่ทำการสอน
3. ลักษณะต่าง ๆ ของนักเรียน
4. คุณลักษณะของตัวครูเอง
5. สถานที่ อุปกรณ์ หรือบุคลากรและเครื่องช่วยอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

ในการจัดการเรียนการสอน

จากความสำคัญดังกล่าวพอจะสรุปลักษณะของการสอนที่ดีตามแนวทางการสอนแผนใหม่ในปัจจุบัน ดังต่อไปนี้ คือ

1. สอนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual differences) ในการสอนครูควรจัดกิจกรรมไว้หลาย ๆ อย่าง เพราะนักเรียนมีความสนใจ ความสามารถ ความถนัดที่แตกต่างกัน ครูควรดัดแปลงบทเรียนให้เหมาะสมกับความแตกต่างกัน ครูควรดัดแปลงบทเรียนให้เหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างเด็กนักเรียนแต่ละคน ครูอาจแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม (Grouping) ตามความสามารถ ตามความสนใจ ตามวุฒิภาวะของนักเรียน เพื่อให้แต่ละกลุ่มสามารถทำงานหรือทำกิจกรรมได้ตามความสามารถของตน พวกเขาเรียนเก่งหรือเรียนเร็วจะได้ก้าวไป ส่วนพวกเขาเรียนอ่อนก็จะได้เรียนตามลำดับของตน ไม่มีการถ่วงกันทุก ๆ กลุ่ม ก็จะได้พยายามเรียนจนสุดยอดของตน

2. สอนโดยคำนึงถึงหลักจิตวิทยา สอนตามหลักพัฒนาการของเด็กวัยต่าง ๆ และสอนตามหลักจิตวิทยาการศึกษา เช่น เด็กเล็กหรือในระดับชั้นประถมศึกษามีความสนใจในบทเรียนระยะสั้น ๆ และเด็กจะเคลื่อนไหวอยู่เสมอ ไม่อยู่นิ่ง ดังนั้น เวลาที่ครูใช้สอนควรเป็นระยะเวลาสั้น นอกจากนี้ควรให้เด็กได้ทำกิจกรรมให้มาก ๆ

3. สอนโดยยึดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและบทเรียนเป็นหลัก และต้องพยายามจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้การสอนบรรลุผลตามจุดประสงค์เฉพาะบทเรียนนั้น ๆ

4. สอนจากตัวอย่างไปหากฎเกณฑ์ ไม่ว่าจะสอนบทเรียนวิชาใดก็ตามควรยกตัวอย่างและให้นักเรียนช่วยหาตัวอย่างอื่น ๆ อีก แล้วให้เด็กสังเกตและช่วยกันสรุปตั้งกฎเกณฑ์ขึ้นเอง

5. สอนจากการทดลองไปหาการสรุปตั้งกฎเกณฑ์ โดยการส่งเสริมให้เด็กนักเรียนได้เจริญอกงามทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญามุ่งให้เด็กนักเรียนมีความรู้ มีความเข้าใจ มีทักษะและเจตคติที่ดีต่อการเรียนด้วย คือให้ได้ทั้งความรู้ ความชำนาญ และทำที่ที่ดีต่อสิ่งที่เรียน เช่น สอนวิชาสุขศึกษา นอกจากมุ่งความรู้แล้ว ควรมุ่งให้นักเรียนได้ทดลองนำความรู้ที่ไปปฏิบัติ รวมทั้งตั้งกฎกติกาต่าง ๆ ที่ส่งเสริมสุขภาพขึ้นมาเอง จะทำให้นักเรียนเกิดแนวคิดที่ดีทางสุขภาพขึ้นมา

6. นอกจากสิ่งที่ใกล้ตัวไปหาสิ่งที่ไกลตัว เป็นการเร้าความสนใจของผู้เรียนได้ง่าย เช่น สอนการรักษาความสะอาดของตนเอง ครอบครั้ว ก่อนที่จะสอนเรื่องการรักษาความสะอาดในชุมชน

7. สอนให้เด็กนักเรียนรู้จักอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย คือสอนให้เคารพนับถือในตัวของบุคคลอื่น และตลอดจนความคิดเห็นของผู้อื่น ๆ รู้จักที่จะเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่บุคคลอื่น รู้จักการทำงานร่วมกันและประสานสัมพันธ์กันได้ มีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน การทำให้นักเรียนรู้จักวิถีทางประชาธิปไตยนี้จะต้องเป็นการให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง ๆ และครูควรจะสอดแทรกในขณะการเรียนการสอนเสมอ

8. สอนจากรูปธรรมไปหานามธรรม (From the concrete to the abstract) ในการสอนเรื่องใด ๆ ก็ตาม ครูต้องมีอุปกรณ์การสอนเสมอ ทั้งนี้เพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าใจเรื่องที่เรียน อุปกรณ์การสอนทำให้เด็กได้เรียนรู้ประสบการณ์ตรง ถ้าเป็นการกระทำด้วยตนเองจะดีที่สุด เพราะการกระทำส่วนมากจะเป็นรูปธรรม สิ่งที่ได้กระทำนั้นคือกิจกรรมต่าง ๆ นั่นเอง

9. สอนจากสิ่งง่ายไปหาสิ่งที่ยาก เพราะสิ่งง่ายจะทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและพื้นฐานในการเรียนเรื่องยาก ๆ ต่อไป ลักษณะของเนื้อหาที่ครูสอนต้องให้เหมาะสมกับวัยและความเจริญเติบโตของเด็กนักเรียน ให้เด็กได้เรียนด้วยวิธีการที่เหมาะสมแก่ระดับวุฒิภาวะของเด็ก (Maturation level) เช่น การสอนเริ่มต้นด้วยสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่ใกล้ชิดตัวเด็ก และเด็กได้เคยมีประสบการณ์จากสิ่งแวดล้อมนั้นแล้วจะทำให้เด็กสนใจและเกิดการเรียนรู้อย่างเข้าใจได้

10. สอนโดยการแนะให้นักเรียนเรียนด้วยตนเอง คือการสอนโดยวิธีนำทางครู จะไม่เป็นผู้บอกให้ทุกอย่าง ครูจะไม่เป็นผู้บังคับแต่จะเป็นผู้แนะนำแนวทางให้นักเรียนได้คิดได้พิจารณาเองว่า

ควรเรียนอย่างไร ควรใช้วิธีการอย่างไร เป็นต้น โดยครูจะคอยให้ความช่วยเหลือและให้ความสนับสนุนอยู่อย่างใกล้ชิด เพื่อให้เด็กนักเรียนได้เป็นตัวของตัวเอง ซึ่งจะทำให้เด็กเกิดพฤติกรรม ดังนี้คือ เด็กนักเรียนจะรู้จักกำกับการและการอำนวยความสะดวกตนเองได้ (Self-direction) เด็กนักเรียนจะรู้จักแนะนำพาดตนเองให้เรียนรู้ได้ (Self-guidance) และเด็กนักเรียนจะรู้จักกระทำและปฏิบัติด้วยตนเอง (Self-initiation)

สำหรับการสอนที่จะทำให้ให้นักเรียนเกิดความเจริญงอกงามทุกด้านนั้น ครูจะต้องยึดหลักต่าง ๆ ดังที่กล่าวมา จะทำให้กระบวนการเรียนการสอนได้ดำเนินไปตามจุดมุ่งหมาย

กล่าวโดยสรุปหลักทั่วไปในการสอนมีความสำคัญสำหรับบุคคลที่จะเป็นครู เป็นสิ่งที่คนเป็นครูควรยึดเป็นแนวทางในการปฏิบัติ เพื่อที่จะทำให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ คนเป็นครูจะต้องมีแนวคิดในการสอนที่ดี อย่างน้อยควรยึดหลักปรัชญาทางการศึกษา และหลักจิตวิทยาไว้ ทั้งนี้เพื่อผลที่เกิดกับนักเรียนจะเป็นคุณลักษณะของชาติต่อไปในอนาคต ส่วนของลักษณะการสอนที่ดีนั้นครูต้องมีหลักยึดถือที่พึงปฏิบัติ ทั้งนี้ควรถือหลักการสอนที่ว่านักเรียนเป็นศูนย์กลางแล้วพิจารณาสภาพการต่าง ๆ ที่ล้อมรอบตัวนักเรียนอยู่นั้น

อาจกล่าวได้ว่า ครูเป็นตัวจักรสำคัญในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน ดังนั้นครูควรพิจารณาที่ตนเองเป็นสำคัญว่ามีคุณสมบัติ คุณลักษณะ คุณวุฒิพร้อมที่จะเป็นครูหรือไม่ นอกจากนี้ควรพิจารณารายละเอียดปลีกย่อยอื่น ๆ ด้วย เพื่อปรับปรุงตนเอง ปรับปรุงวิธีสอนหรือกระบวนการสอนให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นนั่นเอง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ไพบุลย์ เปานิล (2543) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาโปรแกรมวิชาเทคโนโลยี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาโปรแกรมวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา ได้แก่ องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์มาตรฐานด้านสื่อการเรียนการสอน และห้องปฏิบัติการ เทคโนโลยีการศึกษา โปรแกรมวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในสถาบันราชภัฏ โดยใช้เทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย และการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนวิธีระบบ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยบัณฑิตสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา สถาบันราชภัฏ จำนวน 300 คน อาจารย์โปรแกรมวิชาเทคโนโลยีการศึกษา สถาบันราชภัฏ จำนวน 120 คน ผู้เชี่ยวชาญระบบประกันคุณภาพการศึกษาโปรแกรมวิชาเทคโนโลยี 17 คน แบบสอบถามเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่าและแบบปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ส่วนคำถามปลายเปิดใช้หลักการวิเคราะห์เนื้อหา การหาค่า

ร้อยละ การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามใช้การวิเคราะห์การหาค่าความแม่นยำตรงเชิงเนื้อหา (IOC)

ผลการศึกษาพบว่า

1. ระบบประกันคุณภาพการศึกษาประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ การกำหนดนโยบาย การพัฒนาเครื่องมือประกันคุณภาพ การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ ในแต่ละขั้นตอนต้องกำหนดส่วนประกอบที่ต้องปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การรับรองคุณภาพ ขั้นตอนที่ 1 ถึง 4 ต้องมีการประชาสัมพันธ์ เสริมแรง และประเมินผลเป็นระยะ ๆ องค์กรประกอบในการประกันคุณภาพ โปรแกรมวิชาเทคโนโลยีการศึกษา กำหนดไว้ 6 องค์กรประกอบ ได้แก่ ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของวิชา หลักสูตร อาจารย์ นักศึกษา การเรียนการสอน และการบริหารโปรแกรมวิชา ทั้ง 6 องค์กรประกอบ มี 71 ตัวบ่งชี้ ผู้เชี่ยวชาญระบบประกันคุณภาพการศึกษามีความเห็นว่า ระบบประกันคุณภาพการศึกษา องค์กรประกอบ และตัวบ่งชี้ แต่ละข้อมีระดับความเหมาะสมในระดับมากถึงมากที่สุด ($Mdn > 4.00$) ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญมีค่าความสอดคล้องในระดับมากถึงมากที่สุด ($IQR < 1.00$) ทุกข้อ

2. อาจารย์ผู้สอนประจำโปรแกรมวิชาเทคโนโลยีการศึกษา สถาบันราชภัฏ เห็นว่าสื่อการเรียนการสอนที่กำหนดเป็นสื่อพื้นฐานโปรแกรมวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ทั้ง 8 กลุ่ม รวม 71 ชนิด มีความเหมาะสมที่จะกำหนดเป็นเกณฑ์มาตรฐานในระดับมากถึงมากที่สุด นอกจากนี้ฟิล์มภาพยนตร์และเครื่องฉายภาพยนตร์ 16 ม.ม. อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนห้องปฏิบัติการเทคโนโลยีการศึกษา ทั้ง 9 ห้อง อาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นว่า มีความเหมาะสมในระดับมากถึงมากที่สุดทุกข้อ เกี่ยวกับสื่อด้านการเรียนการสอนและห้องปฏิบัติการเทคโนโลยีการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในระดับสูงมาก ($SD < 1.00$)

จรรยา ภูอุดม (2544) ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ที่เน้นผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ที่เน้นผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ที่พัฒนาขึ้นเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพอีกรูปแบบหนึ่งสามารถช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านทักษะการคิดเชิงเหตุผลดีกว่านักเรียนที่เรียนตามปกติ มีความเข้าใจในมตีสุงกว่าและสามารถนำความรู้ไปใช้ได้ดีกว่านักเรียนที่เรียนตามปกติ มีความคงทนของความเข้าใจมากกว่านักเรียนที่เรียนตามปกติ และมีเจตคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ดีกว่านักเรียนที่เรียนตามปกติ และมีพัฒนาการด้านทักษะการรู้คิดเกี่ยวกับการกำกับตนเองดีกว่านักเรียนที่เรียนตามปกติ

บุญส่ง หาญพานิช (2546) ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษาไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา และสังเคราะห์แนวความคิดที่เกี่ยวกับ ธรรมชาติ ความรู้ทางอุดมศึกษา การบริหารจัดการอุดมศึกษาไทย ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการความรู้ กระบวนการจัดการความรู้ โครงสร้างพื้นฐานของการบริหารจัดการความรู้ สิ่งท้าทายของการบริหารจัดการความรู้ และยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการความรู้ และนำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการ

ความรู้ โดยเก็บรวบรวมข้อมูล จากการวิเคราะห์เอกสาร การสัมภาษณ์ และการตอบแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง คือ อธิการบดี รองอธิการบดี ผู้ช่วยอธิการบดี คณบดี และผู้อำนวยการของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน จำนวน 19 แห่ง

ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา มีความต้องการในระดับมาก ขณะที่สภาพเป็นจริงในปัจจุบันเกิดขึ้นในระดับค่อนข้างน้อยในทุด้านที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความรู้ได้แก่ การสร้างความรู้ การจัดเก็บความรู้ การนำความรู้ไปใช้ การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ไปใช้ การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ การบริการความรู้ การสื่อสารความรู้ การใช้เทคโนโลยี วัฒนธรรมการไว้วางใจ วัฒนธรรมพลังร่วม นออลลิเจ้เวอร์เคอร์ สิ่งทำลาย และยุทธศาสตร์การบริหารจัดการความรู้ ลักษณะงานที่ผู้บริหารมีความต้องการในระดับมาก คือ ให้มีการนำความรู้ใหม่ ๆ ซึ่งเกิดจากการบริหารจัดการความรู้ไปใช้ ได้แก่ การประกันคุณภาพการศึกษา รองลงมา คือ การพัฒนาการเรียนการสอน หลักสูตร เทคโนโลยี ห้องสมุด การวิจัย การประเมินความดีความชอบ การธำรงรักษาบุคลากร การสร้างนักวิชาการ การกำหนดภาระงานของบุคลากร และการบริหารความรู้ ผู้บริหารมีความประสงค์ในระดับมาก ให้มีการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ข้ามหน่วยงานทั้งแบบเป็นทางการ และไม่เป็นทางการมากขึ้น ให้มีบริการความรู้ในลักษณะของความร่วมมือที่ต่างฝ่ายต่างเป็น ทั้งผู้ให้และผู้รับบริการใน 5 ด้าน คือ การเผยแพร่ความรู้สู่สาธารณะ การถ่ายทอดความรู้ การจัดอบรมสัมมนา การอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงความรู้ และการให้คำปรึกษา ส่วนรูปแบบการบริหารจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษาไทย ที่นำเสนอ ด้านวิสัยทัศน์ คือ การเป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้อย่างทั่วถึงทั้งภายในและภายนอกสถาบัน ด้านภารกิจ คือ การผลิต ถ่ายทอด และบริการความรู้ ด้านเทคโนโลยี คือ ให้มีการแบ่งปันความรู้อย่างทั่วถึงทั้งภายในและภายนอกสถาบัน ด้านเป้าหมาย คือ การพัฒนาวัฒนธรรมการแบ่งปันความรู้ และวัฒนธรรมการบริการความรู้ พัฒนานออลลิเจ้เวอร์เคอร์ พัฒนาฐานความรู้อิเล็กทรอนิกส์ของสถาบันและพัฒนาปฏิสัมพันธ์ความรู้ ด้านการประเมิน คือ ประเมินความสามารถและวัฒนธรรมของสถาบัน ส่วนด้านยุทธศาสตร์ ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการความรู้ไว้ 6 ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์ผู้บริหาร ยุทธศาสตร์นออลลิเจ้เวอร์เคอร์ ยุทธศาสตร์ปฏิสัมพันธ์ความรู้ ยุทธศาสตร์การสื่อสารความรู้และเทคโนโลยี ยุทธศาสตร์การไว้วางใจ และยุทธศาสตร์พลังร่วม ด้านสำนักบริหารจัดการความรู้ คือ การวางแผนกลยุทธ์ การจัดการความรู้ ด้านกระบวนการแบ่งปันและแลกเปลี่ยนความรู้ คือ การเตรียมความพร้อม การกำหนดวิธีการแบ่งปันแลกเปลี่ยนและบริการ การประเมินและปรับปรุงแก้ไข ด้านผลการดำเนินงาน คือ ทำให้ได้วัฒนธรรมการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้และบริการความรู้ ชุมชนนออลลิเจ้เวอร์เคอร์ ฐานความรู้อิเล็กทรอนิกส์ ปฏิสัมพันธ์ความรู้ และด้านนวัตกรรมการเรียนรู้ ผลิตภัณฑ์และการบริการ

ประจวบ แหลมหลัก (2547) ศึกษาเรื่อง การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนโดยใช้แนวความคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุข

ประจำหมู่บ้าน (อสม.) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัญหาในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และพัฒนากระบวนการเรียนทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อส่งเสริมการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และศึกษาปัญหาของการดำเนินการตามกระบวนการเรียนรู้ทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่ได้พัฒนาขึ้น ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คืออาสาสมัครฯ ที่ปฏิบัติงานอยู่ใน 9 จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ผลการศึกษาพบว่า กระบวนการเรียนรู้แบ่งออกเป็น 8 ขั้นตอนหลัก คือ การเตรียมความพร้อม การปฐมมิเทศ การระบุปัญหาที่แท้จริง การค้นหาสาเหตุของปัญหา การค้นหาและตัดสินใจทางเลือกในการแก้ปัญหา การจัดทำแผนปฏิบัติการ การดำเนินการตามแผน และการนำเสนอผลการปฏิบัติงานระหว่างการดำเนินการแต่ละขั้นตอน ผู้วิจัยผู้อำนวยการอำนวยความสะดวกประจำกลุ่มและเจ้าหน้าที่สถานีอนามัย จะเป็นผู้สนับสนุนการดำเนินการจนอาสาสมัครฯ เกิดการเรียนรู้และปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมายหลังการทดลองแล้ว อาสาสมัครฯ มีสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1. ความรู้เรื่องโรคความดันโลหิตสูงมีทักษะในการคัดกรองและดูแลผู้ป่วยและสามารถคัดกรองกลุ่มเสี่ยงในเขตรับผิดชอบสูงกว่าก่อนการดำเนินการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
2. ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินการแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านผู้จัด ด้านกิจกรรม และด้านอื่น ๆ สำหรับปัญหาด้านผู้จัด คือ ผู้ดำเนินรายการสรุปผลการดำเนินการไม่ชัดเจน การมีส่วนร่วมในกลุ่มของผู้อำนวยความสะดวกประจำกลุ่ม อสม. มีพฤติกรรมครอบงำความคิดผู้อื่น การติดภารกิจส่วนตัวระหว่างร่วมกระบวนการเรียนรู้ และการใช้เวลาเกินกว่ากำหนดปัญหาด้านกิจกรรม คือ แผนการดำเนินการขาดความยืดหยุ่นไม่สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตอาสาสมัครฯ และปัญหาอื่น ๆ คือ ข้อจำกัดของการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่สถานีอนามัย และองค์การส่วนท้องถิ่น

กฤษณพล จันทร์พรหม (2548) ศึกษาเรื่อง การศึกษารูปแบบมหาวิทยาลัยเสมือนจริงที่เหมาะสมสำหรับสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบมหาวิทยาลัยเสมือนจริงที่เหมาะสมสำหรับสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย การวิจัยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์/สังเคราะห์ องค์ประกอบและโครงสร้างของมหาวิทยาลัยเสมือนจริง ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 19 คน เกี่ยวกับรูปแบบมหาวิทยาลัยเสมือนจริง โดยใช้เทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย จำนวน 3 รอบ ขั้นตอนที่ 4 การตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบมหาวิทยาลัยเสมือนจริงในการนำไปปฏิบัติในสถาบันอุดมศึกษาโดยสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย จำนวน 43 คน การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติการวิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ

ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบมหาวิทยาลัยเสมือนจริงที่เหมาะสมสำหรับสถาบัน-อุดมศึกษาในประเทศไทย และสามารถนำไปปฏิบัติได้ ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 7 ด้าน ดังนี้

1. รูปแบบมหาวิทยาลัยเสมือนจริงควรเป็นการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน ตอบสนองการศึกษาตลอดชีวิต ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ไม่จำกัดเวลาและสถานที่ ใช้สื่อและเทคโนโลยีทุกรูปแบบอย่างเหมาะสมกับเครือข่ายอินเทอร์เน็ต
2. การจัดตั้งมหาวิทยาลัยเสมือนจริง ควรดำเนินการได้โดย (1) จัดตั้งในรูปแบบการให้บริการและใช้ทรัพยากรการศึกษาาร่วมกัน (Collaboration) และสถาบันการศึกษาต่าง ๆ บริหารกันเองแบบเอกเทศ (Clearing house) และ (2) จัดตั้งเพิ่มในมหาวิทยาลัยปกติ
3. การบริหารวิชาการควรจัดให้มีการพัฒนาฐานข้อมูลเนื้อหา (Content Database Development) การนำเสนอเนื้อหา (Content Delivery) การเรียนการสอนใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบไม่สัมพันธ์เวลา (Asynchronous Learning) แบบสัมพันธ์เวลา (Synchronous Learning) และแบบร่วมมือ (Collaborative Learning) ตอบสนองการศึกษาทั้งแบบในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัย
4. การบริหารทั่วไปควรใช้ระบบการให้บริการแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) และระบบการเข้าถึงแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Access) ใช้ระบบการจัดการการเรียนรู้ (Learning Management Systems) ระบบสนับสนุนผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholder Support) และระบบประกันคุณภาพ (Quality Assurance)
5. การบริหารงบประมาณควรให้อิสระในการบริหารงบประมาณสำหรับหน่วยงานด้านบริหารและด้านวิชาการ งบประมาณที่ใช้เป็นงบลงทุนและงบดำเนินการ โดยเฉพาะในการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่ายการลงทุนร่วมกันระหว่างสถาบัน
6. การบริหารบุคลากรควรประกอบด้วยคณะผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ คณาจารย์ ผู้เอื้ออำนวย ความสะดวก ทีมงานสนับสนุน ที่มีทักษะทางภาษาต่างประเทศ และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร
7. การจัดแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ควรประกอบด้วยศูนย์หนังสือออนไลน์ (Online Bookstore) ห้องสมุดเสมือนจริง (Virtual Library) เว็บลิงค์เอกสารอ้างอิง (Document Url Web Link) และการประยุกต์ใช้เว็บเทคโนโลยี (Web Technology Application)

สรุปผลการวิจัยได้ว่า การวิจัยนี้ทำให้ได้รูปแบบมหาวิทยาลัยเสมือนจริงที่เหมาะสมสำหรับสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย

จิรัชมา วิเชียรปัญญา (2549) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้รวมสำหรับการจัดการความรู้ที่มีประสิทธิภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้เกี่ยวกับการจัดการความรู้ที่มีประสิทธิภาพสำหรับประเทศไทย (2) สังเคราะห์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้ความรู้ที่มีประสิทธิภาพ (3) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยตัวแปรการจัดการความรู้ที่มีประสิทธิภาพ จำแนกตามหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ/เอกชน (4) พัฒนาและตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างโมเดลการวัดการจัดการความรู้ที่มีประสิทธิภาพกับข้อมูลเชิงประจักษ์

และ (5) นำเสนอตัวบ่งชี้รวมสำหรับการวัดการจัดการความรู้ที่มีประสิทธิภาพสำหรับประเทศไทย วิธีดำเนินการวิจัยเป็นแบบผสม คือ ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ การวิจัยเชิงคุณภาพประกอบด้วย การสังเคราะห์วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานที่มีการจัดการความรู้ที่เป็นเลิศ 4 หน่วยงาน และสนทนากลุ่มสำหรับผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการความรู้ในหน่วยงานภาครัฐและเอกชน จำนวน 10 ท่าน สำหรับการเก็บรวบรวมตัวแปรการจัดการความรู้ที่มีประสิทธิภาพ ส่วนการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 221 คน ในหน่วยงานภาครัฐจำนวน 4 หน่วยงาน และหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ/เอกชน จำนวน 5 หน่วยงาน การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือใช้การพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา และหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับ ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับ คือ 0.995 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ

ผลการศึกษาพบว่า

ตัวแปรการจัดการความรู้ที่มีประสิทธิภาพมี 3 องค์ประกอบ คือ (1) ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วยตัวบ่งชี้คุณลักษณะของบุคลากรกับคุณลักษณะขององค์กร (2) กระบวนการ ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้การพัฒนามนุษย์กับการพัฒนาองค์กร และ (3) ผลผลิต ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ทุนมนุษย์กับทุนองค์กร รวมตัวแปรสังเกตได้ที่ศึกษาทั้งสิ้น 6 ตัวแปร

หทัยนันท์ ตาลเจริญ (2550) ศึกษาเรื่อง ผลของการใช้เกมสถานการณ์จำลองตามแนวคอนสตรัคติวิสต์บนเว็บที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีรูปแบบการเรียนต่างกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีแบบการเรียนต่างกัน จากการเรียนการสอนโดยใช้เกมสถานการณ์จำลองตามแนวคอนสตรัคติวิสต์บนเว็บ กลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนกรับใหญ่ว่องกุลสถลกิจพิทยาคม จังหวัดราชบุรีที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 80 คน แบ่งกลุ่มตัวอย่างตามแบบการเรียนของ Kolb ออกเป็น 4 กลุ่มกลุ่มละ 20 คน โดยแต่ละกลุ่มเรียนโดยใช้เกมสถานการณ์จำลองตามแนวคอนสตรัคติวิสต์บนเว็บ สถิติที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ การวิเคราะห์เปรียบเทียบ (t-test dependent) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้เรียนที่มีแบบการเรียนต่างกัน เมื่อเรียนด้วยเกมสถานการณ์จำลองตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ แล้วมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 2) ผู้เรียนที่มีแบบการเรียนที่แตกต่างกัน เมื่อเรียนด้วย

เกมสถานการณ์จำลองตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ แล้วจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ไม่แตกต่างกัน

บัณฑิต ฉัตรวิโรจน์ (2550) ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบการจัดการความรู้ เพื่อส่งเสริมสร้างสมรรถนะการสอนของนักศึกษาครู โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสมรรถนะการสอนของนักศึกษาครู (2) พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบการจัดการความรู้ และ (3) ศึกษาผลการใช้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบการจัดการความรู้ที่เสริมสร้างสมรรถนะการสอนของนักศึกษาครู ขั้นตอนการดำเนินการ มีดังนี้

1. ศึกษาสมรรถนะการสอนของนักศึกษาครู โดยรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบนักศึกษาครู จำนวน 960 คน และอาจารย์นิเทศ จำนวน 130 คน จากมหาวิทยาลัยราชภัฏ 7 แห่ง โดยสุ่มตัวอย่างจากประชากรที่ประกอบด้วยนักศึกษาครูและอาจารย์นิเทศมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ ผลการศึกษาพบว่า สมรรถนะการเตรียมการสอนและการวางแผนการสอน ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นอาจารย์นิเทศกับนักศึกษาครูเกี่ยวกับสมรรถนะการสอนของนักศึกษาครู ทั้ง 3 ด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบการจัดการความรู้ซึ่งได้รับการประเมินความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญที่ระดับมากที่สุด รูปแบบนี้มีลักษณะเด่น คือ การบูรณาการการจัดการความรู้ กระบวนการกลุ่ม และเรียนรู้แบบร่วมมือ การเรียนรู้แนวสร้างสรรค์นิยม การนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติ และการประเมินผลตามสภาพจริง

3. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบการจัดการความรู้ไปทดสอบกับ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ในรายวิชาการพัฒนาความเป็นครูวิชาชีพ จำนวน 60 คน กลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน จากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ t test พบว่า กลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและสมรรถนะการสอนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการศึกษาจึงเชื่อว่า รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบการจัดการความรู้ที่สร้างขึ้นมีความเป็นไปได้สูงในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ตามแนวการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผลการเรียนจะดีมากที่สุดหากมีการนำรูปแบบนี้ไปใช้กับสาระความรู้ที่เป็นรูปธรรม ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเห็นผลลัพธ์การเรียนรู้เชิงประจักษ์และสามารถวัดผลตามสภาพจริงได้อย่างเป็นรูปธรรม อีกทั้งก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้อย่างเห็นได้ชัด สรุปได้ว่า รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบการจัดการความรู้ KML ตามขั้นตอน PPCA มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และสมรรถนะการสอนของนักศึกษาครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และทำให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้

ประพนธ์ ผาสุกยี่ด (2550) ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการความรู้สัมพันธ์กับเรื่ององค์การแห่งการเรียนรู้ และได้สร้าง model ในการนำไปสู่การสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้ โดยได้นำเสนอ TUNA model หรือ KM model “ปลาหู” ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

1. Knowledge Vision (KV) หรือวิสัยทัศน์ในเรื่องความรู้ มีส่วนหัว ส่วนตา มองว่ากำลังจะไปทางไหน ต้องตอบได้ว่า “ทำ KM ไปเพื่ออะไร”

2. Knowledge Sharing (KS) หรือแลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกัน ส่วนกลางตัว ส่วนที่เป็น “หัวใจ” ให้ความสำคัญกับการแลกเปลี่ยนความรู้ ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน (Share & Learn)

3. Knowledge Assets (KA) หรือสร้างคลังความรู้ ส่วนหาง สร้างคลังความรู้ เชื่อมโยงเครือข่ายประยุกต์ใช้ ICT “สะบัดหาง” สร้างพลังจาก CoPs (ชุมชนที่มีการรวมตัวกันหรือเชื่อมโยงกันอย่างไม่เป็นทางการที่จะพัฒนาวิธีการทำงานได้ดีขึ้น) เป็นส่วนขุมความรู้ที่ทำให้มีการนำความรู้ไปใช้งานและมีการต่อยอดยกระดับขึ้นไปเรื่อย ๆ

พรพิมล หรรษาภิรมย์โชค (2550) ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้สำหรับหน่วยงานภาครัฐ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้สำหรับหน่วยงานภาครัฐ เป็นการวิจัยที่ใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีขั้นตอนการวิจัย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษา การวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสาร รายงานคำรับรองการปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 จำนวน 140 ชุด ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้ โดยการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการจัดการความรู้ จำนวน 20 คน ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ขั้นตอนที่ 3 การร่าง และการตรวจสอบรูปแบบการจัดการความรู้สำหรับหน่วยงานภาครัฐ โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการความรู้ จำนวน 11 คน ใช้วิธีการสนทนากลุ่ม และขั้นตอนที่ 4 การนำเสนอรูปแบบการจัดการความรู้ของหน่วยงานภาครัฐ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน รับรองความเหมาะสมการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า

1. ผลการศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์เอกสารรายงานคำรับรองการปฏิบัติราชการ พบว่า ขั้นตอนการสร้างและแสวงหาความรู้กับขั้นตอนการประมวลและกลั่นกรองความรู้มีวิธีการคล้ายกัน หน่วยงานส่วนใหญ่ให้ผู้เชี่ยวชาญประชุมเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของความรู้ ขั้นตอนการเข้าถึงข้อมูลคล้ายกับขั้นตอนการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้

2. ผู้อำนวยการจัดการความรู้ส่วนใหญ่เห็นว่าเป้าหมายของการจัดการความรู้ภาครัฐต้องมุ่งเน้นการนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในหน่วยงาน บุคลากรต้องสามารถนำความรู้ไปใช้พัฒนาตนเองได้ ต้องจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานจากการสร้างและพัฒนาความรู้วิชาการใหม่ ๆ

3. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านผู้อำนวยการจัดการความรู้เห็นว่าขั้นตอนการนำความรู้ไปใช้เป็นตอนสำคัญของรูปแบบและให้ลดขั้นตอนโดยการรวมขั้นตอนการประมวลและกลั่นกรองเข้ากับขั้นตอนการสร้างความรู้ให้เป็นขั้นตอนการสร้างความรู้

4. รูปแบบการจัดการความรู้สำหรับหน่วยงานภาครัฐ ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน คือ (1) การกำหนดความรู้ ได้แก่ จัดตั้งคณะทำงาน จัดประชุมคณะทำงาน สืบหาและรวบรวมความรู้ จัดลำดับความสำคัญของความรู้ และกำหนดแหล่งความรู้ที่จำเป็น (2) การแสวงหาความรู้จากภายในและภายนอกหน่วยงาน (3) การสร้างความรู้ ได้แก่ กำหนดทีมสร้างความรู้ และบูรณาการความรู้ไปใช้ในการพัฒนาการปฏิบัติงาน (4) การจัดเก็บความรู้ให้เป็นระบบ ได้แก่ กำหนดโครงสร้างความรู้ และรวบรวมและจัดเก็บความรู้ให้เป็นระบบ (5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกิจกรรมการเรียนรู้และการจัดช่องทางเผยแพร่ความรู้ (6) การนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาคน งาน และหน่วยงาน และ (7) การติดตามและประเมินผลทั้งในด้านปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิตและผลลัพธ์และองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการความรู้สำหรับหน่วยงานภาครัฐ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ (1) การเรียนรู้ ประกอบด้วยวิธีการเรียนรู้จำแนกตามระดับ ได้แก่ ระดับบุคคล ระดับกลุ่ม ระดับหน่วยงาน และทักษะการเรียนรู้ (2) หน่วยงาน ประกอบด้วยวิสัยทัศน์และเป้าหมาย วัฒนธรรม กลยุทธ์ ได้แก่ การเตรียมการและปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การสื่อสาร กระบวนการและเครื่องมือ และการยกย่องชมเชย และการให้รางวัล และโครงสร้างองค์กร (3) คน ประกอบด้วยผู้บริหาร บุคลากร และผู้รับบริการ และ (4) เทคโนโลยี ประกอบด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และเทคโนโลยีเพื่อยกระดับการเรียนรู้

พิระพงศ์ ภักดิ์ศรี (2550) ศึกษาเรื่อง การจัดการความรู้ในศูนย์พัฒนาและฝึกอาชีพของคนตาบอด โดยศึกษาการจัดการความรู้ของศูนย์พัฒนาและฝึกอาชีพคนตาบอด โดยใช้วิธีการเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์จากเอกสาร และการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการศูนย์ และบุคลากรภายในศูนย์ของศูนย์พัฒนาและฝึกอาชีพคนตาบอด จำนวน 4 แห่ง ผลการศึกษา พบว่า

1. ศูนย์พัฒนาและฝึกอาชีพของคนตาบอด มีการกำหนดแนวทาง วิธีการ และกิจกรรมในการดำเนินงานที่มีความสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการความรู้ ที่มีอยู่ในลักษณะที่เป็นแบบ 2 รูปแบบ คือ (1) รูปแบบที่เป็นทางการ คือ ผู้เชี่ยวชาญอธิบายและสังเคราะห์ความรู้ออกมาในรูปแบบของเอกสาร หรือสื่อที่สามารถเก็บไว้ได้ และส่งมอบไปยังผู้อื่นได้ และ (2) รูปแบบไม่เป็นทางการ คือ ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ที่ให้ความรู้ที่เป็นลักษณะของการสั่งสมจากประสบการณ์ และถ่ายทอดออกมา ซึ่งเป็นผลดีต่อการนำไปพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ที่เป็นรูปธรรม และมีความเหมาะสมต่อศูนย์พัฒนาและฝึกอาชีพของคนตาบอด ตลอดจนสามารถที่จะพัฒนาไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ได้ในอนาคต

2. สำหรับรูปแบบของการจัดการความรู้ทั้ง 4 ศูนย์พัฒนาและฝึกอาชีพคนตาบอด มีการดำเนินการในกิจกรรมที่สำคัญ 4 กิจกรรม คือ การสรรหาความรู้ การปรับปรุงความรู้ การจัดเก็บความรู้ และการสอน

3. ปัจจัยส่งเสริมการจัดการความรู้ของศูนย์พัฒนาและฝึกอาชีพคนตาบอด มีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน 7 ปัจจัย ได้แก่ ผู้บริหาร วัฒนธรรมองค์กร งบประมาณ บุคลากร สถานที่ เทคโนโลยี และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ

4. ปัญหาและข้อจำกัดของศูนย์พัฒนาและฝึกอาชีพของคนตาบอด มีความคล้าย-คลึงกันในประเด็นปัญหา 2 ด้าน คือ งบประมาณสนับสนุนเป็นปัญหาหลักที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนา และข้อจำกัดของเทคโนโลยีเพื่อการสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมการจัดการ-ความรู้

ปิยะนาถ บุญมีพิพิธ (2551) ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ของสถานศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ (1) องค์ประกอบของการจัดการความรู้ในสถานศึกษา และ (2) รูปแบบการจัดการความรู้ของสถานศึกษา วิธีการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ (1) การศึกษาวิเคราะห์เพื่อกำหนดองค์ประกอบการจัดการความรู้ในสถานศึกษา รูปแบบการจัดการความรู้ของสถานศึกษา โดยผลการสังเคราะห์ได้จำนวน 10 องค์ประกอบ 140 ตัวแปร (2) ทดลองใช้องค์ประกอบของการจัดการความรู้ที่สังเคราะห์ได้กับกลุ่มโรงเรียนนาร่องจำนวน 9 โรงเรียนเป็นโรงเรียนมัธยม 3 โรงเรียน โรงเรียนขยายโอกาส 3 โรงเรียนและโรงเรียนประถมศึกษา 3 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลคือผู้บริหารและครูจำนวน 174 คน (3) สร้างและพัฒนาเครื่องมือเพื่อถามผลการใช้องค์ประกอบการจัดการ-ความรู้ของโรงเรียนนาร่อง และ (4) วิเคราะห์องค์ประกอบการจัดการความรู้เพื่อสร้างเป็นรูปแบบการจัดการความรู้ของสถานศึกษาโดยใช้ Factor Analysis ในการวิเคราะห์โดยครั้งแรก Exploratory Factor Analysis โดยวิธีสกัดปัจจัย (Principal Component Analysis-PCA) ครั้งที่สองวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis-CFA) ได้จำนวน 9 องค์ประกอบ ครั้งที่สามตรวจสอบองค์ประกอบโดยอ้างอิงผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship) เพื่อตรวจสอบรูปแบบการจัดการความรู้ของสถานศึกษาโดยอ้างอิงผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship) เพื่อตรวจสอบรูปแบบการจัดการ-ความรู้ของสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม และสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง สอบถามความคิดเห็น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน Factor Analysis การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า

1. องค์ประกอบของการจัดการความรู้ของสถานศึกษาประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ คือ (1) การเตรียมการตามกระบวนการจัดการความรู้ (2) การนิเทศติดตาม (3) การแบ่งปันและแลกเปลี่ยนความรู้ (4) การจัดเก็บความรู้ (5) การเปลี่ยนแปลงค่านิยมและพฤติกรรมในการทำงานของบุคลากร (6) การวางแผน (7) การติดต่อสื่อสาร (8) การสร้างความรู้ และ (9) การยกย่องชมเชยและการให้รางวัล

2. รูปแบบการจัดการความรู้ของสถานศึกษา มีความถูกต้องเหมาะสมและเป็นไปได้ที่จะนำมาใช้ประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแนวคิดและทฤษฎีของการวิจัย

เสนาะ กลั่นงาม (2551) ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จของการจัดการความรู้ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ (2) ศึกษากระบวนการจัดการความรู้ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ และ (3) พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการจัดการความรู้ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ อธิการบดี 6 คน และอาจารย์ จำนวน 345 คน เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ (อธิการบดี) และแบบสอบถาม (อาจารย์) เกี่ยวกับปัจจัยแห่งความสำเร็จที่มีต่อการจัดการความรู้ และกระบวนการจัดการความรู้

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการจัดการความรู้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วย ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ซึ่งมีระดับความสำคัญมากที่สุด และโครงสร้างพื้นฐานการจัดการความรู้ วัฒนธรรมองค์กร เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร การวัดและประเมินผลการจัดการความรู้มีความสำคัญในระดับรองลงมา ตามลำดับ ส่วนกระบวนการจัดการความรู้ในมหาวิทยาลัย พบว่าประกอบด้วยขั้นตอน การกำหนดความรู้ การแสวงหาความรู้ การสร้างความรู้ การแลกเปลี่ยนความรู้ การจัดเก็บความรู้ และการนำความรู้ไปใช้ ส่วนรูปแบบการจัดการความรู้ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้ข้อค้นพบว่า การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ที่มีความเหมาะสม และมีลักษณะเฉพาะกับมหาวิทยาลัยราชภัฏที่แตกต่างจากทฤษฎีและงานการวิจัยอื่น ๆ คือ รูปแบบการจัดการความรู้ควรจำแนกออกเป็น 2 ระดับ คือ (1) ระดับการบริหาร การจัดการความรู้ มหาวิทยาลัยควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบาย เป้าหมาย และกลยุทธ์ให้ชัดเจน มีการแต่งตั้งรองอธิการบดีรับผิดชอบโดยตรง มีสำนักงานบริหารจัดการความรู้ มีการแต่งตั้งผู้บริหารการจัดการความรู้ และบุคคลเป็นทีมงานแบบข้ามสายงานเพื่อรับผิดชอบงาน และ (2) ระดับปฏิบัติการ การจัดการความรู้ดำเนินการโดยคณาจารย์ บุคลากรผู้ทรงคุณวุฒิในการนำความรู้ที่ไม่ชัดแจ้ง (tacit knowledge) และความรู้ที่ชัดแจ้ง (explicit knowledge) มาสร้างปฏิสัมพันธ์ความรู้ตามวงจรการจัดการความรู้ เกิดการเชื่อมโยงทั้งภายในหน่วยงานมหาวิทยาลัย และภายนอกเป็นเครือข่ายแก่กัน โดยผู้บริหารเป็นปัจจัยสนับสนุนที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จในการจัดการความรู้ เพื่อสร้างองค์ความรู้ของมหาวิทยาลัยให้เป็นคลังปัญญาของท้องถิ่น และตอบสนองปรัชญาการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552) ศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรทางการศึกษาด้วยการจัดการความรู้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบและปัจจัยแห่งความสำเร็จในการจัดการความรู้ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งผลให้องค์กรเหล่านี้ มีประสิทธิภาพสูงขึ้นในการดำเนินงานตามพันธกิจเพื่อศึกษาการแพร่ขยายการจัดการความรู้ไปสู่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอื่น ๆ รวมทั้งเพื่อเสนอนโยบายและยุทธศาสตร์การส่งเสริมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ใช้การจัดการความรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กร

องค์กรเป้าหมายในการวิจัย ประกอบด้วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 17 เขต และสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 78 แห่ง รวมทั้งหมดจำนวน 95 องค์กร โดยการคัดเลือก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทำโดยการพิจารณาให้มีความกระจายตามลักษณะการบริหารและที่ตั้งทางภูมิศาสตร์พิจารณาภาวะผู้นำ และความเป็นนักวิชาการของผู้บริหาร คุณภาพของทีมงาน และความสมัครใจเข้าร่วมโครงการ เมื่อได้รายชื่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามที่ต้องการแล้ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้เสนอเลือกสถานศึกษาในสังกัดของตนเองประมาณ 4-6 แห่ง

กระบวนการวิจัยประกอบด้วยการพัฒนาผู้จัดการความรู้เกี่ยวกับหลักการและเครื่องมือการจัดการความรู้ การนำการจัดการความรู้ไปสู่การปฏิบัติในองค์กร การนิเทศ ติดตามและประเมินผล จากคณะวิจัย ศึกษาองค์กรที่เป็นแบบปฏิบัติที่ดีเลิศในการจัดการความรู้ ศึกษาการแพร่ขยายการจัดการความรู้ไปสู่องค์กรอื่น และขั้นตอนสุดท้าย คือ การเสนอนโยบายและยุทธศาสตร์ส่งเสริม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาใช้การจัดการความรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพองค์กร มีการใช้เครื่องมือในการวิจัยหลากหลายทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ซึ่งได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม แบบทบทวนผล และแบบบันทึก สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์เครือข่ายสังคม และการวิเคราะห์ด้วยวิธีวิทยาการ

รูปแบบการจัดการความรู้ขององค์กรทั้ง 95 แห่ง แบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม คือ (1) กลุ่มรูปแบบวงจรความรู้ ซึ่งมีองค์ประกอบด้านวิสัยทัศน์องค์กร กระบวนการจัดการความรู้ และคลังความรู้ เพื่อการใช้และเผยแพร่ (2) กลุ่มรูปแบบขั้นตอนการจัดการความรู้ที่ดำเนินการตามต้นแบบของสถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม (สคส.) และ (3) กลุ่มรูปแบบผสมผสานแนวคิดกลุ่มที่หนึ่งและสองเข้าด้วยกัน ส่วนปัจจัยแห่งความสำเร็จที่เห็นเด่นชัดจากองค์กรที่ปฏิบัติได้ดีเลิศ ได้แก่ ความพร้อมและความมุ่งมั่นของผู้บริหารทุกระดับ ความเข้มแข็งและความมุ่งมั่นของทีมงานนำจัดการความรู้ การเปิดใจและการทำความเข้าใจเรื่องการจัดการความรู้ของบุคลากร ส่วนการแพร่ขยายการจัดการความรู้ไปสู่องค์กรอื่นเห็นได้ชัดเจนว่าเป็นการแพร่ขยายทั้งในระดับบุคคล ระดับองค์กร โดยใช้การติดต่อสื่อสารทุกรูปแบบ รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในรูปแบบเว็บไซต์และบล็อกไซด์

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่ได้จากการวิจัย คือ การกำหนดทิศทางของการจัดการ-ความรู้ในองค์กรให้เป็นที่เข้าใจร่วมกันและตรงกัน การทำให้การถ่ายโอนความรู้และกระบวนการเรียนรู้ในองค์กรเข้มแข็ง การสร้างวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดตั้งศูนย์การจัดการความรู้ และการสร้างเครือข่ายระหว่างบุคคล นอกจากนี้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในระดับทั่วไปสำหรับองค์กรทางการศึกษาแล้ว ยังมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายแก่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำหรับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

เกียรติศักดิ์ พันธลำเจียก (2552) ศึกษาเรื่อง การจัดการความรู้ในการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษาสู่สังคม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดการจัดการความรู้ทั้งต่างประเทศ และในประเทศพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ในการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษาสู่สังคม และศึกษาผลของการจัดการความรู้ในการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษาสู่สังคม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เอกสารสิ่งพิมพ์ และเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ได้มาโดยการคัดสรรจากต่างประเทศ จำนวน 31 รูปแบบ จากในประเทศ จำนวน 27 รูปแบบ ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินรูปแบบ จำนวน 3 ท่าน นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 11 คน ผู้ได้รับความรู้เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 80 คน บุคคลทั่วไป จำนวน 44 คน และผู้ทรงคุณวุฒิรับรองรูปแบบจำนวน 25 ท่าน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวิเคราะห์การจัดการความรู้ รูปแบบการจัดการความรู้ที่พัฒนาขึ้น แบบประเมินรูปแบบการจัดการความรู้แบบสอบถามความคิดเห็นการจัดการความรู้ของผู้ดำเนินการจัดการจัดการความรู้ แบบสอบถามความคิดเห็นการจัดการความรู้ของผู้ได้รับความรู้ และแบบประเมินเพื่อรับรองรูปแบบ การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหา การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษารูปได้ ดังนี้

1. แนวคิดการจัดการความรู้ต่างประเทศและในประเทศ พบว่า ด้านกระบวนการ-จัดการความรู้ ประกอบด้วย การกำหนด การสืบค้น การสร้าง การจัดเก็บ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการประเมิน สำหรับด้านองค์ประกอบ/ปัจจัย/กิจกรรม เกี่ยวข้องกับสังคม ความรู้ และปัจจัยอื่น
2. รูปแบบการจัดการความรู้ในการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษาสู่สังคม ได้แก่ ด้านองค์ประกอบ ประกอบด้วย ความรู้ภายในบุคคล ความรู้ภายนอกบุคคล และสังคมด้านกระบวนการ ประกอบด้วย การกำหนดความรู้ การสืบค้นความรู้ การสร้างความรู้ การจัดเก็บความรู้ และการประเมินความรู้ การกำหนดความรู้ ประกอบด้วย ความรู้หลัก แนวปฏิบัติ กลยุทธ์ ตัวชี้วัด เทคโนโลยี และการประเมินผล การสืบค้นความรู้ ประกอบด้วย ข้อมูล สารสนเทศ ความรู้ และปัญญา การสร้างความรู้ ประกอบด้วย วัตถุประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรม สื่อและการวัดและประเมินผล การจัดเก็บความรู้ ประกอบด้วย เทคโนโลยีดั้งเดิม เทคโนโลยีกระบวนการเทคโนโลยีสื่อมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร และสื่อบุคคล การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประกอบด้วย การสื่อสารแบบทางเดียว การสื่อสารแบบสองทาง การสื่อสารแบบประสานเวลา การสื่อสารแบบต่างเวลา และการสื่อสารแบบผสมผสาน การประเมินผลความรู้ ประกอบด้วย การประเมินผลระหว่างการดำเนินการ การประเมินผลหลังดำเนินการ การประเมินผลความรู้ การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการประเมินผลทัศนคติในแต่ละกระบวนการประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้ การกำหนดความรู้ ประกอบด้วย 8 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การกำหนดตำแหน่งผู้รับผิดชอบ และวิธีติดต่อสื่อสาร (2) ความรู้หลัก (3) แนวปฏิบัติ (4) กลยุทธ์ (5) ตัวชี้วัด (6) เทคโนโลยี หรือเครื่องมือ (7) การประเมินผล และ (8) การอนุมัติหรือประกาศใช้การ

กำหนดความรู้ การสืบค้นความรู้ ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ (1) กำหนดความรู้ (2) กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ (3) กำหนดผู้สืบค้นความรู้ (4) การกำหนดระดับความรู้ (5) การกำหนดเครื่องมือ/สื่อในการสืบค้น และ (6) การอนุมัติหรือประกาศใช้การสืบค้นความรู้ การสร้างความรู้ ประกอบด้วย 8 ขั้นตอน ได้แก่ (1) กำหนดความรู้ (2) กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ (3) กำหนดผู้สร้างความรู้ (4) การกำหนดเนื้อหา (5) การกำหนดกิจกรรม (6) สื่อ (7) การวัดประเมินผล และ (8) การอนุมัติหรือประกาศใช้การสร้างความรู้ การจัดเก็บความรู้ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ (1) กำหนดความรู้ (2) กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ (3) กำหนดผู้จัดเก็บความรู้ (4) การกำหนดเทคโนโลยีหรือสื่อ และ (5) การอนุมัติหรือประกาศใช้การจัดเก็บความรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ (1) กำหนดความรู้ (2) กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ (3) การกำหนดวิธีการสื่อสาร (4) การกำหนดรูปแบบการสื่อสาร และ (5) การอนุมัติหรือประกาศใช้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การประเมินผลความรู้ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ (1) กำหนดความรู้ (2) กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ (3) การกำหนดการประเมินผลระหว่างดำเนินการ (4) การกำหนดการประเมินผลหลังการดำเนินการ และ (5) การอนุมัติหรือประกาศใช้การประเมินผลความรู้

3. ผลการจัดการความรู้ในการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษาสู่สังคม พบว่า

3.1 ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการความรู้ในการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษาของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พบว่า ผู้เรียนในฐานะผู้ดำเนินการจัดการความรู้ มีความพึงพอใจต่อรูปแบบและเป็นรูปแบบที่เหมาะสม สำหรับผลการประเมินความรู้ความสามารถที่ได้จากการจัดการความรู้ของกลุ่มตัวอย่างดำเนินการจัดการความรู้ มีผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3.2 ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการความรู้ในการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษาของสังคมกลุ่มเป้าหมาย (นักศึกษาระดับปริญญาตรี) พบว่า ความคิดเห็นโดยรวมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี (รวม 4 ชั้นปี) ที่มีต่อสื่อการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ที่ได้จากการจัดการความรู้ระดับบัณฑิตศึกษาสู่สังคมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ด้านรูปแบบการนำเสนอ พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านความรู้ที่ได้รับ พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่พบว่า ด้านความรู้ที่ได้รับ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

3.3 ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการความรู้ในการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษาของสังคมกลุ่มเป้าหมายบุคคลทั่วไป พบว่า ความคิดเห็นโดยรวม ของผู้ได้รับความรู้บุคคลทั่วไปที่มีต่อสื่อการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ ที่ได้จากการจัดการความรู้ระดับบัณฑิตศึกษา สู่สังคม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ด้านรูปแบบการนำเสนอ พบว่าบุคคลทั่วไปมีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านความรู้ที่ได้รับ พบว่า บุคคลทั่วไปมีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

4. การรับรองรูปแบบการจัดการความรู้ในการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา สู่สังคมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิทำการรับรองรูปแบบในองค์ประกอบ กระบวนการ และขั้นตอนใน

ทุกประเด็นของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น และให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมว่าเป็นรูปแบบที่ดีมากและดี สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงอย่างมีประสิทธิภาพ

จุฑารัตน์ ศรารณะวงศ์ (2552) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาตัวแบบของกลยุทธ์การจัดการความรู้ มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตัวแบบของกลยุทธ์การจัดการความรู้สำหรับงานด้านบริหารทั่วไป มหาวิทยาลัยขอนแก่น แนวคิดการวิจัยใช้องค์ประกอบการพัฒนากลยุทธ์การจัดการความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัยของนักวิชาการที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับหลายชิ้นนำมากำหนดเป็นวัตถุประสงค์ ดังนี้ (1) ศึกษาวิเคราะห์สภาพการณ์ปัจจุบัน และปัญหาอุปสรรคการจัดการความรู้ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น (2) ศึกษาวิเคราะห์แนวทาง และความต้องการในเรื่องของกระบวนการจัดการความรู้และปัจจัยที่สนับสนุนให้การจัดการความรู้ของมหาวิทยาลัยขอนแก่นประสบผลสำเร็จ และ (3) นำผลการวิเคราะห์มาพัฒนา และนำเสนอตัวแบบกลยุทธ์ในการจัดการความรู้ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

วิธีการวิจัยที่ใช้เป็นแบบผสมวิธี โดยใช้ทั้งการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ การวิจัยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 และ 2 เก็บรวบรวมข้อมูลสภาพปัจจุบัน ปัญหาอุปสรรค แนวทางความต้องการด้านกระบวนการจัดการความรู้และปัจจัยที่สนับสนุนความสำเร็จในการจัดการความรู้ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยการวิเคราะห์เอกสาร สัมภาษณ์ผู้บริหารระดับสูง 4 คน คณะกรรมการจัดการความรู้ 12 คน ผู้บริหารหน่วยงาน 29 คน และใช้แบบสอบถามกับผู้ปฏิบัติงานด้านการบริหารทั่วไป 154 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 3 ร่างและนำเสนอตัวแบบกลยุทธ์โดยบูรณาการข้อมูลที่ได้จาก ขั้นตอนที่ 1 และ 2 นำไปสู่การประเมินร่างตัวแบบ โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 20 คน และผู้เชี่ยวชาญ 2 คน

ผลการศึกษาพบว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. เริ่มนำการจัดการความรู้เมื่อปลายปี พ.ศ. 2547 จากการผลักดันของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) โดยเน้นการใช้การจัดการความรู้ เป็นเครื่องมือในการพัฒนาการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานทั่วไป กระบวนการจัดการความรู้เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มบุคลากรโดยใช้เครื่องมือต่าง ๆ ได้แก่ เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และชุมชนนักปฏิบัติ อย่างไรก็ตาม มหาวิทยาลัยยังขาดความสามารถในการจัดเก็บ จัดระบบ การจับ และประมวลความรู้ ผู้ปฏิบัติงานขาดวัฒนธรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการความรู้ เนื่องจากเป็นเรื่องใหม่ ดังนั้นจึงประสบปัญหาค่อนข้างมากในการเริ่มต้นดำเนินการ

2. ตัวแบบกลยุทธ์ในการจัดการความรู้สำหรับงานด้านการบริหารทั่วไป มีข้อเสนอจากการวิจัยนี้ประกอบด้วย 12 กลยุทธ์หลัก และ 19 กลยุทธ์รอง กลยุทธ์หลักที่สำคัญที่ส่งเสริมความสำเร็จในการประยุกต์การจัดการความรู้สำหรับมหาวิทยาลัยขอนแก่น ประกอบด้วย (1) การผลักดันวัฒนธรรมการแลกเปลี่ยนความรู้ที่ฝังลึกระหว่างผู้ปฏิบัติงาน (2) การส่งเสริมความเข้าใจด้านกระบวนการและเครื่องมือจัดการความรู้แก่ผู้ปฏิบัติงาน (3) การปรับโครงสร้างองค์กรเป็นแนวราบ และการส่งเสริมผลักดันการ

ทำงานเป็นทีม (4) การจัดหาซอฟต์แวร์ด้านการจัดการความรู้ เพื่อนำมาใช้ในการสร้างคลังข้อมูล เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

3. ตัวแบบกลยุทธ์ในการจัดการความรู้เชิงแนวคิดสำหรับงานด้านการบริหารทั่วไป ควรเป็นกลยุทธ์แบบผสมผสานระหว่างกลยุทธ์ที่เน้นการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างคน และกลยุทธ์ที่เน้นการประมวลความรู้ที่ฝังลึกให้เป็นความรู้ที่ชัดเจน โดยมีกลยุทธ์หนึ่งนำและกลยุทธ์หนึ่งตาม กลยุทธ์ที่นำคือ กลยุทธ์ที่เน้นการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างคน และกลยุทธ์ที่ตาม คือ กลยุทธ์ที่เน้นการประมวลความรู้ที่ฝังลึกให้เป็นความรู้ที่ชัดเจน ความเชื่อมโยงกับกระบวนการจัดการความรู้ พบว่า กลยุทธ์ที่เน้นการประมวลความรู้ที่ฝังลึกให้เป็นความรู้ที่ชัดเจนควรเน้นกระบวนการจับ รวบรวมจัดเก็บ และเผยแพร่ความรู้ ปัจจัยสำคัญที่ผลักดันความสำเร็จของตัวแบบกลยุทธ์นี้ ประกอบด้วย วัฒนธรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และระบบการจัดการความรู้ (KMS)

ผกาพันธ์ อินตะแก้ว (2552) ศึกษาเรื่อง รูปแบบการจัดการความรู้ของกลุ่มโรงเรียนสาธิต การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ของกลุ่มโรงเรียนสาธิต เป็นการวิจัยพัฒนารูปแบบกระบวนการจัดการความรู้ของโรงเรียนสาธิตสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยเดิม มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและประเมิน รูปแบบกระบวนการจัดการความรู้ของโรงเรียนสาธิตจากผู้บริหารความรู้กลุ่มโรงเรียนสาธิตประเมินรับรองโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามระเบียบวิธีวิจัยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับกระบวนการจัดการความรู้ของกลุ่มโรงเรียนสาธิต

ขั้นตอนที่ 2 สร้างรูปแบบของกระบวนการจัดการความรู้ เพื่อให้ได้องค์ความรู้ในกระบวนการจัดการความรู้ที่สอดคล้องกับข้อมูลพื้นฐานที่ได้จากการศึกษาขั้นตอนที่ 1

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินรับรองรูปแบบของกระบวนการจัดการความรู้ของกลุ่มโรงเรียนสาธิต โดยวิธีอิงผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship)

กลุ่มประชากรของการศึกษา คือ โรงเรียนสาธิตสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (กลุ่มสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยเดิม) จำนวน 18 แห่ง ตัวแทนของโรงเรียน ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำหรับนำมาใช้ในการร่างรูปแบบการจัดการความรู้ของกลุ่มโรงเรียนสาธิต คือ ผู้บริหารที่ดำรงตำแหน่งสูงสุดของโรงเรียนและรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ รวม 32 คน สำหรับผู้เชี่ยวชาญระดับผู้บริหารพัฒนารูปแบบและประเมินรับรองรูปแบบการจัดการความรู้ของกลุ่มโรงเรียนสาธิต โดยใช้เทคนิคเดลฟายประยุกต์ คือ คณะบดีคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ที่โรงเรียนสาธิตสังกัดอยู่ และผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิต รวม 27 ท่าน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม แบบประเมินรับรองรูปแบบ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) สรุปลงในเชิงบรรยายเพื่อเป็นกรอบกำหนดร่างรูปแบบ ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (หาค่าความสอดคล้อง) ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (หาค่าการกระจายเพื่อหาค่าความ

เหมาะสมในการนำไปใช้ในรูปแบบ) และหาค่าร้อยละเพื่อหาค่ายุติในการวิพากษ์รูปแบบ จากนั้นจึงนำมาสรุปเป็นรูปแบบการจัดการความรู้ของกลุ่มโรงเรียนสาธิตที่สมบูรณ์ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการความรู้ของกลุ่มโรงเรียนสาธิตต่อไป

จากผลการวิเคราะห์รูปแบบการจัดการความรู้ที่สมบูรณ์ ตามบริบทโครงสร้างการจัดการความรู้ของกลุ่มโรงเรียนสาธิต ที่มีองค์ประกอบ 3 ส่วนดังนี้

1. ส่วนนำ ประกอบด้วย (1) ที่มาของรูปแบบการจัดการความรู้ของกลุ่มโรงเรียนสาธิต (2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการความรู้ของกลุ่มโรงเรียนสาธิต
2. ส่วนของรายละเอียดรูปแบบการจัดการความรู้ของกลุ่มโรงเรียนสาธิต ประกอบด้วย (1) องค์ประกอบเพื่อสนับสนุนการจัดการความรู้ของกลุ่มโรงเรียนสาธิต (2) วิธีการจัดการความรู้ของกลุ่มโรงเรียนสาธิต และ (3) ส่วนของแผนผังแสดงรายละเอียดการบริหารจัดการความรู้ของกลุ่มโรงเรียนสาธิต
3. ส่วนการนำรูปแบบการจัดการความรู้ไปใช้ ประกอบด้วย (1) เงื่อนไขการนำรูปแบบการจัดการความรู้ไปใช้ (2) วิธีการนำรูปแบบการจัดการความรู้ไปใช้ และ (3) การประเมินรูปแบบการจัดการความรู้

ณภัทร วรเจริญศรี (2553) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการความรู้ของบุคลากรในบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยด้านองค์กร ปัจจัยด้านการเรียนรู้ และการจัดการความรู้ของบุคลากรในบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) กลุ่มตัวอย่างเป็นบุคลากรจากบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) ทั้ง 4 สายงาน ได้แก่ สายงานสำนักงานใหญ่ สายงานท่าอากาศยานภูมิภาค สายงานหน่วยธุรกิจท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ และสายงานหน่วยธุรกิจท่าอากาศยานดอนเมือง โดยใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เพื่อให้ได้ตัวแทนในแต่ละสายงานจำนวนทั้งสิ้น 501 คน โดยใช้แบบสอบถามการวิจัยแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่สร้างขึ้น ให้มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ระหว่าง 0.80-0.96 เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และทำการวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้าง (Confirmation Factor Analysis-CFA) วิเคราะห์เส้นทาง และอิทธิพล อิทธิพลทั้งทางตรง และทางอ้อมของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการ-ความรู้ของบุคลากรในบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน)

ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านองค์กร ภาพรวมบรรยากาศองค์กรของบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะองค์ประกอบด้านการศึกษา อบรม และพัฒนา มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ในขณะที่บรรยากาศองค์กรด้านการประเมินผลมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด แต่ยังคงอยู่ในระดับมาก ไม่มีองค์ประกอบด้านใดของปัจจัยด้านองค์กรที่อยู่ในระดับดีมาก ในส่วนปัจจัยด้านการเรียนรู้ พบว่า ภาพรวมปัจจัยด้านการเรียนรู้ของบุคลากรในบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) อยู่ในระดับมาก

โดยเฉพาะองค์ประกอบด้านระดับการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ในขณะที่องค์ประกอบด้านทักษะในการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด แต่ยังคงอยู่ในระดับมาก สำหรับการจัดการความรู้ของบุคลากรในบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) พบว่า การจัดการความรู้อยู่ในระดับมาก โดยองค์ประกอบด้านการสร้างความรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ในขณะที่องค์ประกอบด้านการแลกเปลี่ยนความรู้มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด แต่ยังคงอยู่ในระดับมาก ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านองค์กร ปัจจัยด้านการเรียนรู้กับการจัดการความรู้ของบุคลากรในบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) พบว่า ปัจจัยด้านองค์กร ประกอบด้วย วัฒนธรรมองค์กร ภาวะผู้นำ การศึกษา อบรม และพัฒนา โครงสร้างองค์กร เทคโนโลยี การประเมินผล การให้รางวัล กระบวนการจัดการความรู้ วิทยุทัศน์ การสื่อสารความรู้ บุคลากรที่ใช้ความรู้ในการทำงาน มีความสัมพันธ์กับการจัดการ-ความรู้ของบุคลากรในบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และปัจจัยด้านการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ของบุคลากรในบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงกับการจัดการความรู้ของบุคลากรในบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ประกอบด้วย โครงสร้างองค์กร การให้รางวัล และปัจจัยด้านการเรียนรู้ ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการจัดการความรู้ของบุคลากรในบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผ่านตัวแปร คือ การเรียนรู้ ประกอบด้วย การศึกษา อบรม และพัฒนา โครงสร้างองค์กร เทคโนโลยี กระบวนการจัดการความรู้ วิทยุทัศน์ และการสื่อสารความรู้ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการความรู้ของบุคลากรในบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ วัฒนธรรมองค์กร ภาวะผู้นำ การประเมินผล และบุคลากรที่ใช้ความรู้ในการทำงาน

สุภาวดี เจริญเศรษฐม (2553) ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ขององค์กรอาชีพท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการความรู้ สร้างรูปแบบการจัดการความรู้ และประเมินรูปแบบการจัดการความรู้ขององค์กรอาชีพท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ โดยศึกษาสภาพและปัญหาองค์กรอาชีพท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 4 แห่ง โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้นำองค์กรอาชีพท้องถิ่น สมาชิกองค์กรอาชีพท้องถิ่นและกลุ่มบุคคลทั่วไป และเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ตำรา วารสาร รายงานการวิจัย คู่มือการปฏิบัติงาน และรายงานผลการดำเนินงานเกี่ยวกับองค์กรอาชีพท้องถิ่น จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ จำแนกจัดหมวดหมู่ และสรุปสภาพและปัญหาการจัดการความรู้ขององค์กรอาชีพท้องถิ่น

ผลการศึกษาพบว่า องค์กรอาชีพท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ทั้ง 4 แห่ง ที่เลือกมาศึกษา ส่วนใหญ่มีองค์ความรู้ด้านกระบวนการผลิต ด้านปัจจัยการผลิต ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านประเภทและแหล่งวัตถุดิบ ด้านแหล่งเงินทุน ด้านรูปแบบการบริหารจัดการด้านการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ด้านการบริหารการตลาดและผลิตภัณฑ์ ด้านการบริการลูกค้าและผู้มาติดต่อ โดยได้

จัดทำฐานข้อมูลความรู้ไว้ในรูปเอกสาร แต่ไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ มีการแสวงหาความรู้ การสร้างความรู้ การวิเคราะห์และการสกัดความรู้ การถ่ายโอนและเผยแพร่ความรู้ การประยุกต์และทำความรู้ให้ถูกต้องกับงาน โดยการแลกเปลี่ยนความรู้กันในระหว่างทำงาน ส่วนการจัดเก็บความรู้ พบว่า องค์กรอาชีพท้องถิ่นทั้ง 4 แห่ง มีการจัดเก็บข้อมูลความรู้ไว้ในตัวบุคคลเป็นส่วนใหญ่ แต่ก็มีการจัดเก็บข้อมูลความรู้ไว้ในรูปเอกสารบ้างแต่ไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ ด้านปัจจัยแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการจัดการความรู้ ก็พบว่า ปัจจัยภายในองค์กร วัฒนธรรมองค์กร เทคโนโลยี ปัจจัยภายนอกองค์กร ซึ่งได้แก่ การส่งเสริมการจัดการความรู้จากหน่วยงานภายนอก การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี คู่แข่ง และภาวะเศรษฐกิจ ล้วนแต่มีผลต่อการจัดการ-ความรู้ขององค์กรอาชีพท้องถิ่นทั้ง 4 แห่ง ไม่ได้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ อย่างเป็นรูปแบบหรือลายลักษณ์อักษร แต่มีการดำเนินงานหรือมีแนวทางปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพเพื่อ บรรลุผลสำเร็จของการทำงาน และผลการประเมินรูปแบบการจัดการความรู้หลังการนำไปทดลองใช้กับ องค์กรอาชีพท้องถิ่นที่เลือกเป็นตัวอย่างศึกษา พบว่า รูปแบบการจัดการความรู้ที่พัฒนาขึ้นนั้น องค์กร อาชีพท้องถิ่นสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง และกิจกรรมการจัดการความรู้ที่นำไปทดลองใช้ส่วนใหญ่ สอดคล้องกับกิจกรรมการจัดการความรู้ที่องค์กรอาชีพท้องถิ่นเคยทำมาก่อน

สรุปงานวิจัยในประเทศส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนแบบร่วมมือ เน้นผู้เรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ การบริหารจัดการความรู้ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนา ตัวบ่งชี้การจัดการความรู้ การจัดการความรู้ในองค์กร และองค์การแห่งการเรียนรู้

งานวิจัยต่างประเทศ

การจัดการความรู้เป็นศาสตร์ที่มีการพัฒนาต่อเนื่องจากหลักการและทฤษฎี ในสาขาวิชาการ อื่น ๆ หลายด้าน เช่น การบริหารจัดการ เทคโนโลยีสารสนเทศ จิตวิทยา และสังคมศาสตร์ และได้ พัฒนาต่อเนืองมา จนเป็นศาสตร์ที่เรียกว่า “การจัดการความรู้” ซึ่งจุดเริ่มต้นเจริญเติบโตในองค์กร ธุรกิจและองค์กรระหว่างประเทศ ในระยะต่อมามองครการศึกษา ทั้งสถาบัน เขตพื้นที่การศึกษา และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้เห็นว่า การจัดการความรู้เป็นวิธีการอีกอย่างหนึ่งที่จะมีส่วนช่วย ในการปฏิบัติงานของตนเองได้อย่างมาก จึงได้นำเข้าปฏิบัติในมหาวิทยาลัยเพื่อนำการจัดการความรู้ เข้าไปใช้ประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการปรับปรุงคุณภาพการเรียนสอน และความรับผิดชอบต่อการ ปฏิบัติหน้าที่ โดยการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม มีการสร้างหลักสูตรใหม่ รวมทั้งการรวบรวมงานวิจัย ของนักวิจัยทั้งไทย และต่างประเทศมานำเสนอ พร้อมสรุปสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

Senge (1990) ศึกษาเรื่อง The Fifth Discipline: The Art and Practice of the Learning Organization พบว่า ลักษณะขององค์กรที่เรียนรู้นั้น จะต้องปฏิบัติตามข้อบัญญัติ 5 ประการ คือ

1. ความคิดความเข้าใจเชิงระบบ (System Thinking) คือ ความสามารถในการคิดเชิงระบบ คนในองค์กรสามารถมองเห็นวิถีคิดและภาษาที่ใช้อธิบายพฤติกรรมความเป็นไปต่าง ๆ ถึงความเชื่อมโยงต่อเนื่องของสรรพสิ่งและเหตุการณ์ต่าง ๆ

2. รูปแบบวิธีการคิดและมุมมองที่เปิดกว้าง (Mental Models) คือ การตระหนักถึงกรอบแนวคิดของตนเอง ทำให้เกิดความกระจ่างกับรูปแบบ ความคิด ความเชื่อ ที่มีผลต่อการตัดสินใจและการกระทำของตน และเพียรพัฒนารูปแบบความคิดความเชื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก ไม่ยึดติดกับความเชื่อเก่าๆที่ล้าสมัย และสามารถที่จะบริหารปรับเปลี่ยน กรอบความคิดของตน ทำความเข้าใจได้ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดในเชิงการรื้อปรับระบบงาน (Reengineering)

3. มุ่งสู่ความเป็นเลิศ (Personal Mastery) องค์กรที่เรียนรู้ต้องสามารถส่งเสริมให้คนในองค์กรสามารถเรียนรู้ พัฒนาตนเอง คือ การสร้างจิตสำนึกในการใฝ่เรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคคล สร้างสรรค์ผลที่มุ่งหวัง และสร้างบรรยากาศกระตุ้นเพื่อนร่วมงานให้พัฒนาศักยภาพไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้

4. การสร้างและสานวิสัยทัศน์ (Shared Vision) องค์กรที่เรียนรู้จะต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์ร่วม ซึ่งจะเป็กรอบความคิดเกี่ยวกับสภาพในอนาคตขององค์กร ที่ทุกคนในองค์กรมีความปรารถนา ร่วมกัน ช่วยกันสร้างภาพอนาคตของหน่วยงานที่ทุกคนจะทุ่มเทหนักแรงกายแรงใจกระทำให้เกิดขึ้น ทั้งนี้ก็เพื่อให้การเรียนรู้ ริเริ่ม ทดลองสิ่งใหม่ ๆ ของคนในองค์กร เป็นไปในทิศทางหรือกรอบแนวทางที่มุ่งไปสู่จุดเดียวกัน

5. การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม (Team Learning) ในองค์กรที่เรียนรู้จะต้องมีการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม คือ การแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ และทักษะวิถีคิดเพื่อพัฒนาภูมิปัญญาและศักยภาพของทีมงานโดยรวม มีการแบ่งปันแลกเปลี่ยน ถ่ายทอดข้อมูล ระวังกันและกัน ทั้งในเรื่องของความรู้ใหม่ ๆ ที่ได้มาจากการค้นคิด หรือจากภายนอก และภายใน การเรียนรู้เป็นทีมนี้ยังคงครอบคลุมไปถึงการเรียนรู้เกี่ยวกับการทำงานร่วมกันเป็นทีมด้วย

จากหลัก 5 ประการนี้ เกื้อกูลและพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน อาศัยพลังแห่งการเรียนรู้เป็นกลุ่มพลังแห่งการมองภาพรวม มองความเชื่อมโยง มองความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงเป็นพลวัต มองอนาคต มองเชิงบวก มองเห็นสภาพความเป็นจริง มองแบบไม่ยึดติด ลดอดีตหรือตัวกูของกู มองที่ประโยชน์หรือความมุ่งมั่นเพื่อส่วนรวมหรือคุณค่าอันยิ่งใหญ่ และอาศัยพลังแห่งทักษะของการเรียนรู้ร่วมกัน การเปลี่ยนสภาพหรือสิ่งที่ดูเสมือนเป็นจุดอ่อนหรือปัญหาให้กลายเป็นจุดแข็ง เป็นโอกาสหรือพลังในการดำเนินงานให้ก้าวหน้าไปได้ในโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

Garvin (1993) ศึกษาเรื่อง Building a Learning Organization พบว่า หากบุคคลใด หรือองค์กรใดไม่มีทุนทางปัญญา (Intellectual Capital) ก็สามารถสร้างขึ้นได้ โดยใช้วิธีการต่าง ๆ ตามทฤษฎี ซึ่งประกอบด้วย

1. การแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ (Systematic Problem Solving)
2. การทดลองใช้วิธีการใหม่ ๆ (Experimentation with New Approaches)
3. การเรียนรู้จากประสบการณ์ของตนและเรื่องในอดีต (Learning from their own Experience and Parse History)
4. การเรียนรู้จากประสบการณ์และวิธีการที่ดีที่สุดของผู้อื่น (Learning from Experience and Best Practices of Others)
5. การถ่ายทอดความรู้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ (transferring knowledge quickly and efficiently)

จากวิธีการสร้างทุนทางปัญญา (Intellectual Capital) ทั้ง 5 ประการข้างต้นนั้น พบว่าสามารถเรียนรู้จากประสบการณ์ของตนเองหรือผู้อื่น แต่ในความเห็นของผู้เขียนซึ่งแตกต่างจากทฤษฎีของ Senge (1990) คือ การเรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้อื่นนั้น สามารถเรียนรู้ได้ทั้งจากสิ่งที่ดีที่สุดหรือเรียนรู้จากสิ่งที่ผิดพลาด ทำให้ผู้เรียนสามารถแบ่งแยกได้ว่า อะไรคือสิ่งที่ถูก อะไรคือสิ่งที่ผิด การทำซ้ำในสิ่งที่ผิด

การที่จะสร้างทุนทางปัญญา (Intellectual Capital) ให้ได้ประสบผลสำเร็จ จะต้องดำเนินการแบบองค์รวมไปสู่สภาพย่อย หรือที่เรียกว่า จาก Macro สู่ Micro คือ มองในภาพกว้าง ครบวงจร ตรงประเด็น และเป็นความจริง มิฉะนั้นจะให้การคิด การวิเคราะห์ผิดพลาดไม่ก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่ม อาจกล่าวได้ว่า การสร้างให้บุคคล มีทุนทางปัญญา จะต้องประกอบด้วยความรู้ที่นำมาใช้สร้างโดยการสร้างนั้น จะต้องให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถที่บุคคลนั้นมี อาจใช้อุปกรณ์ เครื่องต่าง ๆ เป็นเครื่องช่วยด้วยก็ได้ และเพื่อให้เกิดการกระตุ้นความอยากรู้ จะต้องเสริมด้วย แรงจูงใจ

Choojit Chantrasoot (1997) ศึกษาเรื่อง An Analysis of Corporate Knowledge Management: Case Studies of Communication Companies in Thailand โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงความตระหนักในการใช้การจัดการความรู้ และสำรวจกิจกรรมการจัดการความรู้ที่เกิดขึ้นในองค์กร และเสนอโมเดลกระบวนการจัดการความรู้ในบริษัทไทย การวิจัยในครั้งนี้ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยเก็บข้อมูลกับบริษัทการสื่อสารในประเทศไทยจำนวน 7 แห่ง ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ไม่มีบริษัทใดที่มีกลยุทธ์ที่ชัดเจนเกี่ยวกับการจัดการความรู้ แต่บริษัทตระหนักถึงความสำคัญของความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวพนักงานของบริษัท การจัดการความรู้ของบริษัทเหล่านี้จะอยู่ในรูปแบบของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยเน้นสนับสนุนความสามารถของทรัพยากรมนุษย์ให้เหมาะสมกับความรู้ของเขาที่เป็นไปตามความต้องการของบริษัท การปรับปรุงประสิทธิภาพของพนักงานโดยการเรียนรู้ในรูปแบบของการฝึกอบรมและการให้การศึกษา และทุกบริษัทจะเน้นการสร้างทีม สมาชิกในทีมจะส่งเสริมให้เกิดการแบ่งปันความรู้และการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และมีระบบการให้รางวัลเป็นปัจจัยหลักที่บริษัทใช้ในการสนับสนุนทีม บริษัทมีการลงทุนในด้านเทคโนโลยีอย่างมาก เพราะช่วยให้

พนักงานทำงานเร็วขึ้น ง่ายขึ้น และสะดวกสบายมากขึ้นนำไปสู่การปรับปรุงคุณภาพการบริการทำให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจ และโมเดลกระบวนการความรู้ที่ได้ไม่ใช่โมเดลที่สมบูรณ์ โมเดลนี้จำกัดเพียงแค่บริษัทมีตัวกระตุ้นการจัดการความรู้ที่ดี คือ ภาวะผู้นำวัฒนธรรมและการวัดผล แต่อย่างไรก็ตามโมเดลนี้สามารถให้แนวทางในขั้นแรกว่าควรจะทำอย่างไรในการจัดการความรู้แบบร่วมมือ

Choi (2000) ศึกษาโดยจำแนกปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบริหารจัดการความรู้ไปใช้อย่างบรรลุผลไว้ 11 ประการ คือ การฝึกทักษะบุคลากร (Employee Training) การมีส่วนร่วมของบุคลากร (Employee Involvement) ผู้บริหารระดับสูงและพันธกิจ (Top Management) การเอื้ออำนาจอำนาจแก่บุคลากร (Employee Empowerment) การทำงานเป็นทีม (Teamwork) ข้อจำกัดขององค์กร (Organizational Constrains) โครงสร้างพื้นฐานระบบสารสนเทศ (Information Systems Infrastructure) การวัดการดำเนินการ (Performance Measurement) สารสนเทศ (Information Systems Infrastructure) บรรยากาศเสมอภาค (Egalitarian Climate) การเทียบวัด (Benchmarking) โครงสร้างความรู้ (Knowledge Structure)

Johnson (2000) ศึกษาเรื่อง Technological Innovation and Knowledge Creation: A Study of the Enabling Conditions and Processes of Knowledge Creation in Collaborative R & D Projects การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงการสร้างความรู้ด้านเทคนิคใหม่ ๆ ตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างความรู้ของ Nonaka and Takeuchi (1995) ในโครงการวิจัยและพัฒนาแบบร่วมมือ โดยใช้ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพจากโครงการ Precarn ซึ่งเป็นโครงการที่พัฒนาระบบปัญญาประดิษฐ์ การวิจัยนี้เป็นโครงการวิจัยและพัฒนาแบบร่วมมือโดยผู้ที่มีส่วนร่วมในโครงการ คือ บริษัทมหาวิทยาลัยและห้องทดลองของเอกชนซึ่งเป็นการเปรียบเทียบกรณีศึกษา 6 กรณีศึกษาเพื่อที่จะกำหนดรูปแบบในภาพรวมในการจัดการของโครงการที่มีต่อนวัตกรรมทางเทคโนโลยี และการสำรวจประชากรในโครงการ Precarn เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการสร้างความรู้ ผู้วิจัยใช้การวิจัยกึ่งทดลอง โดยแบ่งโครงการ 21 โครงการออกเป็นกลุ่มสร้างความรู้ในระดับสูงปานกลาง ต่ำ และเปรียบเทียบกลุ่มสูงและต่ำ

ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า ความมุ่งมั่นและความต้องการหลายอย่างมีความสัมพันธ์กับการประสบความสำเร็จในการสร้างความรู้ในโครงการวิจัยและพัฒนาแบบร่วมมือ โดยเฉพาะโครงการที่เป้าหมายถูกกำหนดไว้สูง และการจัดการที่มุ่งไปที่ปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อมจะมีระดับของการสร้างความรู้สูงกว่า ซึ่งผลทางด้านบวกก็คือ การประสบความสำเร็จในด้านการค้าในทางตรงข้ามแรงกดดันในการสร้าง ความซับซ้อน และความอิสระไม่ใช่ปัจจัยทางด้านบวกอย่างมีนัยสำคัญ ผลการวิจัยยืนยันว่าการจัดการของการสร้างความรู้ในสภาพแวดล้อมระหว่างองค์กรจะมีความแตกต่างจากสภาพแวดล้อมขององค์กรที่แท้จริงสิ่งนี้นำไปสู่การสรุปที่ว่าทฤษฎีการสร้างความรู้ในองค์กรซึ่งอาจเกิดขึ้นได้ในสภาพแวดล้อมที่เฉพาะ

Ribiere (2001) ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินความสำเร็จของการเริ่มต้น การบริหารจัดการ ความรู้ตามบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมองค์กร โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างความสำเร็จของการเริ่มต้นดำเนินการบริหารจัดการความรู้ และการกำหนด ทิศทาง และคุณสมบัติวัฒนธรรมองค์กร ทั้งนี้ วัฒนธรรมองค์กรถูกประเมินด้วยตัวแปรความไว้วางใจซึ่ง กันและกัน และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันขององค์กร การขึ้นอยู่กับระดับของการบูรณาการปัจจัยทาง วัฒนธรรม 2 ประการ ขององค์กรที่แสดงให้เห็นถึงการเริ่มต้นการบริหารจัดการความรู้ (การประมวล หรือ ความเป็นส่วนตัว) ที่น่าจะมากหรือน้อยต่อความสำเร็จ ผลการวิจัยสำเร็จลุล่วงได้ด้วยการใช้ แบบสอบถามที่เชื่อถือได้ ผู้วิจัยสำรวจองค์กร 58 แห่งที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการความรู้ ซึ่งเป็นองค์กร ที่มีขนาดใหญ่ และโดดเด่นอย่างมากในด้านการให้คำปรึกษา และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสาร โทรคมนาคม และเป็นตัวแทนของรัฐบาลกลาง ซึ่งพบว่า ส่วนใหญ่ให้บริการที่ถูกต้องทั้งที่ได้ตาม มาตรฐาน และตามธรรมเนียมการผลิต การให้บริการ และเป็นองค์กรที่มีที่ตั้งในวอชิงตัน ดีซี

ประโยชน์จากการศึกษา ช่วยให้บริษัทและหน่วยงานต่าง ๆ ภายในบริษัทได้พยายามค้นคว้า หาทงเพื่อดำเนินการเริ่มต้นการบริหารจัดการความรู้เพื่อการจ้างงาน ในการเพิ่มโอกาสที่จะประสบ ความสำเร็จขององค์กรมากที่สุด การศึกษาครั้งนี้ มีความสำคัญอย่างยิ่งเพื่อช่วยเหลือนักวิจัยอื่น ๆ ใน การแก้ไข ปรับปรุงวิธีการวิจัยเพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ และมีความเข้าใจลึกซึ้งยิ่งขึ้นในเรื่องนี้

Coukos-Semmel (2002) ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการความรู้ กระบวนการ และกลยุทธ์ที่ใช้ใน มหาวิทยาลัยการวิจัยในสหรัฐอเมริกา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ประเมินการใช้หลักการจัดการความรู้ และกลยุทธ์ที่ใช้ในอนาคตในการศึกษาวิจัยของมหาวิทยาลัย (2) ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ และ ประสิทธิภาพของกลยุทธ์ และประสิทธิภาพของการจัดการความรู้ (3) พัฒนารูปแบบของการจัดการความรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ และ (4) กำหนดปัจจัยความสำเร็จสำหรับการจัดการความรู้ที่มีประสิทธิภาพ

การศึกษาครั้งนี้ กำหนดกลุ่มตัวอย่างทั้ง 300 คน จาก 161 มหาวิทยาลัย โดยจำนวนผู้ที่ตอบ แบบสอบถามคิดเป็นร้อยละ 62.6 เท่ากับ 257 คน จากจำนวนทั้งหมด

ข้อค้นพบจากการศึกษาครั้งนี้มี 5 ปัจจัยสำคัญ คือ (1) มหาวิทยาลัยใช้ระดับกลยุทธ์ที่มากกว่า ใช้ระดับของกระบวนการ (2) เทคโนโลยีถูกนำมาใช้ในระดับกลยุทธ์มากกว่าและการวัดถูกนำมาใช้ น้อยกว่า (3) ความแตกต่างที่ชัดเจนระหว่างมหาวิทยาลัยรัฐและเอกชนที่ค้นพบเกี่ยวกับการใช้กลยุทธ์ ภาวะผู้นำ และการถ่ายโอนกระบวนการ (4) รูปแบบข้อเสนอแนะที่แบ่งแยกสำหรับสถาบันจำแนก โดย ประสิทธิภาพในระดับร้อยละ 76 ของค่าแปรปรวนของประสิทธิผลอยู่ในระหว่างร้อยละ 46.6 (ด้านการ วัด) ถึงร้อยละ 30.1 (ด้านวัฒนธรรม) และ (5) ปัจจัยที่สำคัญของการจัดการที่มีประสิทธิผลให้ ความสำคัญที่เทคโนโลยี และกลยุทธ์การวัดผล

Maier (2002) ศึกษาเกี่ยวกับสถานภาพการใช้ระบบการจัดการความรู้ โดยมีขั้นตอนของ การศึกษา 3 ขั้นตอน ดังนี้ (1) การสำรวจโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่ไม่มีโครงสร้างเป็นการศึกษากับ

ผู้จัดการความรู้ที่อ้างว่าประสบความสำเร็จในการประยุกต์ ใช้ระบบการจัดการความรู้ (2) การศึกษาอย่างกว้างขวางในปี ค.ศ. 1999-2000 ด้วยแบบ สอบถามและการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์โดยกลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย บริษัทขนาดใหญ่ จำนวน 500 บริษัท และธุรกิจธนาคารและประกัน 50 บริษัท ในประเทศที่พูดภาษา เยอรมัน ที่ใช้ระบบการจัดการความรู้และหรือออกแบบองค์การที่สะท้อนภาพให้เห็นถึงแนวคิดของความจําองค์การอย่างชัดเจน (เช่น แผนการจัดการความรู้โครงการหรือกลุ่มงาน) และ (3) การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเชิงลึกอย่างมีโครงสร้าง ซึ่งจะเลือกบริษัทที่ได้รับรายละเอียดข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ระบบการจัดการความรู้ในองค์การ (เช่น การบ่งชี้ปัจจัยแห่งความสำเร็จ การแก้ปัญหาในระยะแรกเริ่ม แนวคิดองค์การที่พิเศษ ๆ) จุดเน้นของการศึกษาอยู่ที่ (1) ระบบการจัดการความรู้ที่สนับสนุนการจัดการความรู้ในระยะเริ่มแรกเพื่อการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งนี้โดยรวมถึงกลยุทธ์การจัดการความรู้ และการพัฒนาเป้าหมายของการจัดการความรู้ (2) การออกแบบองค์การที่เหมาะสม ซึ่งอธิบายบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบสำหรับความรู้ที่เกี่ยวข้องกับงานและกระบวนการที่ใช้ระบบการจัดการความรู้ (3) การสนับสนุนวัฒนธรรมองค์การ และ (4) การควบคุมระบบการจัดการความรู้ที่สอดคล้องกัน กล่าวโดยสรุปการศึกษาครั้งนี้แบ่งประเด็นสำคัญ ๆ ออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. Strategy การจัดการความรู้ในระยะเริ่มแรกได้รับการบริหารจัดการโดยหน่วยการจัดการความรู้ (กลุ่ม โครงการ คณะกรรมการ) ซึ่งเตรียมกลยุทธ์การจัดการความรู้ และเป้าหมายเพื่อการประยุกต์ใช้ระบบจัดการความรู้

2. Organizational Design การออกแบบองค์การของการประยุกต์ใช้ระบบการจัดการความรู้ ซึ่งประกอบด้วย โครงสร้างของความรู้ที่เกี่ยวข้องกับงานและบทบาทต่าง ๆ ขอบเขตของการประยุกต์ใช้ระบบการจัดการความรู้ และวัฒนธรรมองค์การ

3. Content and Systems เนื้อหาสาระประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับสมาชิกขององค์การและความรู้ที่เป็นเอกสารทั้งที่อยู่ในรูปแบบกระดาษและอิเล็กทรอนิกส์ และสามารถที่จะจัดโครงสร้างตามโครงสร้างความรู้ขององค์การ

4. Economic การจัดการความรู้ในระยะเริ่มแรกขึ้นอยู่กับเงินสนับสนุนที่ได้รับ และจะก่อให้เกิดผลแห่งองค์การ ประโยชน์ของการริเริ่ม เช่น การบรรลุเป้าหมายทางธุรกิจ การทำให้ระดับของประสิทธิภาพองค์การดีขึ้น การบรรลุเป้าหมายของการจัดการความรู้

ผลของการศึกษาองค์การที่ตอบกลับมามีจำนวนพนักงานทั้ง 13,647 คน องค์การ 38 แห่ง (ร้อยละ 52.1) อยู่ในภาคอุตสาหกรรม 27 หน่วยงาน (ร้อยละ 37) อยู่ในภาคบริหารและ 8 หน่วยงาน (ร้อยละ 11) อยู่ในภาคธุรกิจการค้า

Sallis and Jones (2002) ได้พัฒนารายการตรวจสอบการจัดการความรู้สำหรับนักศึกษา โดยให้เป็นรายการตรวจสอบไว้ 10 ประการ ดังนี้ (1) วิสัยทัศน์และพันธกิจ (Vision and Mission)

(2) กลยุทธ์ (Strategy) (3) วัฒนธรรมองค์การ (Organizational Culture) (4) ทูทางปัญญา (Intellectual Capital) (5) องค์การการเรียนรู้ (Learning Organization) (6) ภาวะผู้นำและการบริหารจัดการ (Leadership and Management) (7) ทีมงานและชุมชนการเรียนรู้ (Teamwork and Learning Communities) (8) การแบ่งปันความรู้ (Sharing Knowledge) (9) การสร้างความรู้ (Knowledge Creation) และ (10) การล้ำสมัยทางดิจิทัล (Digital Sophistication)

Chan, Lim, and Keasberry (2003) ศึกษาเรื่อง Examining the Linkages Between Team Learning Behaviors and Team Performance พบว่าการเรียนแต่ละบุคคลมีความสัมพันธ์กับการเป็นองค์การเอื้อการเรียนรู้อย่างไม่มีนัยสำคัญ การเรียนรู้เป็นทีมภายใน (การเรียนรู้ภายในทีม) มีความสัมพันธ์บางส่วนกับการเป็นองค์การเอื้อการเรียนรู้ และการเรียนรู้เป็นทีมภายนอก (การเรียนรู้ข้ามสายงาน) มีความสัมพันธ์กับการเป็นองค์การเอื้อการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญ องค์การเอื้อการเรียนรู้เป็นแนวคิดและการทดสอบตัวแปรปัจจัย 3 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย การมอบหมายการเรียนรู้การแบ่งปัน วิสัยทัศน์ และการเปิดใจกว้าง

จากงานวิจัยที่เกี่ยวกับการเรียนรู้เป็นทีมดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่าการเรียนรู้เป็นทีมจะทำให้การเรียนรู้มีพลังมากกว่าการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล การเรียนรู้เป็นทีมจึงเป็นพื้นฐานของประสิทธิภาพของทีม และส่งเสริมการทำงานเป็นทีม และจากผลการวิจัยทำให้พบว่า สิ่งที่ส่งผลต่อลักษณะการเรียนรู้เป็นทีม อาทิเช่น การมีความจงรักภักดีและชื่นชมองค์การการได้รับมอบหมาย ความรับผิดชอบในการทำงาน การยอมรับเป้าหมายและค่านิยมขององค์การความเต็มใจทุ่มเทเพื่อองค์การ เป็นต้น

ถ้าบุคคลมีสิ่งเหล่านี้ในตนเองแล้วย่อมจะก่อให้เกิดลักษณะการเรียนรู้เป็นทีมตามมาในที่สุด และการพัฒนาคุณลักษณะการเรียนรู้เป็นทีมสิ่งที่สามารถปฏิบัติได้ภายใต้การเรียนรู้ในสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม อาทิเช่น การเรียนรู้แบบโครงการ การฝึกอบรมในงาน เป็นต้น

Hunt, Haidet, Coverdale, and Richards (2003) ศึกษาเรื่อง The Effect of Using Team Learning in an Evidence-Based Medicine Course for Medical Students โดยมีการนำวิธีการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของกลุ่มเล็กด้วยวิธีการเรียนรู้เป็นทีมในวิชาการนำผลการวิจัยไปใช้ในทางการแพทย์ (Evidence Based Medicine) กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาปี 2 และมีการประเมินโดยใช้ความสามารถของผู้เรียนการสังเกต และ Focus Group ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาปฏิบัติได้ดีในการเขียนงานที่ได้รับมอบหมาย แสดงให้เห็นถึงการบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียน ข้อมูลจากการสังเกต แสดงให้เห็นว่าการเข้ามามีส่วนร่วมของนักศึกษาในห้องเรียนอยู่ในระดับสูง

สรุปได้ว่าการเรียนรู้เป็นทีมเป็นกรอบการทำงานที่มีประโยชน์ และยังช่วยกระตุ้นความรับผิดชอบของแต่ละคนและส่งเสริมการทำงานเป็นทีม

Steyn (2003) ศึกษาเรื่อง Creating Knowledge Through Management Education: A Case Study of Human Resource Management การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการสำรวจ การจัดการ ความรู้ในโปรแกรมทางการศึกษา โดยใช้วิธีการออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อที่จะได้เข้าใจในการ รับรู้ของผู้เรียนเกี่ยวกับบทบาทในการสร้างความรู้ในโรงเรียน/องค์การ โดยพิจารณาการประยุกต์ของ การจัดการความรู้ในหน่วยการบริหารทรัพยากรมนุษย์ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้เรียนที่ลงทะเบียนในหน่วยการ บริหารทรัพยากรมนุษย์ จำนวน 76 คน ผู้เรียนจะต้องทำแบบฟอร์มการประเมินสำหรับงานที่ได้รับ มอบหมายโดยในส่วนแรกของแบบฟอร์มการประเมิน ประกอบด้วย การประเมินตนเอง ซึ่งผู้เรียนต้อง ประเมินตนเองด้วยการบันทึกและประเมินตามเงื่อนไข และส่วนหลังเป็นคำถามปลายเปิดผลการวิจัยที่ได้รับ แบ่งออกได้เป็น 3 ประเด็นที่สำคัญ คือ

1. ความก้าวหน้าของบุคลากรและผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีการพัฒนาทักษะการจัดการได้รับความรู้ และทักษะในหัวข้อการบริหารทรัพยากรมนุษย์ และการพัฒนาทักษะในการแก้ไขปัญหา
2. การแบ่งปันความรู้และทักษะในโรงเรียน/องค์การ พบว่า มีการแบ่งปันความรู้ และทักษะ ในทางปฏิบัติ ด้วยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ การทำงานด้วยกันเป็นทีม การอภิปรายแบบไม่เป็นทางการด้วยการมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกแบบไม่เป็นทางการ
3. การพัฒนาองค์การ พบว่า การได้รับความรู้และทักษะใหม่ ๆ ช่วยให้เกิดการพัฒนาใน โรงเรียน/องค์การ โดยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในความสัมพันธ์ของบุคคล และการปรับปรุงใน โรงเรียน

Zarraga and Garcia Falcon (2003) ศึกษาเรื่อง Factors Favoring Knowledge Management in Work Teams การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่เป็นตัว กำหนดการบรรลุผลสำเร็จขององค์การภายในทีมงานของการสร้าง การถ่ายโอน และการผสมผสาน ของความรู้ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยใช้ วิธีการสัมภาษณ์ และการสำรวจโดยใช้แบบสอบถามผลการวิจัย พบว่า การสนทนาในทีมงานเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด ที่สนับสนุนการสร้างการถ่ายโอน และการผสมผสานของความรู้ในทีมงาน ความเป็นอิสระของแต่ละบุคคลในการทำงานประจำวันก็เป็นปัจจัยที่ สนับสนุนการสร้าง การถ่ายโอน และการผสมผสานของความรู้ในทีมงาน ความเป็นอิสระในการแสดง ความคิดเห็นในทีมจะสนับสนุนการสร้างความรู้ในขณะที่การช่วยเหลือซึ่งกันและกันจะสนับสนุนในการถ่าย โอน และการผสมผสานของความรู้ในทีมงาน นอกจากนี้ความชัดเจนของจุดมุ่งหมายขององค์การจะ สนับสนุนการสร้าง การถ่ายโอน และการผสมผสานของความรู้ในทีมงานเพียงเล็กน้อย

Chou and Tsai (2004) ศึกษาเรื่อง Knowledge Creation: Individual and Organizational Perspectives การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างความรู้ในมุมมองของบุคคล และองค์การและใช้วิธีการออกแบบการวิจัยเชิงสำรวจ โดยศึกษาปัจจัยทางด้าน (1) ผู้ใช้ (User involvement) ซึ่งเกี่ยวข้องกับความคิดของแต่ละบุคคลที่สะท้อนถึงความสำคัญและความสัมพันธ์ของ

ผู้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับการใช้ระบบสารสนเทศ (2) ความรู้ความเข้าใจในความรู้ (Cognition) ซึ่งมี 2 องค์ประกอบ คือ ความเต็มใจในการสืบค้นและความสนใจสารสนเทศใหม่ ๆ รวมถึงกระบวนการในการปฏิบัติ (3) กลไกองค์การ (Organizational mechanisms) ซึ่งหมายถึง กลไกที่อำนวยความสะดวกการมีปฏิสัมพันธ์แบบมีโครงสร้าง และไม่มีโครงสร้างระหว่างผู้ใช้เทคโนโลยีและผู้จัดการเทคโนโลยี กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 271 คน จากองค์การการผลิตการค้า การขนส่ง และอุตสาหกรรม การบริหาร ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยทั้ง 3 ด้านมีอิทธิพลต่อการสร้างความรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Roman-Velazquez (2004) ศึกษาเชิงประจักษ์เกี่ยวกับการจัดการความรู้ในภาครัฐบาล และองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร องค์ประกอบวัฒนธรรมองค์กร และความสัมพันธ์ระหว่างความสำเร็จในการจัดการความรู้ และวิธีการไหลเวียนของความรู้ โดยใช้แบบสอบถามพนักงานในตำแหน่งต่าง ๆ จำนวน 341 คน ที่ทำงานในสายงานสนับสนุนในหน่วยงานของรัฐบาลสหรัฐอเมริกา และองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร ผลการศึกษาพบว่า องค์กรที่ดำเนินการจัดการความรู้ภายใต้วัฒนธรรมที่มีสายการบังคับบัญชาอย่างเป็นทางการมีค่าคะแนนที่จะประสบความสำเร็จในการดำเนินการจัดการความรู้ในระดับต่ำ เมื่อเทียบกับวัฒนธรรมองค์กรในรูปแบบอื่น นอกจากนี้ ผลลัพธ์ระดับองค์กร และหน่วยงานสนับสนุนค่าสหสัมพันธ์เชิงบวก ระหว่างความแข็งแกร่งของวัฒนธรรม และการประสบความสำเร็จในการดำเนินการจัดการความรู้ ผลการวิจัยยังยืนยันความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างรูปแบบระดับปัจเจกบุคคลของการไหลเวียนของความรู้ขององค์กรที่มีวัฒนธรรมเล่นพวก และรูปแบบของหลักเกณฑ์ในองค์กรที่มีวัฒนธรรมที่มีลำดับการบังคับบัญชา หรือมุ่งเน้นตลาด และผลการศึกษายังระบุว่า ความสำเร็จในการจัดการความรู้ในภาครัฐบาล และองค์กรไม่แสวงหาผลกำไร ใช้รูปแบบผสมระหว่างการไหลเวียนความรู้ โดยเน้นหลักเกณฑ์ และใช้กลยุทธ์อย่างอื่นในการสนับสนุนแทนที่จะใช้รูปแบบสมดุล การทำความเข้าใจปัจจัยต่าง ๆ รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างกัน แสดงให้เห็นความจำเป็นที่จะต้องเพิ่มความสำเร็จเมื่อต้องดำเนินการจัดการความรู้

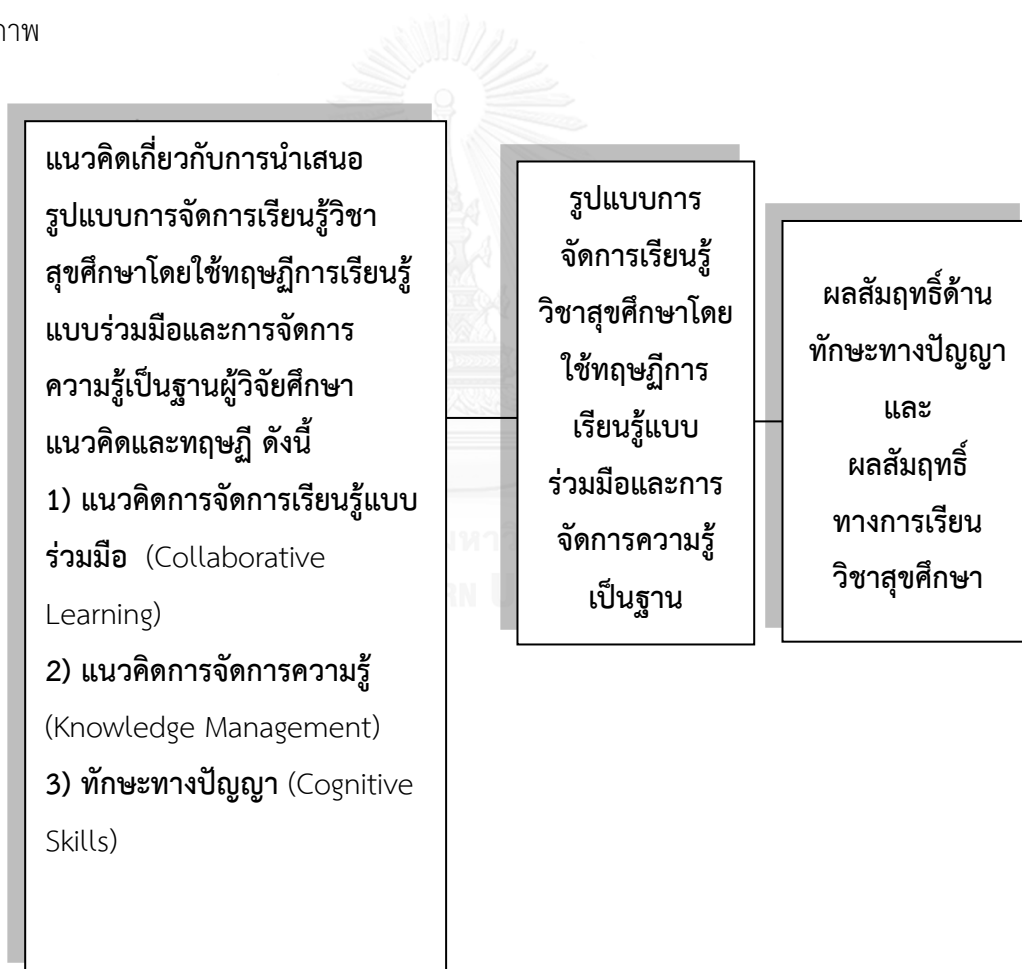
Syed-Ikhsan and Rowland (2004) ศึกษาองค์ประกอบขององค์กร (Organizational Elements) ที่มีความสัมพันธ์กับผลของการถ่ายทอดความรู้ (Knowledge Transfer Performance) อย่างรวดเร็ว เชื่อถือได้ และถูกต้อง และความรู้เป็นสินทรัพย์ (Knowledge Assets) ทั้งความรู้ประเภทความรู้ภายในตัวบุคคล (Tacit knowledge) และความรู้ภายนอกตัวบุคคล (Explicit Knowledge) ให้สำเร็จมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลขององค์กรภาครัฐ พบว่า ตัวแปรต้น 5 ตัวแปร คือ (1) วัฒนธรรมองค์กร (Organizational Culture) มี 2 ตัวแปร ได้แก่ วัฒนธรรมการมีส่วนร่วม (Share Culture) และวัฒนธรรมส่วนบุคคล (Individualism) (2) โครงสร้างองค์กร (Organizational Structure) มี 2 ตัวแปรตาม ได้แก่ บทบาทตามที่กำหนด (document confidentiality status) และเส้นทางการสื่อสาร (Communication Flows) (3) เทคโนโลยีสารสนเทศ (Technology) มี 3 ตัวแปร ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐาน เครื่องมือและการรู้จักวิธีการ (Infrastructure, ICT tools, ICT know-how) (4) ทรัพยากร

บุคคล (People/Human resources) มีตัวแปร 3 ตัวแปร ได้แก่ ตำแหน่งของบุคคล (Posting of staff) การฝึกอบรมพนักงาน (Training employee) และการหมุนเวียนงาน (Staff-turnover) 5) ทิศทางการเมือง (Political Directives) ได้แก่ การสั่งการจากนักการเมือง (Directives from Politician)

สรุปงานวิจัยต่างประเทศส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวกับทันท่วงทีปัญหา เทคนิคการสร้างความรู้ การประเมินความสำเร็จ การตรวจสอบการจัดการความรู้ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างความรู้

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแผนภาพ

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) โดยมีนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 30 คน เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีรายละเอียดและขั้นตอนการดำเนินงาน 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การสร้างรูปแบบการเรียนการสอน และขั้นตอนที่ 2 เป็นการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน โดยการสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐาน

การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐาน ดำเนินการดังนี้

1) การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในขั้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งได้แก่ แนวคิดทฤษฎีกระบวนการจัดการความรู้ (Knowledge Management) และแนวการสอนแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning) โดยผู้วิจัยวิเคราะห์และสังเคราะห์ ข้อมูลจากหนังสือ บทความและงานวิจัยต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

2) สร้างรูปแบบการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษาโดยใช้การจัดการความรู้เป็นฐาน

กระบวนการสร้างรูปแบบการเรียนการสอน ผู้วิจัยดำเนินการดังต่อไปนี้

2.1 การกำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย

ผู้วิจัยนำข้อมูลแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอน และสาระสำคัญของแนวคิดทฤษฎีทั้ง 2 รูปแบบ มากำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน

2.2 การกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน

ผู้วิจัยนำกรอบแนวคิดของการวิจัยที่ได้มากำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา ดังนี้

2.1.1 การวิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เกิดจากการผสมผสานระหว่างทักษะการอยู่ร่วมกันในสังคม ได้ช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกัน ฝึกการพูด การฟังและการอภิปราย เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

จากแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ผู้วิจัยนำมาสรุปเป็นองค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือ ดังนี้

ตารางที่ 1 ตารางวิเคราะห์องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือ

องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือ	ความคิดเห็นของนักวิชาการ										รวม
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1. การร่วมมือและช่วยเหลือ	✓			✓	✓	✓		✓	✓	✓	7
2. ทำงานเป็นกลุ่มย่อย	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10
3. แบ่งกลุ่มความสามารถ	✓	✓	✓	✓				✓		✓	6
4. เน้นความรับผิดชอบ	✓	✓		✓		✓	✓		✓	✓	7
5. มีเป้าหมายการทำงานร่วมกัน	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9
6. มีการคิดและทำงานร่วมกันในกลุ่ม	✓				✓			✓	✓	✓	5
7. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีร่วมกัน					✓						1
8. มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น					✓		✓				2

ผู้ที่ให้นิยามความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีรายละเอียดดังนี้

ลำดับที่	ผู้อธิบายคุณลักษณะ
1	Johnson & Johnson (1991)
2	Olsen and Kagan (1992)
3	Arends (1994)
4	Slavin (1995)

- 5 สุรศักดิ์ หลาบมาลา (2539)
- 6 กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ (2542)
- 7 ไสว พักขาว (2542)
- 8 ปทีป เมธาคุณวุฒิ (2543)
- 9 สุวิทย์ มูลคำ (2545)
- 10 สุคนธ์ สิ้นธพานนท์ และคนอื่น ๆ (2545)

จากการวิเคราะห์คำนิยามคุณลักษณะของการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบด้วย 1) การทำงานเป็นกลุ่มย่อย 2) การแบ่งกลุ่มความสามารถ 3) มีการร่วมมือและช่วยเหลือกัน 4) กิจกรรมเน้นความรับผิดชอบและมีเป้าหมายการทำงานร่วมกัน 5) มีการคิดและการทำงานร่วมกันในกลุ่ม

ดังนั้นการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นิยามคุณลักษณะของการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ คือ วิธีการสอนที่ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นการทำงานเป็นกลุ่มย่อย โดยสมาชิกในกลุ่มมีการความสามารถทางการเรียน เน้นความรับผิดชอบในการทำงานโดยมีการคิดและการทำงานร่วมกันภายในกลุ่มที่มีเป้าหมายในการทำงานเหมือนกัน

2.1.2 การวิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้

การจัดการความรู้เป็นกระบวนการที่ดำเนินการร่วมกัน โดยผู้ปฏิบัติงานในองค์กร หรือหน่วยงานย่อยขององค์กร เพื่อสร้างและใช้ความรู้ในการทำงาน ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ดีขึ้นกว่าเดิม

จากแนวคิดการจัดการความรู้ ผู้วิจัยนำมาสรุปเป็นองค์ประกอบของการจัดการความรู้ ดังนี้

ตารางที่ 2 ตารางวิเคราะห์องค์ประกอบของการจัดการความรู้

องค์ประกอบของการจัดการความรู้	ความคิดเห็นของนักวิชาการ										รวม
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
กระบวนการในการสร้างและรวบรวมความรู้	✓	✓		✓	✓	✓	✓		✓	✓	8
ให้คุณค่าแก่ทรัพยากรความรู้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10
จัดการทรัพยากรความรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10
นำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติเรียนรู้		✓					✓				2

ผู้ที่ให้นิยามความหมายของการจัดการความรู้ มีรายละเอียดดังนี้

ลำดับที่	ผู้อธิบายคุณลักษณะ
1	Sarvary (1999)
2	Graduate School Of Business ,University of Texas at Austin (1998)
3	Wiig (1997)
4	Davcnport and Prusak (1998)
5	SPA (2002)
6	วิจารณ์ พานิช (2545)
7	ประเวศ วะสี (2545)
8	บดีรินทร์ วิจารณ์ (2545)
9	ชาตรี เจริญศิริ (2545)
10	ยุทธนา แซ่เตี่ยว (2547)

จากการการสังเคราะห์คำนิยามคุณลักษณะของการจัดการความรู้ ประกอบด้วย 1) จัดการทรัพยากรความรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร 2) กระบวนการในการสร้างและรวบรวมความรู้ 3) การให้คุณค่าแก่ทรัพยากรความรู้

ดังนั้นการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นิยามคุณลักษณะของการจัดการความรู้ไว้ว่า การจัดการความรู้ คือ กระบวนการที่องค์กรยกระดับความรู้ ให้คุณค่าแก่ทรัพยากรความรู้ และจัดการทรัพยากรความรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร มีการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความรู้ คือ 1) การผลิตและสร้างความรู้ 2) การเผยแพร่ความรู้ และ 3) การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้

2.1.3 การสังเคราะห์ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางปัญญา

ในการจัดทำหลักสูตรพัฒนากระบวนการทางปัญญาหรือทักษะทางปัญญา จำเป็นต้องกำหนดกรอบความคิดและนิยามเชิงปฏิบัติการของทักษะทางปัญญาเสียก่อน เนื่องจากทักษะทางปัญญาเป็นการปฏิบัติงานทางสมองที่ใช้ในการหาความรู้ใหม่ การประยุกต์ใช้ความรู้ ทั้งในสถานการณ์ที่คุ้นเคยและสถานการณ์พิเศษเฉพาะ และการควบคุมกระบวนการทางสมอง ที่จำเป็นในการค้นหาและใช้ความรู้ มีลักษณะเป็นนามธรรมสูง

จากแนวคิดทักษะทางปัญญา ผู้วิจัยนำมาสรุปเป็นองค์ประกอบของทักษะทางปัญญา ดังนี้

ตารางที่ 3 ตารางวิเคราะห์องค์ประกอบของทักษะทางปัญญา

องค์ประกอบของทักษะทางปัญญา	ความคิดเห็นของนักวิชาการ					
	1	2	3	4	5	รวม
การคิดแก้ปัญหา (problem solving thinking)			✓	✓	✓	3
การคิดสร้างสรรค์ (creative thinking)	✓	✓	✓	✓	✓	5
จินตนาการ (imagination)					✓	1
การคิดวิเคราะห์ (analysis thinking)	✓		✓	✓	✓	4
การคิดสังเคราะห์ (synthesis thinking)	✓				✓	2
การคิดเชิงมโนภาพ (conceptual thinking)					✓	2
การคิดเชิงอนาคต (futuristic thinking)					✓	1
การคิดเชิงตรรกะ (logical thinking)					✓	1
การคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ (critical thinking)		✓	✓		✓	3
การคิดเชิงเปรียบเทียบ (comparative thinking)	✓				✓	2
การคิดเชิงบูรณาการ (integrative thinking)					✓	1
การคิดเชิงกลยุทธ์ (strategic thinking)					✓	1
การคิดเชิงระบบ (systematic thinking)		✓		✓	✓	3
การคิดเชิงมิติ (metric thinking)					✓	1
การประเมินค่า (Evaluation)	✓					1
ทักษะการเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้	✓					1
ทักษะการสื่อความหมาย	✓					1

ผู้ที่ให้นิยามความหมายของทักษะทางปัญญา มีรายละเอียดดังนี้

ลำดับที่	ผู้อธิบายคุณลักษณะ
1	Thomas (1972)
2	Marzano et al. (1998 อ้างถึงใน Johnson, S.D., 1992)
3	สมพงษ์ พันธุ์รัตน์ (2556)
4	คณะกรรมการการอุดมศึกษา (2552)
5	วรชัย เขาวาฬ (2552)

จากการวิเคราะห์คำนิยามคุณลักษณะของทักษะทางปัญญา ประกอบด้วย 1) การคิดสร้างสรรค์ 2) การคิดวิเคราะห์ 3) การคิดแก้ปัญหา 4) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ 5) การคิดอย่างมีระบบ

ดังนั้นการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นิยามคุณลักษณะของทักษะทางปัญญา คือ 1) การคิดสร้างสรรค์ 2) การคิดวิเคราะห์ 3) การคิดแก้ปัญหา 4) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ 5) การคิดอย่างมีระบบ

3. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ และการจัดการความรู้เป็นฐาน

ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ และการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา ซึ่งประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การทำงานเป็นกลุ่มย่อย 2) การแบ่งกลุ่มละความสามารถ 3) มีการร่วมมือและช่วยเหลือกัน 4) มีกิจกรรมเน้นความรับผิดชอบและมีเป้าหมายการทำงานร่วมกัน 5) มีการคิดและการทำงานร่วมกันในกลุ่ม 6) มีการจัดการทรัพยากรความรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด 7) มีกระบวนการในการสร้างและรวบรวมความรู้ และ 8) มีการให้คุณค่าแก่ทรัพยากรความรู้ โดยมีรายละเอียดกิจกรรมการเรียนรู้ดังต่อไปนี้

องค์ประกอบที่ 1 การทำงานเป็นกลุ่มย่อย เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียน กระบวนการทำงานที่มีขั้นตอนและวิธีการที่จะช่วยให้การดำเนินงานของกลุ่มเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายได้ โดยใช้กิจกรรมกระบวนการทำงานกลุ่ม โดยสมาชิกกลุ่มต้องทำ ความเข้าใจในเป้าหมายการทำงาน วางแผนปฏิบัติงานและดำเนินงานตามแผนร่วมกัน

องค์ประกอบที่ 2 การแบ่งกลุ่มละความสามารถ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนฝึกฝนทักษะทางสังคมและทักษะในการทำงานกลุ่ม เพื่อให้สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังนั้นผู้เรียนควรจะต้องทำความรู้จักกัน เรียนรู้ ลักษณะนิสัยและสร้างความไว้วางใจต่อกันและกัน รับฟังและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมี เหตุผล รู้จักติดต่อสื่อสาร และสามารถตัดสินใจแก้ปัญหา ข้อขัดแย้งในการทำงานร่วมกันได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

องค์ประกอบที่ 3 การร่วมมือและช่วยเหลือกัน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนใน แต่ละกลุ่มมีการอภิปราย อธิบาย ชักถามแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เพื่อให้สมาชิกแต่

ละคนในกลุ่มเกิดการเรียนรู้ และการเรียนรู้เหตุผลซึ่งกันและกัน ให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการทำงานของตน สมาชิกในกลุ่มมีการช่วยเหลือ สนับสนุน กระตุ้น ส่งเสริมและให้กำลังใจกัน และกัน ในการทำงานและการเรียนเพื่อให้ประสบผลสำเร็จบรรลุเป้าหมายของกลุ่ม

องค์ประกอบที่ 4 มีกิจกรรมเน้นความรับผิดชอบและมีเป้าหมายการทำงานร่วมกัน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ โดยสมาชิกของกลุ่มต้องทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ มีความรับผิดชอบในผลการเรียนของตนเองและของเพื่อน สมาชิกในกลุ่ม ทุกคนในกลุ่มจะรู้ว่าใครต้องการความช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุนในเรื่องใด มีการกระตุ้นกันและกันให้ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สมบูรณ์

องค์ประกอบที่ 5 มีการคิดและการทำงานร่วมกันในกลุ่ม เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้สึกร่วมกันทางบวกให้เกิดขึ้นในกลุ่มนักเรียน วิธีการที่ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกร่วมกันจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีการพึ่งพากันในด้านการได้รับประโยชน์จากความสำเร็จของกลุ่มร่วมกัน

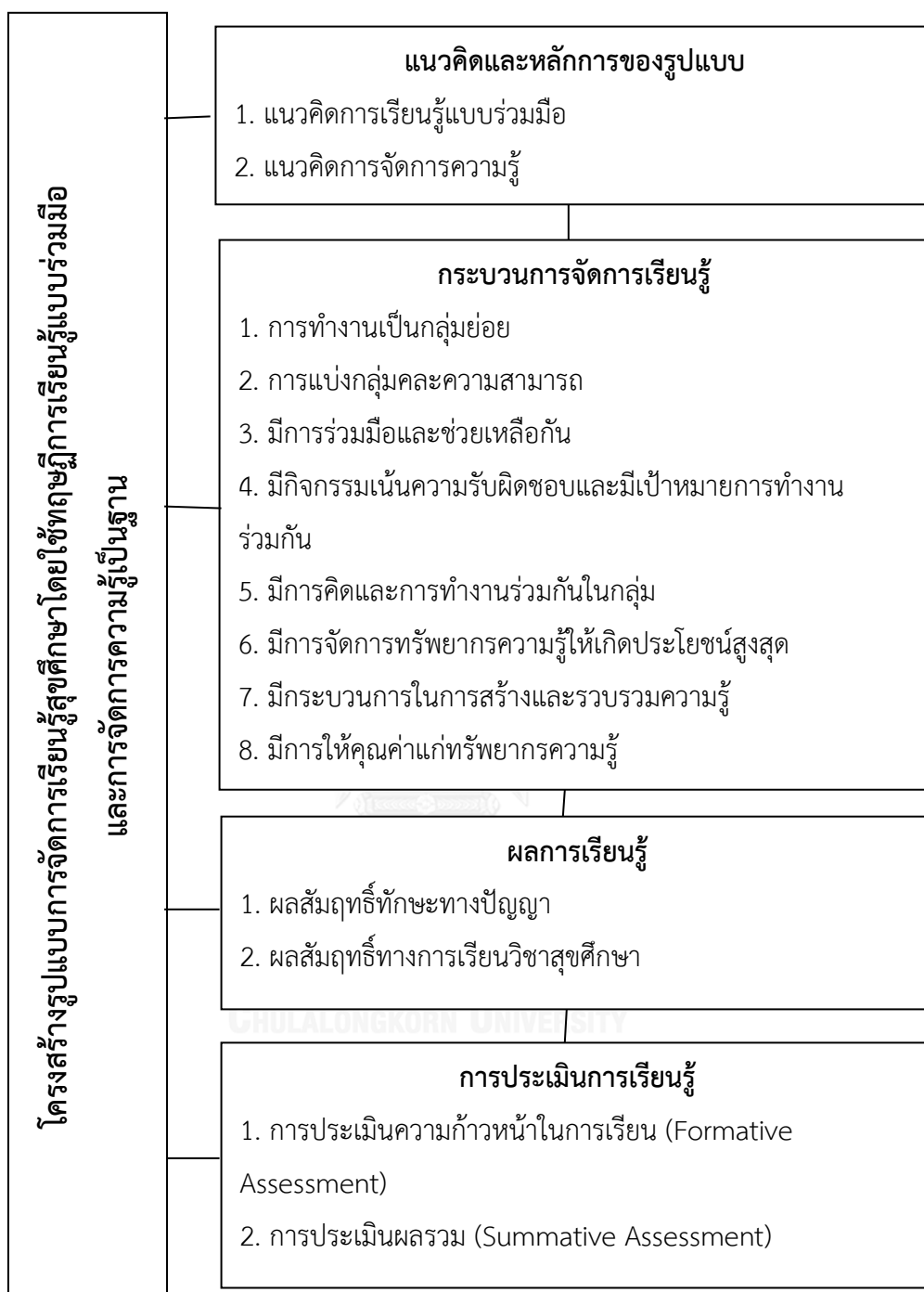
องค์ประกอบที่ 6 มีการจัดการทรัพยากรความรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนให้ความสำคัญกับเรื่องของการสร้างสัมพันธภาพภายในกลุ่ม เพราะการที่จะทำให้อุปกรณ์มีผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้น กลุ่มจะต้องสามารถตอบสนองความต้องการของสมาชิกให้เหมาะสม เมื่อสมาชิกภายในกลุ่มได้รับการตอบสนองที่ดี จะเกิดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ภายในกลุ่มอันจะนำไปสู่คุณภาพและปริมาณงานที่ดีขึ้น

องค์ประกอบที่ 7 มีกระบวนการในการสร้างและรวบรวมความรู้ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ แสวงหาความรู้จากแหล่งภายนอก การรักษาความรู้เก่า และการเข้าถึงข้อมูลเพื่อสร้างเป็นความรู้ เทคโนโลยีด้านข้อมูลและด้านคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือช่วยเพิ่มพลังในการจัดการความรู้ แต่เทคโนโลยีด้านข้อมูลและคอมพิวเตอร์โดยตัวของมันเองไม่ใช่การจัดการความรู้

องค์ประกอบที่ 8 มีการให้คุณค่าแก่ทรัพยากรความรู้ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนแบ่งปันความรู้ให้กระจาย โดยการใช้ช่องทางและเครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าถึงองค์ความรู้ที่จัดเก็บไว้ได้เมื่อต้องการเป็นการให้คุณค่าแก่ทรัพยากรความรู้

ทั้งนี้รูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการ
ความรู้เป็นฐานที่พัฒนาขึ้นมีโครงสร้างที่ประกอบด้วย แนวคิดและหลักการของรูปแบบ ผลการเรียนรู้
กระบวนการจัดการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

**โครงสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ
และการจัดการความรู้เป็นฐาน**

จากผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา ได้กิจกรรมทั้งหมด 8 กิจกรรมเพื่อนำไปจัดทำรูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์สาระ องค์ประกอบของแต่ละกิจกรรมซึ่งประกอบด้วย หลักการและแนวคิดของรูปแบบ กระบวนการจัดการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้

4. การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยดำเนินการดังต่อไปนี้

4.1 การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้สอนที่นำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ได้ทราบถึงแนวทางการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบ

4.2 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น โดยในแต่ละแผนประกอบด้วย จุดประสงค์ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการวัดประเมินผล

5. การตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนและเอกสารประกอบรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

5.1 การนำเอกสารประกอบรูปแบบการเรียนการสอนให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ จากนั้นนำผลการประเมินและข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขรูปแบบ

5.2 การนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วไปทดลองใช้ กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในสภาพการเรียนการสอนจริง

ผลการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิของรูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา ดังแสดงผลในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าความตรงตามเนื้อหาของรูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา

รายการ	ค่า IOC	แปลผล
1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา	0.92	ใช้ได้
2. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1	0.88	ใช้ได้
3. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2	0.88	ใช้ได้
4. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3	0.92	ใช้ได้
5. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4	0.95	ใช้ได้
6. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5	0.83	ใช้ได้
7. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6	0.95	ใช้ได้
8. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7	0.95	ใช้ได้
9. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8	0.90	ใช้ได้
10. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9	0.95	ใช้ได้
11. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10	0.95	ใช้ได้
รวม	0.92	ใช้ได้

จากตารางที่ 4 ค่าความตรงตามเนื้อหาโดยรวมมีค่าเท่ากับ 0.92 เมื่อจำแนกความตรงตามเนื้อหาออกเป็นรายด้าน พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา มีค่าความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ 0.92 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 มีค่าความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ 0.88 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 มีค่าความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ 0.88 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 มีค่าความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ 0.92 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 มีค่าความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ 0.95 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 มีค่าความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ 0.83 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 มีค่าความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ 0.95 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 มีค่าความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ 0.95 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 มีค่าความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ 0.90 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9 มีค่าความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ 0.95 และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10 มีค่าความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ 0.95

6 . การปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนและเอกสารประกอบรูปแบบ

ผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเรียนการสอนและเอกสารประกอบรูปแบบ ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ และนำผลจากการทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้มาพิจารณาปรับปรุงเพื่อให้ได้รูปแบบการเรียนการสอนและเอกสารประกอบรูปแบบการเรียนการสอน โดยประกอบด้วย คู่มือการใช้รูปแบบและแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีความสมบูรณ์ พร้อมทั้งจะนำไปใช้ในการทดลองเพื่อประเมินรูปแบบการเรียนการสอนต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา

การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา

1. การเตรียมการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น

1.1 การกำหนดประชากร

การศึกษาประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรเป็นนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตในสถาบันอุดมศึกษา

1.2 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยเลือกนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นตัวแทนของประชากรนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงได้กลุ่มตัวอย่าง 1 กลุ่ม จากผู้เรียนระดับปริญญาตรี ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 30 คน เป็นกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น

2. การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการทดลองและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง คือแผนการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐาน ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้ปัญหาเป็นฐานตามขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษา มคอ.2 (รายละเอียดของหลักสูตร) หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสุศึกษา (หลักสูตร 5 ปี) พ.ศ. 2555 ของหลักสูตรเพื่อนำมากำหนดสาระการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้

2) ดำเนินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้วิชาสุศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐาน ซึ่งครอบคลุมเนื้อหา จำนวน 10 แผน

3) นำแผนการจัดการเรียนรู้วิชาสุศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจพิจารณาเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข

4) นำแผนการจัดการเรียนรู้วิชาสุศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐาน ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 ท่าน โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาสุศึกษา หรือพลศึกษา หรืออาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านทักษะทางปัญญา หรืออาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้ (ดังรายชื่อในภาคผนวก ก) ตรวจพิจารณาความเหมาะสม เพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุง และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องความตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย (Index of Congruence หรือ IOC) โดยมีเกณฑ์พิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป พบว่าได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.92 จึงได้แผนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพด้านความตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัยจำนวน 10 แผนที่สามารถนำไปทดลองใช้ได้

5) แก้ไขปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้วิชาสุศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐาน ให้มีความสมบูรณ์ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

6) นำแผนการจัดการเรียนรู้วิชาสุศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐาน ไปทดลองใช้กับนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ไม่ใช่กลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน เพื่อดูความเหมาะสมในเรื่องเวลาการจัดการเรียนรู้ นำมาปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อนำไปใช้จริงต่อไป

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยแบบวัดทักษะทางปัญญา และแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุศึกษาด้านความรู้ เจตคติและการปฏิบัติ จำนวน 4 ฉบับ

2.2.1 แบบวัดทักษะทางปัญญา ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยเกี่ยวกับทักษะทางปัญญา

2) ดำเนินการสร้างแบบวัดทักษะทางปัญญา เป็นแบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ มีเกณฑ์ในการให้คะแนนแต่ละข้อ คือตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิด ไม่ตอบ หรือตอบมากกว่า 1 ตัวเลือก ให้ 0 คะแนน

3) นำแบบวัดทักษะทางปัญญา ที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบลักษณะการใช้คำถาม ตัวเลือก ตัวลวง การใช้ภาษาและสำนวน

4) นำแบบวัดทักษะทางปัญญา ที่แก้ไขแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้สำเร็จ การศึกษาระดับปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาสุขศึกษาหรือพลศึกษา หรืออาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ ด้านทักษะทางปัญญา (ดังรายชื่อในภาคผนวก ก) และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อ คำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Congruence หรือ IOC) พิจารณาข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ได้แบบวัดที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องรวมเท่ากับ 1.00

5) นำแบบวัดมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

6) นำแบบวัดที่ได้ไปทดลองใช้กับนักศึกษาปริญญาตรีที่ไม่ใช่กลุ่มทดลอง จำนวน 1 ห้องเรียน เพื่อหาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน ได้ ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.90 จากนั้นนำผลการวัดทักษะทางปัญญา มาวิเคราะห์รายข้อ เพื่อหาค่าระดับ ความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนก เพื่อนำผลการวิเคราะห์มาใช้ในการเลือกแบบวัดทักษะทางปัญญา โดยมีเกณฑ์เลือกข้อทดสอบที่มีค่าความเที่ยงตั้งแต่ 0.8 ขึ้นไป ค่าระดับความยากง่ายอยู่ในช่วง 0.2- 0.8 และมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป ส่วนข้อทดสอบที่มีระดับความยากง่ายและอำนาจ จำแนกไม่ตรงตามเกณฑ์คุณภาพของแบบวัดทักษะทางปัญญา จะตัดทิ้ง ได้แบบวัดทักษะทางปัญญา 20 ข้อ มีความยากง่ายอยู่ในช่วง 0.2-0.8 มีค่าอำนาจจำแนก 0.2 ขึ้นไป

2.2.2 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา

2.2.2.1 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตาม ขั้นตอนนี้

1) ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนด้านความรู้

2) ศึกษา มคอ.2 (รายละเอียดของหลักสูตร) หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษา (หลักสูตร 5 ปี) พ.ศ. 2555

3) กำหนดขอบเขตเนื้อหาที่จะสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้าน ความรู้

4) สร้างแบบวัดความรู้เป็นแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือกจำนวน 50 ข้อ มี เกณฑ์การให้คะแนนแต่ละข้อ คือ ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิด ไม่ตอบ หรือตอบมากกว่า 1 ตัวเลือกให้ 0 คะแนน

5) นำแบบวัดความรู้ ที่สร้างขึ้นนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณา ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ลักษณะการใช้คำถาม ตัวเลือก ตัวลวง พฤติกรรมที่ต้องการวัด และความถูกต้องด้านภาษาเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข

6) นำแบบทดสอบความรู้ที่แก้ไขแล้ว ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 ท่าน โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขา สุขศึกษาหรือพลศึกษา หรืออาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านทักษะทางปัญญาหรือการจัดการความรู้ (ตั้ง รายชื่อในภาคผนวก ก) นำมาหาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Congruence หรือ IOC) คัดเลือกข้อทดสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ผลการ วิเคราะห์พบว่าได้ค่า IOC รวม 1.00 ได้ข้อทดสอบที่จะนำไปทดลองใช้จำนวน 40 ข้อ

7) นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ ไปทดลองใช้กับนักศึกษา ระดับปริญญาตรีที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ปีการศึกษา 2558 จำนวน 30 คน

8) นำผลการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ของนักศึกษามาตรวจให้ คะแนนและหาค่าความเที่ยงของแบบวัด โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน ได้ค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.93 จากนั้นนำผลการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้มาวิเคราะห์รายข้อ เพื่อหาค่า ระดับความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนก เพื่อนำผลการวิเคราะห์มาใช้ในการเลือกแบบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนด้านความรู้ โดยมีเกณฑ์เลือกข้อทดสอบที่มีค่าความเที่ยงตั้งแต่ 0.8 ขึ้นไป ค่าระดับ ความยากง่ายอยู่ในช่วง 0.2-0.8 และมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป ส่วนข้อทดสอบที่มีระดับ ความยากง่ายและอำนาจจำแนกไม่ตรงตามเกณฑ์คุณภาพของแบบวัดความรู้จะตัดทิ้ง ได้แบบวัด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านความรู้จำนวน 20 ข้อ มีค่าความยากง่ายอยู่ในช่วง 0.2-0.8 มีค่าอำนาจจำแนก 0.2 ขึ้นไป

2.2.2.2 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตาม ขั้นตอนต่อไปนี้

1) ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนด้านเจตคติ

2) สร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติของนักศึกษา ประยุกต์ วิธีการและเกณฑ์การให้คะแนนตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert, 1932) ซึ่งเป็นแบบวัดมาตราส่วนประเมิน ค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	นักศึกษามีความคิดเห็นหรือความรู้สึก ตรงกับ ข้อความนั้นมากที่สุด
เห็นด้วย	หมายถึง	นักศึกษามีความคิดเห็นหรือความรู้สึกเห็นด้วยกับ ข้อความนั้น
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	นักศึกษามีความคิดเห็นหรือความรู้สึกที่เห็นด้วยกับ ข้อความนั้นเป็นบางครั้งและบางครั้งมีความคิด หรือความรู้สึกไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้น

ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	นักศึกษามีความคิดหรือความรู้สึกที่ไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้น
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	นักศึกษามีความคิดหรือความรู้สึกที่ไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้นมากที่สุด

3) กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนความคิดเห็นในแต่ละข้อความในแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติของนักศึกษา ดังนี้

ในข้อความที่เป็นข้อความทางบวก กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้		
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5 คะแนน
เห็นด้วย	ให้	4 คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	2 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1 คะแนน

ในข้อความที่เป็นข้อความทางลบ กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้		
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1 คะแนน
เห็นด้วย	ให้	2 คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	4 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5 คะแนน

4) กำหนดเกณฑ์การตัดสินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert's, 1932) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยคะแนนวัดเจตคติ	ผลการตัดสินเจตคติ
1.00 - 1.49	มีเจตคติในระดับต่ำมาก
1.50 - 2.49	มีเจตคติในระดับต่ำ
2.50 - 3.49	มีเจตคติในระดับปานกลาง
3.50 - 3.49	มีเจตคติในระดับสูง
4.50 - 5.00	มีเจตคติในระดับสูงมาก

5) นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติจำนวน 50 ข้อไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความสอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้ ลักษณะการใช้คำถาม พฤติกรรมที่ต้องการวัด และความถูกต้องด้านภาษาพร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข

6) นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติที่แก้ไขแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขา สุขศึกษาหรือพลศึกษา หรืออาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านทักษะทางปัญญาหรือการจัดการความรู้ (ดังรายชื่อในภาคผนวก ก) นำมาหาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Congruence หรือ IOC) คัดเลือกข้อทดสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป จากการคำนวณได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00 ได้ข้อทดสอบที่จะนำไปทดลองใช้จำนวน 30 ข้อ

7) นำแบบวัดเจตคติไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับปริญญาตรีที่ไม่ใช่กลุ่ม ทดลอง จำนวน 30 คน

8) นำผลการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติ มาทำการวิเคราะห์โดยใช้ สูตร Coefficient Alpha ของ Cronbach ซึ่งผลการคำนวณโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ได้ข้อทดสอบ จำนวน 30 ข้อมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.81

2.2.2.3 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตาม ขั้นตอนต่อไปนี้

1) ศึกษาแนวคิดและวิธีการสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติ จากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2) สร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติของนักศึกษาด้วยวิธีการ และเกณฑ์การให้คะแนนตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert's, 1932) ซึ่งเป็นแบบวัดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี 4 ระดับ คือ

เป็นประจำ	หมายถึง นักศึกษามีการปฏิบัติ 6-7 วันต่อสัปดาห์
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	หมายถึง นักศึกษามีการปฏิบัติ 3-5 วันต่อสัปดาห์
เป็นบางครั้ง	หมายถึง นักศึกษามีการปฏิบัติ 1-4 วันต่อสัปดาห์
ไม่เคย	หมายถึง นักศึกษาไม่มีการปฏิบัติเลย

3) กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนการปฏิบัติในแต่ละข้อความในแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติของนักศึกษา ดังนี้

ในข้อความการปฏิบัติที่เป็นข้อความทางบวก กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ปฏิบัติเป็นประจำ	ให้ 4 คะแนน
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	ให้ 3 คะแนน
ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ไม่เคยปฏิบัติ	ให้ 1 คะแนน

ในข้อความการปฏิบัติที่เป็นข้อความทางลบ กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ปฏิบัติเป็นประจำ	ให้ 1 คะแนน
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	ให้ 3 คะแนน
ไม่เคยปฏิบัติ	ให้ 4 คะแนน

4) กำหนดเกณฑ์การตัดสินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านการปฏิบัติดังนี้

ค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติ	การตัดสินผลการปฏิบัติ
1.00 - 1.49	มีผลการปฏิบัติในระดับต้องปรับปรุง
1.50 - 2.49	มีผลการปฏิบัติในระดับพอใช้
2.50 - 3.49	มีผลการปฏิบัติในระดับดี
3.50 - 4.00	มีผลการปฏิบัติในระดับดีมาก

5) นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านการปฏิบัติของนักศึกษาจำนวน 50 ข้อ ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ลักษณะการใช้คำถาม พฤติกรรมที่ต้องการวัด และความถูกต้องด้านภาษา พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข

6) นำแบบวัดการปฏิบัติที่แก้ไขแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 ท่าน โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาสุขศึกษาหรือพลศึกษา หรืออาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านทักษะทางปัญญาหรือการจัดการความรู้ (ดังรายชื่อในภาคผนวก ก) การศึกษาพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Congruence หรือ IOC) คัดเลือกข้อทดสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป จากการวิเคราะห์ได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00 จนได้ข้อสอบที่จะนำไปทดลองใช้จำนวน 25 ข้อ

7) นำแบบวัดการปฏิบัติไปทดลองใช้กับนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ปีการศึกษา 2558 จำนวน 30 คน

8) นำผลการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติ มาทำการวิเคราะห์โดยใช้สูตร Coefficient Alpha ของ Cronbach ซึ่งผลการคำนวณโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ให้มีข้อทดสอบจำนวน 20 ข้อมีความเที่ยงเท่ากับ 0.94

การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การกำหนดแบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi – Experimental Research) แบบ 1 กลุ่มมีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (The Pretest-Posttest Experimental Group Design) ดังแบบแผนการทดลอง ดังนี้

กลุ่มตัวอย่าง	การวัดก่อนการทดลอง		การวัดหลังการทดลอง
E	O ₁	X	O ₂
E	=	กลุ่มทดลอง	
O ₁	=	ค่าสังเกตหรือผลที่วัดได้ก่อนการทดลอง	
O ₂	=	ค่าสังเกตหรือผลที่วัดได้หลังการทดลอง	
X	=	ตัวแปรที่จัดกระทำ	

3.2 การติดต่อประสานงานก่อนการทดลอง

3.2.1 ติดต่อขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากผู้บริหารมหาวิทยาลัยรามคำแหง

3.2.2 ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนการวิจัย การวัดและประเมินผล

3.3 การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.1 การดำเนินการก่อนทดลองจัดการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการจัดการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐาน ดังนี้

3.3.1.1 ทำการทดสอบทักษะทางปัญญาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา ก่อนการทดลอง (Pre-test) โดยผู้วิจัยทำการทดสอบทักษะทางปัญญาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา ในสัปดาห์แรกก่อนทำการทดลอง

3.3.2 การดำเนินการทดลองจัดการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการจัดการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐาน

3.3.2.1 กลุ่มทดลองผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการจัดการทดลองจัดการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการจัดการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐาน รวม 10 สัปดาห์

3.3.3 การดำเนินงานหลังการทดลอง

3.3.3.1 ทำการทดสอบทักษะทางปัญญาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา (Post-test) ในกลุ่มทดลอง โดยใช้แบบวัดทักษะทางปัญญาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา ฉบับเดียวกับกับแบบวัดก่อนเรียน

3.3.3.2 การศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์สุขศึกษา/หลักสูตรและการสอน/อุดมศึกษา เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนสุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการจัดการจัดการเรียนรู้สุขศึกษา โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐาน โดยผู้วิจัยเป็นผู้จัดการสนทนากลุ่ม (Focus Group) และเป็นผู้นำการสนทนาด้วยตนเอง ข้อมูลที่ได้จากการสนทนาได้รับการบันทึกและนำไปวิเคราะห์ต่อไป (Content Analysis)

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

3.4.1 ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้คอมพิวเตอร์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อนำมาเปรียบเทียบดังรายละเอียดต่อไปนี้ ดังนี้

3.4.1.1 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทักษะทางปัญญาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา ก่อนและหลังการทดลองของนักศึกษากลุ่มทดลอง โดยการทดสอบค่าที (t-test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

3.4.2 สถิติที่ใช้

3.4.2.1 วิเคราะห์คุณภาพของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อหาค่าความเที่ยง ค่าระดับความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกด้วยคอมพิวเตอร์

3.4.2.2 วิเคราะห์ข้อมูลคำนวณค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์

3.4.2.3 ทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนทักษะทางปัญญาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา ก่อนและหลังการทดลองของนักศึกษากลุ่มทดลอง โดยการทดสอบค่าที (t-test) โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยเรื่อง การนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้
ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา ผู้วิจัยได้นำเสนอ
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบ ร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา

1.1 ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบ
ร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา

1.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎี
การเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา

ตอนที่ 2 ผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎี การเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา

2.1 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางปัญญาและผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียนด้านความรู้ เจตคติและการปฏิบัติก่อนและหลังการทดลองของนักศึกษาในกลุ่มทดลอง

2.2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางปัญญา ก่อนและหลังการ
ทดลองของกลุ่มทดลอง จำแนกเป็นรายชื่อ

2.3 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้
ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง จำแนกเป็นรายชื่อ

2.4 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติ
ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง จำแนกเป็นรายชื่อ

2.5 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติ
ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง จำแนกเป็นรายชื่อ

2.6 ผลการประเมินประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ (Efficiency)

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา

1.1 ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา

รูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์รูปแบบจากการศึกษาข้อมูล รายละเอียดเนื้อหา แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังแสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา

องค์ประกอบของรูปแบบ	แนวคิดและหลักการ	วัตถุประสงค์	การจัดสิ่งแวดล้อม	เนื้อหาสาระ	กระบวนการจัดการเรียนรู้	การประเมินการเรียนรู้
Joyce และ Weil (1978)		✓		✓		✓
Arends (1997)		✓	✓			
Anderson (1997)	✓	✓			✓	
ทิศนา ขัมมณี (2553)	✓	✓			✓	✓
เกริก ศักดิ์สุภาพ (2556)	✓	✓			✓	✓
รวม	5	5	1	1	3	4

จากตารางที่ 5 จากการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบของนักวิชาการ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบออกมาเป็น 4 องค์ประกอบ ได้แก่

องค์ประกอบที่ 1 แนวคิดและหลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์

องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนรู้

องค์ประกอบที่ 4 การประเมินการเรียนรู้

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล รายละเอียด เนื้อหา แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดเป็นแผนการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐาน ดังนี้

1.1.1 การวิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เกิดจากการผสมผสานระหว่างทักษะการอยู่ร่วมกันในสังคม ได้ช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกัน ฝึกการพูด การฟังและการอภิปราย เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

จากแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ผู้วิจัยนำมาสรุปเป็นองค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือ ดังแสดงในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ตารางวิเคราะห์องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือ

องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือ	ความคิดเห็นของนักวิชาการ										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	รวม
1. การร่วมมือและช่วยเหลือ	✓			✓	✓	✓		✓	✓	✓	7
2. ทำงานเป็นกลุ่มย่อย	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10
3. แบ่งกลุ่มคณะความสามารถ	✓	✓	✓	✓				✓		✓	6
4. เน้นความรับผิดชอบ	✓	✓		✓		✓	✓		✓	✓	7
5. มีเป้าหมายการทำงานร่วมกัน	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9
6. มีการคิดและทำงานร่วมกันในกลุ่ม	✓				✓			✓	✓	✓	5
7. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีร่วมกัน					✓						1
8. มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น					✓		✓				2

ผู้ที่ให้นิยามความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีรายละเอียดดังนี้

ลำดับที่	ผู้อธิบายคุณลักษณะ
1	Johnson & Johnson (1991)
2	Olsen and Kagan (1992)
3	Arends (1994)
4	Slavin (1995)
5	สุรศักดิ์ หลาบมาลา (2539)

- 6 กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ (2542)
- 7 ไสว พักขาว (2542)
- 8 ปทีป เมธาคุณวุฒิ (2543)
- 9 สุวิทย์ มูลคำ (2545)
- 10 สุคนธ์ สิ้นธพานนท์ และคนอื่น ๆ (2545)

จากการวิเคราะห์คำนิยามคุณลักษณะของการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบด้วย 1) การทำงานเป็นกลุ่มย่อย 2) การแบ่งกลุ่มละความสามารถ 3) มีการร่วมมือและช่วยเหลือกัน 4) กิจกรรมเน้นความรับผิดชอบและมีเป้าหมายการทำงานร่วมกัน 5) มีการคิดและการทำงานร่วมกันในกลุ่ม

ดังนั้นการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นิยามคุณลักษณะของการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ คือ วิธีการสอนที่ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นการทำงานเป็นกลุ่มย่อย โดยสมาชิกในกลุ่มมีการละความสามารถทางการเรียน เน้นความรับผิดชอบในการทำงานโดยมีการคิดและการทำงานร่วมกันภายในกลุ่มที่มีเป้าหมายในการทำงานเหมือนกัน

1.1.2 การวิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้

การจัดการความรู้เป็นกระบวนการที่ดำเนินการร่วมกัน โดยผู้ปฏิบัติงานในองค์กร หรือหน่วยงานย่อยขององค์กร เพื่อสร้างและใช้ความรู้ในการทำงาน ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ดีขึ้นกว่าเดิม

จากแนวคิดการจัดการความรู้ ผู้วิจัยนำมาสรุปเป็นองค์ประกอบของการจัดการความรู้ ดังแสดงในตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ตารางวิเคราะห์องค์ประกอบของการจัดการความรู้

องค์ประกอบของการจัดการ ความรู้	ความคิดเห็นของนักวิชาการ										รวม
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
กระบวนการในการสร้างและรวบรวมความรู้	✓	✓		✓	✓	✓	✓		✓	✓	8
ให้คุณค่าแก่ทรัพยากรความรู้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10
จัดการทรัพยากรความรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10
นำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติเรียนรู้		✓					✓				2

ผู้ที่ให้นิยามความหมายของการจัดการความรู้ มีรายละเอียดดังนี้

ลำดับที่	ผู้อธิบายคุณลักษณะ
1	Sarvary (1999)
2	Graduate School Of Business ,University of Texas at Austin (1998)
3	Wiig (1997)
4	Davenport and Prusak (1998)
5	SPA (2002)
6	วิจารณ์ พานิช (2545)
7	ประเวศ วะสี (2545)
8	บดีนทร์ วิจารณ์ (2545)
9	ชาตรี เจริญศิริ (2545)
10	ยุทธนา แซ่เตี่ยว (2547)

จากการวิเคราะห์คำนิยามคุณลักษณะของการจัดการความรู้ ประกอบด้วย 1) จัดการทรัพยากรความรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร 2) กระบวนการในการสร้างและรวบรวมความรู้ และ 3) การให้คุณค่าแก่ทรัพยากรความรู้

ดังนั้นการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นิยามคุณลักษณะของการจัดการความรู้ไว้ว่า การจัดการความรู้ คือ กระบวนการที่องค์กรยกระดับความรู้ ให้คุณค่าแก่ทรัพยากรความรู้ และจัดการทรัพยากรความรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร โดยมีการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความรู้ คือ 1) การผลิตและสร้างความรู้ 2) การเผยแพร่ความรู้ และ 3) การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้

1.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา

ผลการวิเคราะห์สาระและองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา มีรายละเอียด ดังนี้

1.2.1 แนวคิดและหลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา

รูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ประกอบด้วย 8 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การทำงานเป็นกลุ่มย่อย ขั้นที่ 2 การแบ่งกลุ่มลดความสามารถ ขั้นที่ 3 การร่วมมือและช่วยเหลือกัน ขั้นที่ 4 กิจกรรมเน้นความรับผิดชอบและมีเป้าหมายการทำงานร่วมกัน ขั้นที่ 5 มีการคิดและการทำงานร่วมกันในกลุ่ม ขั้นที่ 6 มีการจัดการทรัพยากรความรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ขั้นที่ 7 มีกระบวนการในการสร้างและรวบรวมความรู้ และขั้นที่ 8 มีการให้คุณค่าแก่ทรัพยากรความรู้ ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้การทำงานเป็นกลุ่ม มีโอกาสร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในการเรียนรู้เนื้อหาสาระวิชาสุขศึกษามีเป้าหมายในการทำงานร่วมกันในการแสวงหาความรู้ และให้คุณค่าแก่ทรัพยากรความรู้ ทั้งนี้รูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐาน เป็นรูปแบบที่พัฒนามาจาก **แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ** ซึ่งเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เกิดจากการผสมผสานระหว่างทักษะการอยู่ร่วมกันในสังคม ได้ช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกัน ผูกการพูด การฟังและการอภิปราย เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และ**แนวคิดทฤษฎีการจัดการความรู้** ซึ่งเป็นกระบวนการที่ดำเนินการร่วมกัน โดยผู้ปฏิบัติงานในองค์กร หรือหน่วยงานย่อยขององค์กร เพื่อสร้างและใช้ความรู้ในการทำงาน ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ดีขึ้นกว่าเดิม

1.2.2 ผลการเรียนรู้

ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐาน มีดังนี้

- 1) การเสริมสร้างทักษะทางปัญญา ผู้เรียนได้รับการเสริมสร้างทักษะทางปัญญาให้สมบูรณ์ขึ้นทั้งในด้านการคิดสร้างสรรค์ การคิดวิเคราะห์ การคิดแก้ปัญหา การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดอย่างมีระบบ
- 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติในรายวิชาสูงขึ้น

1.2.3 กระบวนการจัดการเรียนรู้

ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐาน ประกอบด้วย 8 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การทำงานเป็นกลุ่มย่อย ขั้นที่ 2 การแบ่งกลุ่มความสามารถ ขั้นที่ 3 การร่วมมือและช่วยเหลือกัน ขั้นที่ 4 กิจกรรมเน้นความรับผิดชอบและมีเป้าหมายการทำงานร่วมกัน ขั้นที่ 5 มีการคิดและการทำงานร่วมกันในกลุ่ม ขั้นที่ 6 มีการจัดการทรัพยากรความรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ขั้นที่ 7 มีกระบวนการในการสร้างและรวบรวมความรู้ และขั้นที่ 8 มีการให้คุณค่าแก่ทรัพยากรความรู้ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกัน ฝึกการพูด การฟังและการอภิปราย เพื่อสร้างและใช้ความรู้ในการทำงาน ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ดีขึ้นกว่าเดิม

กิจกรรมและขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญาได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และพิจารณาข้อความให้ชัดเจนและเหมาะสม โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา / วัตถุประสงค์ (Item Objective Congruence : IOC) ได้ความตรงรายฉบับของรูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา มีค่าความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ 0.92 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 มีค่าความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ 0.88 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 มีค่าความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ 0.88 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 มีค่าความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ 0.92 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 มีค่าความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ 0.95 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 มีค่าความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ 0.83 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 มีค่าความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ 0.95 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 มีค่าความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ 0.95 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 มีค่าความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ 0.90 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9 มีค่าความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ 0.95 และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10 มีค่าความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ 0.95 หลังจากนั้นจึงมีการปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้รูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญาตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ก่อนการนำไปใช้จัดการเรียนรู้

1.2.4 การประเมินการเรียนรู้

ในการประเมินผลการเรียนรู้จากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา นั้นมีการประเมิน 2 รูปแบบ ได้แก่ และการประเมินผลรวม (Summative Assessment)

- 1) การประเมินความก้าวหน้าในการเรียน (Formative Assessment) เป็นการประเมินพัฒนาการของผู้เรียน ซึ่งกระทำในช่วงการดำเนินการจัดการ

เรียนรู้ สามารถประเมินได้จากการสื่อสารส่วนบุคคล เช่น การซักถาม การสนทนา การมีส่วนร่วมในกิจกรรม และผลงานของผู้เรียน

- 2) การประเมินผลรวม (Summative Assessment) เป็นการประเมินผู้เรียนเพื่อตรวจสอบผู้เรียนในเรื่องการเรียนรู้ตามผลการเรียนรู้ที่กำหนด ซึ่งสามารถเปรียบเทียบกับผลการประเมินก่อนการเรียนรู้ ทำให้ทราบผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และนำไปปรับปรุงวิธีการจัดกิจกรรมและวิธีการเรียนของผู้เรียนได้ ซึ่งสามารถประเมินจากแบบประเมินทักษะทางปัญญา แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา แบบประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา

1.2.5 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา

ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐาน ประกอบด้วย 8 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การทำงานเป็นกลุ่มย่อย ขั้นที่ 2 การแบ่งกลุ่มความสามารถ ขั้นที่ 3 การร่วมมือและช่วยเหลือกัน ขั้นที่ 4 กิจกรรมเน้นความรับผิดชอบและมีเป้าหมายการทำงานร่วมกัน ขั้นที่ 5 มีการคิดและการทำงานร่วมกันในกลุ่ม ขั้นที่ 6 มีการจัดการทรัพยากรความรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ขั้นที่ 7 มีกระบวนการในการสร้างและรวบรวมความรู้ และขั้นที่ 8 มีการให้คุณค่าแก่ทรัพยากรความรู้ มีกิจกรรมการเรียนรู้ต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การทำงานเป็นกลุ่มย่อย เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนกระบวนการทำงานที่มีขั้นตอนและวิธีการที่จะช่วยให้การดำเนินงานของกลุ่มเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายได้ โดยใช้กิจกรรมกระบวนการทำงานกลุ่ม โดยสมาชิกกลุ่มต้องทำความเข้าใจในเป้าหมายการทำงาน วางแผนปฏิบัติงานและดำเนินงานตามแผนร่วมกัน

ขั้นที่ 2 การแบ่งกลุ่มความสามารถ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนฝึกฝนทักษะทางสังคมและทักษะในการทำงานกลุ่ม เพื่อให้สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังนั้นผู้เรียนควรจะต้องทำความรู้จักกัน เรียนรู้ลักษณะนิสัยและสร้างความไว้วางใจต่อกันและกัน รับฟังและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมี

เหตุผล รู้จักติดต่อสื่อสาร และสามารถตัดสินใจแก้ปัญหา ข้อขัดแย้งในการทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นที่ 3 การร่วมมือและช่วยเหลือกัน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนในแต่ละกลุ่มมีการอภิปราย อธิบาย ชักถามแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เพื่อให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มเกิดการเรียนรู้ และการเรียนรู้เหตุผลซึ่งกันและกัน ให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการทำงานของตน สมาชิกในกลุ่มมีการช่วยเหลือ สนับสนุน กระตุ้น ส่งเสริมและให้กำลังใจกัน และกันในการทำงานและการเรียนเพื่อให้ประสบผลสำเร็จบรรลุเป้าหมายของกลุ่ม

ขั้นที่ 4 มีกิจกรรมเน้นความรับผิดชอบและมีเป้าหมายการทำงานร่วมกัน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ โดยสมาชิกของกลุ่มต้องทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ มีความรับผิดชอบในผลการเรียนของตนเองและของเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม ทุกคนในกลุ่มจะรู้ว่าใครต้องการความช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุนในเรื่องใด มีการกระตุ้นกันและกันให้ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สมบูรณ์

ขั้นที่ 5 มีการคิดและการทำงานร่วมกันในกลุ่ม เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้สึกร่วมกันทางบวกให้เกิดขึ้นในกลุ่มนักเรียน วิธีการที่ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกร่วมกันจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีการพึ่งพากันในด้านการได้รับประโยชน์จากความสำเร็จของกลุ่มร่วมกัน

ขั้นที่ 6 มีการจัดการทรัพยากรความรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนให้ความสำคัญกับเรื่องของการสร้างสัมพันธภาพภายในกลุ่ม เพราะการที่จะทำให้กลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้น กลุ่มจะต้องสามารถตอบสนองความต้องการของสมาชิกให้เหมาะสม เมื่อสมาชิกภายในกลุ่มได้รับการตอบสนองที่ดี จะเกิดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ภายในกลุ่มอันจะนำไปสู่คุณภาพและปริมาณงานที่ดีขึ้น

ขั้นที่ 7 มีกระบวนการในการสร้างและรวบรวมความรู้ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ แสวงหาความรู้จากแหล่งภายนอก การรักษาความรู้เก่า และการเข้าถึงข้อมูลเพื่อสร้างเป็นความรู้ เทคโนโลยีด้านข้อมูลและด้านคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือช่วยเพิ่มพลังในการจัดการความรู้ แต่เทคโนโลยีด้านข้อมูลและคอมพิวเตอร์โดยตัวของมันเองไม่ใช่การจัดการความรู้

ขั้นที่ 8 มีการให้คุณค่าแก่ทรัพยากรความรู้ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนแบ่งปันความรู้ให้กระจาย โดยการใช้ช่องทางและเครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าถึงองค์ความรู้ที่จัดเก็บไว้ได้เมื่อต้องการเป็นการให้คุณค่าแก่ทรัพยากรความรู้

1.2.6 กิจกรรมการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา

1.2.7 การประเมินการเรียนรู้รูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา

ตอนที่ 2 ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา

1. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางปัญญาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐาน

1.1 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางปัญญาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองปรากฏดังตารางที่ 6, 7, 8, 9 และ 10

ตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางปัญญาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติและการปฏิบัติก่อนและหลังการทดลองของนักศึกษากลุ่มทดลอง

	N	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t	p
		\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
ทักษะทางปัญญา	30	9.03	1.25	16.03	1.45	-23.08	0.00*
ความรู้	30	9.56	1.61	15.96	1.35	-23.74	0.00*
เจตคติ	30	3.08	0.15	4.58	0.10	-49.99	0.00*
การปฏิบัติ	30	3.14	0.10	3.56	0.10	-18.09	0.00*

* $p < .05$

จากตารางที่ 6 พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางปัญญาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติของนักศึกษากลุ่มทดลองหลังการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐาน สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยทักษะทางปัญญาก่อนการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 9.03 คะแนน หลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 16.03 คะแนน ด้านความรู้ก่อนการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 9.56 คะแนน หลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 15.96 คะแนน ด้านเจตคติก่อนการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.08 คะแนน หลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 คะแนน และด้านการปฏิบัติก่อนการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.14 คะแนน หลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 คะแนน

ตารางที่ 7 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางปัญญา ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อที่	ข้อความถาม	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		t
		(n=30)		(n=30)		
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1	ข้อใดเป็นปัญหาสำคัญของสถานการณ์นี้	0.40	0.49	0.83	0.38	4.18*
2	ปัญหาจากสถานการณ์นี้น่าจะเกิดจากสาเหตุใดมากที่สุด	0.37	0.49	0.87	0.34	4.01*
3	ข้อใดเป็นปัญหาสำคัญของสถานการณ์นี้	0.70	0.47	0.93	0.52	2.54*
4	นักศึกษาจะเสนอวิธีการใดในการตรวจสอบสาเหตุของปัญหา	0.60	0.50	0.97	1.83	2.61*
5	ผลที่เกิดจากการตรวจสอบสาเหตุของปัญหาในสถานการณ์ น่าจะได้อะไร	0.77	0.43	0.93	0.52	2.40*
6	ข้อใดเป็นปัญหาสำคัญของสถานการณ์นี้	0.20	0.41	0.83	0.38	6.24*
7	ปัญหาจากสถานการณ์นี้น่าจะเกิดจากสาเหตุใดมากที่สุด	0.50	0.51	0.73	0.45	2.54*
8	นักศึกษาคิดว่าจะแก้ปัญหามันอย่างไรจึงจะเหมาะสมที่สุด	0.53	0.51	0.80	0.41	2.50*
9	จากการที่นักศึกษาเสนอวิธีการแก้ปัญหามันในสถานการณ์นี้น่าจะเกิดผลอย่างไร	0.40	0.50	0.70	0.47	2.52*

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	ก่อนทดลอง (n=30)		หลังทดลอง (n=30)		t
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
10	ข้อใดเป็นปัญหาสำคัญของสถานการณ์นี้	0.47	0.51	0.83	0.38	3.27*
11	ปัญหาจากสถานการณ์นี้น่าจะเกิดจากสาเหตุใดมากที่สุด	0.60	0.50	0.87	0.35	2.28*
12	ถ้านักศึกษาเป็นหน่วยนักศึกษาจะมีวิธีการแก้ปัญหาในสถานการณ์นี้อย่างไร	0.43	0.50	0.90	0.31	4.47*
13	จากวิธีการที่นักศึกษาเสนอเพื่อแก้ปัญหาในสถานการณ์นี้ ผลที่ได้จะเป็นอย่างไร	0.47	0.51	0.87	0.35	3.52*
14	ข้อใดเป็นปัญหาสำคัญของสถานการณ์นี้	0.27	0.45	0.80	0.41	4.65*
15	ข้อใดคือสาเหตุของปัญหาในสถานการณ์นี้	0.40	0.50	0.70	0.47	3.07*
16	นักศึกษาคิดว่าจะแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่กล่าวมาอย่างไร	0.27	0.45	0.93	0.25	7.62*
17	จากการที่นักศึกษาเสนอวิธีการแก้ปัญหาในสถานการณ์ข้างต้น ผลที่เกิดขึ้นจะเป็นอย่างไร	0.47	0.51	0.90	0.31	4.71*
18	เหตุใดอนุจึงประสบกับปัญหาดังกล่าว	0.37	0.49	0.87	0.34	4.78*
19	ถ้านักศึกษาเป็นอนุนักศึกษาจะแก้ปัญหาดังกล่าวอย่างไร	0.33	0.48	0.73	0.45	3.89*
20	จากวิธีที่นักศึกษาเลือกเพื่อแก้ปัญหานี้ ผลจะเป็นอย่างไร	0.26	0.45	0.66	0.48	2.69*
รวมทั้งฉบับ		9.03	1.25	16.03	1.45	23.08*

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 7 พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางปัญญาของนักศึกษากลุ่มทดลองหลังจากรับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยก่อนการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 9.03 คะแนน หลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 16.03 คะแนน

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางปัญญาของนักศึกษากลุ่มทดลอง หลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกข้อ

ตารางที่ 8 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อที่	ข้อความ	ก่อนทดลอง (n=30)		หลังทดลอง (n=30)		T
		\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	
1	สุขบัญญัติแห่งชาติข้อใดมีผลต่อครอบครัว	0.63	0.49	0.87	0.35	-2.97*
2	สุขบัญญัติแห่งชาติข้อใดส่งผลต่อสังคม	0.47	0.51	0.83	0.38	-4.10*
3	ข้อใดไม่ใช่วิธีสร้างเสริมการทำงานของระบบย่อยอาหาร	0.57	0.50	0.90	0.31	-3.34*
4	ยานอนหลับหรือยากล่อมประสาทที่แพทย์ให้กับผู้ป่วยนั้น มีจุดประสงค์เพื่ออะไร	0.63	0.49	0.81	0.41	-2.41*
5	บุคคลใดถือว่าอ้วนเมื่อเปรียบเทียบระหว่างความสูงกับน้ำหนัก	0.40	0.50	0.77	0.43	-4.10*
6	ชายไทยหนัก 56 กิโลกรัม ส่วนสูง 160 เซนติเมตร จะมีค่าดัชนีมวลกาย (Body Mass Index : BMI) เท่าใด	0.40	0.50	0.77	0.43	-4.10*
7	การกำจัดขยะวิธีใดอาจเป็นภัยต่อสุขภาพได้ง่ายที่สุด	0.60	0.50	0.66	0.48	-1.00
8	มลพิษทางเสียงจะส่งผลกระทบต่อคนเราในด้านใดมากที่สุด	0.43	0.50	0.87	0.34	-4.18*
9	ตามัวในเวลากลางคืน ผิวหนังแห้ง เยื่อบุตาแห้ง เป็นอาการของการขาดวิตามินประเภทใด	0.76	0.43	1.00	0.00	-2.97*
10	อาการเลือดไหลไม่หยุด เป็นอาการของการขาดวิตามินประเภทใด	0.27	0.45	0.67	0.48	-3.89*

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความคำถาม	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		T
		(n=32)		(n=32)		
		\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	
11	ในแต่ละวันหญิงมีครรภ์ควรรับประทาน อาหารประเภทเนื้อสัตว์ต่าง ๆ ในปริมาณ เท่าใด	0.40	0.50	0.80	0.41	-4.40*
12	การให้อาหารเสริมแก่ทารกแรกเกิดควรเริ่ม ให้ตั้งแต่อายุเท่าใด	0.33	0.47	0.67	0.48	-3.81*
13	ข้อใดต่อไปนี้ไม่ใช่หลักการออกกำลังกายเพื่อ สุขภาพ	0.77	0.43	0.93	0.25	-2.41*
14	ข้อใดไม่ใช่ผลของการออกกำลังกายที่มีต่อ ระบบกล้ามเนื้อและโครงร่าง	0.37	0.49	0.67	0.48	-3.53*
15	การปรุงอาหารสำหรับผู้สูงอายุที่เจ็บป่วย เรื้อรังควรหลีกเลี่ยงการใช้ไขมันชนิดใด	0.43	0.50	0.73	0.45	-3.07*
16	แสงแดดสามารถเปลี่ยนไขมันชนิดหนึ่งที่ ผิวหนังให้เป็นวิตามินอะไร	0.40	0.50	0.83	0.38	-4.71*
17	สิ่งเสพติดประเภทสังเคราะห์ที่ได้แก่ข้อใด	0.43	0.50	0.70	0.47	-3.25*
18	การใช้ยาประเภทใดก่อให้เกิดปัญหาสิ่งเสพ ติด	0.60	0.50	0.93	0.25	-3.34*
19	ผลกระทบจากการเสพสิ่งเสพติดมีผลต่อผู้ เสพมากที่สุดคือข้อใด	0.20	0.41	0.67	0.48	-4.47*
20	ชุมชนในชนบทประสบปัญหาจากสิ่งแวดล้อม น้อยกว่าชุมชนเมืองเพราะเหตุใด	0.47	0.51	0.90	0.31	-3.79*
รวมทั้งฉบับ		9.56	1.61	15.96	1.35	-23.74*

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 8 พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านความรู้ของนักศึกษากลุ่มทดลองหลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยก่อนการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 9.57 คะแนน หลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 15.97 คะแนน

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านความรู้ของนักศึกษากลุ่มทดลอง หลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานมีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกข้อ ยกเว้นข้อที่ 7 มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 9 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติ ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อที่	ข้อคำถาม	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		T
		(n=30)		(n=30)		
		\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	
1	การออกกำลังกายทำให้ลดโอกาสเสี่ยงต่อการเป็นโรคความดันโลหิตสูงและโรคหัวใจ	3.07	0.74	4.47	0.51	-9.96*
2	ผู้สูงอายุไม่ควรออกกำลังกายเพราะทำให้สุขภาพทรุดโทรม	2.87	0.73	4.43	0.57	-8.83*
3	ผู้ที่มีสุขภาพแข็งแรงดีไม่จำเป็นต้องออกกำลังกาย	2.97	0.56	4.13	0.57	-7.66*
4	การออกกำลังกายเป็นประจำทำให้สดชื่นและคลายเครียด	2.77	0.57	4.63	0.49	-16.26*
5	การออกกำลังกายเป็นประจำช่วยชะลอความเสื่อมของร่างกายได้	2.17	0.79	4.80	0.40	-15.55*
6	การออกกำลังกายทำให้เหนื่อยล้าและนอนไม่หลับ	2.53	0.57	4.40	0.49	-14.00*
7	การออกกำลังกายเป็นเรื่องยุ่งยากเพราะมีขั้นตอนมาก	2.57	0.50	4.17	0.65	-9.80*

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		T
		(n=30)		(n=30)		
		\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	
8	การออกกำลังกายเป็นประจำทำให้รูปร่างกระชับได้สัดส่วนและมีความคล่องตัว	3.30	0.60	4.43	0.57	-10.86*
9	ผู้ที่มีโรคประจำตัวต้องปรึกษาแพทย์ก่อนออกกำลังกาย	3.53	0.57	4.90	0.31	-13.46*
10	อาหารสด ประเภทผักผลไม้ เนื้อสัตว์ ควรล้างทำความสะอาดด้วยน้ำทุกครั้งก่อนนำไปปรุง	2.43	0.50	4.20	0.48	-15.46*
11	การเจ็บป่วยด้วยโรคติดต่อของผู้สัมผัสอาหาร ไม่มีผลต่อความสะอาดหรือความปลอดภัยของอาหารที่ปรุง	4.07	0.52	4.90	0.31	-9.90*
12	การเจ็บป่วยด้วยโรคติดต่อของผู้สัมผัสอาหาร ไม่มีผลต่อความสะอาดหรือความปลอดภัยของอาหารที่ปรุง	3.23	0.43	4.67	0.48	-11.56*
13	การพูดคุยกันขณะปรุงอาหาร ไม่สามารถแพร่เชื้อโรคมาสู่ผู้รับประทานอาหารได้	2.30	0.75	4.33	0.55	-13.10*
14	อาหารที่ไม่สะอาด สามารถแพร่เชื้อโรคมาสู่ตัวผู้รับประทานอาหารได้	3.30	0.70	4.43	0.57	-6.16*
15	การป้องกันสัตว์และแมลงนำโรคในร้านจำหน่ายอาหารช่วยป้องกันการแพร่เชื้อโรค	3.07	0.69	4.63	0.49	-8.83*
16	การฟุ้งเฟ้อแล้วมีความสุข ดีกว่าประหยัดแล้วไม่มีความสุข	3.60	0.50	4.73	0.45	-9.87*
17	การทำตัวเรียบร้อยต่อหน้าผู้ใหญ่เป็นเรื่องที่ทุกคนควรทำ	4.20	0.41	5.00	0.00	-10.77*
18	คนที่ยิ้มแย้มแจ่มใส มองโลกในแง่ดี เป็นคนมีความสุข	3.50	0.68	4.90	0.31	-11.36*

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		T
		(n=30)		(n=30)		
		\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	
19	การโกหกเพื่อเอาตัวรอดไม่ใช่เรื่องผิด หาก ไม่ทำให้คนอื่นเดือดร้อน	2.80	0.76	4.63	0.49	-11.00*
20	คนที่คิดดีทำดีต่อผู้อื่นเป็นคนจิตใจดี	3.40	0.50	4.80	0.41	-11.36*
	รวมทั้งฉบับ	3.08	0.15	4.58	0.10	-49.99*

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 9 พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านเจตคติของนักศึกษากลุ่มทดลองหลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยก่อนการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.08 คะแนน หลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 คะแนน

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านเจตคติของนักศึกษากลุ่มทดลอง หลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกข้อ

ตารางที่ 10 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติ ก่อน และหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อที่	ข้อความถาม	ก่อนทดลอง (n=30)		หลังทดลอง (n=30)		T
		\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	
1	บางครั้ง ฉันก็อดใจความโศกเศร้าของคนอื่น	2.77	0.63	3.37	0.49	-4.87*
2	บางครั้งฉันหงุดหงิดเวลาที่มีคนมาขอให้ความช่วยเหลือ	3.80	0.41	4.00	0.00	-2.70*
3	บางครั้ง ฉันก็เอาเปรียบผู้อื่นเหมือนกัน	3.20	0.55	3.33	0.61	-2.11*
4	มีบางครั้งที่ฉันอยากต่อต้านผู้ใหญ่ แม้สิ่งที่นักศึกษาพูดนั้นจะถูกต้องก็ตาม	2.70	0.47	3.30	0.65	-4.53*
5	ฉันสุภาพเสมอ แม้กับคนไม่มีมารยาท	3.47	0.51	3.83	0.38	-4.10*
6	นักศึกษาออกกำลังกายหรือเล่นกีฬาจนรู้สึกเหนื่อยมาก อย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 วัน ๆ ละ 20 นาที	3.47	0.51	3.67	0.48	-2.69*
7	นักศึกษาทำการยืดเหยียดกล้ามเนื้อหลังการออกกำลังกาย หรือเล่นกีฬา 5-10 นาที	2.27	0.52	2.97	0.67	-6.43*
8	นักศึกษาทำการอบอุ่นร่างกาย ก่อนออกกำลังกาย หรือเล่นกีฬา 5-10 นาที	2.27	0.52	2.67	0.76	-3.52*
9	นักศึกษาออกกำลังกาย เล่นกีฬาเบา ๆ หรือเคลื่อนไหวร่างกาย เช่นทำงานบ้าน เดินไปทำงาน (ไม่ทำให้รู้สึกเหนื่อย หรืออาจเหนื่อยเล็กน้อย) อย่างน้อยสัปดาห์ละ 5 วัน ๆ ละ 60 นาที	2.17	0.38	2.47	0.51	-3.52*
10	นักศึกษาดื่มน้ำหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์อื่นๆ เช่น เบียร์ไวน์ สาโท	3.27	0.45	3.67	0.48	-4.40*
11	นักศึกษาศึกษาเมื่อถูกชักชวนให้ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์	3.73	0.45	3.87	0.35	-2.11*

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		T
		(n=30)		(n=30)		
		\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	
12	นักศึกษาดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ เมื่อมีงานสังสรรค์หรือตามวันเทศกาล	3.00	0.00	3.73	0.45	-8.93*
13	นักศึกษาดื่มสุราเมื่อรู้สึกเครียด	1.30	0.60	3.13	0.78	-10.57*
14	นักศึกษาสูบบุหรี่เพื่อคลายเครียด	3.70	0.47	3.97	0.18	-3.24*
15	นักศึกษาเติมน้ำปลา หรือน้ำปลาพริก ในอาหารที่รับประทานเพื่อให้มีรสเค็ม ขึ้น	4.00	0.00	4.00	0.00	
16	นักศึกษากินอาหารที่ไขมันสูง เช่น ขา หมูติดมัน หมูสามชั้น หนังไก่ คอหมูย่าง	3.17	0.53	3.73	0.45	-5.46*
17	นักศึกษากินอาหารรสเค็มจัด เช่น ปลา เค็ม เนื้อเค็ม ไข่เค็ม	4.00	0.00	4.00	0.00	
18	นักศึกษากินผักและผลไม้ วันละไม่น้อย กว่า 500 กรัม (5 ทัพพี)	3.97	0.18	4.00	0.00	-1.00
19	นักศึกษากินอาหารประเภทต้ม นึ่ง ลวก อบ	3.87	0.35	3.90	0.31	-1.00
20	นักศึกษากินอาหารปิ้งย่างที่ไหม้เกรียม เช่น หมูปิ้ง เนื้อย่าง ไก่ย่าง	2.80	0.48	3.63	0.49	-6.53*
รวมทั้งฉบับ		3.14	0.10	3.56	0.10	-18.09*

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 10 พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านการปฏิบัติของนักศึกษากลุ่มทดลองหลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยก่อนการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.15 คะแนน หลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 คะแนน

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านการปฏิบัติของนักศึกษากลุ่มทดลอง หลังจากรับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16 และ 20

2.6 ผลการประเมินประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ (Efficiency)

การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาเป็นนักศึกษาทั้งหมด 30 คน โดยทำการวัดการเรียนรู้จากการทำแบบทดสอบท้ายบทเรียนในแต่ละบทเรียนและวัดความรู้จากการทำแบบทดสอบหลังบทเรียน เพื่อหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา ตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนด ซึ่งปรากฏผลดังตารางที่ 11-13

2.6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการทำแบบทดสอบท้ายบทเรียน

ตารางที่ 11 ผลคะแนนจากการทำแบบทดสอบท้ายบทเรียน

เนื้อหา	จำนวนคน	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ
บทที่ 1	30	5	4.20	84.00
บทที่ 2	30	5	3.93	78.67
บทที่ 3	30	10	8.20	83.00
บทที่ 4	30	15	11.97	79.78
บทที่ 5	30	10	8.10	81.00
รวม		45	36.50	81.11

จากตารางที่ 11 ผลการทดลองทำแบบทดสอบท้ายบทเรียนทั้ง 5 บท มีจำนวนแบบทดสอบท้ายบทเรียนทั้งหมด 45 ข้อ กลุ่มตัวอย่างทำคะแนนได้เฉลี่ย 36.50 คะแนน ซึ่งคิดเป็นร้อยละของการทำแบบทดสอบหลังเรียนเท่ากับ 81.11

2.6.2 การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทำแบบทดสอบหลังการทดลอง
ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ผลคะแนนหลังการทดลองของนักศึกษากลุ่มทดลอง

เนื้อหา	จำนวนคน	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ
คะแนน Posttest	30	50	40.4	80.8
รวม		50	40.4	80.8

จากตารางที่ 12 ผลการทดลองทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา ซึ่งมี
คะแนนเต็ม 50 คะแนน กลุ่มตัวอย่างได้คะแนนเฉลี่ย 40.4 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 80.8

2.6.3 การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้
ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา ดังตารางที่
13

ตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎี
การเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา

คะแนน	จำนวนคน	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ
แบบทดสอบท้ายบทเรียน (E1)	30	45	36.50	81.11
แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียน (E2)	30	50	40.4	80.8

จากตารางที่ 13 แสดงผลการทำแบบทดสอบท้ายบทเรียน และแบบวัดผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ซึ่งผู้เรียนสามารถทำแบบทดสอบท้ายบทเรียนได้
คะแนนเฉลี่ย 36.50 คะแนน จากคะแนนเต็ม 45 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 81.11 และคะแนนการทำ
แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาหลังการทดลอง ซึ่งมีคะแนนเต็ม 50 คะแนน กลุ่ม
ตัวอย่างได้คะแนนเฉลี่ย 40.4 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 80.8 แสดงว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้สุข
ศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา
ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.11 / 80.8

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา มีวัตถุประสงค์เพื่อเพื่อนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา และศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานที่มีต่อการพัฒนาทักษะทางปัญญา กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 30 คน ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย 10 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐาน จำนวน 10 แผน แบบวัดทักษะทางปัญญา และแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.90 0.92 0.81 และ 0.94 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยด้วยค่า “ที” และการประเมินประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ (Efficiency)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา สามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้ดังนี้

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา ที่นำเสนอได้แก่

รูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา ที่ประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้

- 1) แนวคิดและหลักการของรูปแบบ
- 2) วัตถุประสงค์
- 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้
 - 3.1 ขั้นที่ 1 การทำงานเป็นกลุ่มย่อย
 - 3.2 ขั้นที่ 2 การแบ่งกลุ่มละความสามารรถ
 - 3.3 ขั้นที่ 3 การร่วมมือและช่วยเหลือกัน

3.4 ชั้นที่ 4 มีกิจกรรมเน้นความรับผิดชอบและมีเป้าหมายการทำงานร่วมกัน

3.5 ชั้นที่ 5 มีการคิดและการทำงานร่วมกันในกลุ่ม

3.6 ชั้นที่ 6 มีการจัดการทรัพยากรความรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

3.7 ชั้นที่ 7 มีกระบวนการในการสร้างและรวบรวมความรู้

3.8 ชั้นที่ 8 มีการให้คุณค่าแก่ทรัพยากรความรู้

4) การประเมินการเรียนรู้

2. ผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานที่มีต่อการพัฒนาทักษะทางปัญญา มีดังนี้

2.1 ค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางปัญญาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านความรู้ เจตคติและการปฏิบัติ ก่อนและหลังการทดลองของนักศึกษาในกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐาน มีดังนี้

2.1.1 ค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางปัญญาหลังการทดลองของนักศึกษาในกลุ่มทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.1.2 ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านความรู้หลังการทดลองของนักศึกษาในกลุ่มทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.1.3 ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านเจตคติหลังการทดลองของนักศึกษาในกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.1.4 ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านการปฏิบัติหลังการทดลองของนักศึกษาในกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา มีประเด็นนำมาอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางปัญญาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติของนักศึกษาในกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง

จากการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางปัญญาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา สุขศึกษาด้านความรู้ เจตคติและการปฏิบัติ ก่อนและหลังการทดลองของนักศึกษาในกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐาน พบว่า หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 สามารถอภิปรายในประเด็นดังต่อไปนี้

1.1 ทักษะทางปัญญา

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานมี ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน 8 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การทำงานเป็นกลุ่มย่อย 2) การแบ่งกลุ่มละ ความสามารถ 3) มีการร่วมมือและช่วยเหลือกัน 4) กิจกรรมเน้นความรับผิดชอบและมีเป้าหมายการทำงานร่วมกัน 5) การคิดและการทำงานร่วมกันในกลุ่ม 6) จัดการทรัพยากรความรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด 7) มีกระบวนการในการสร้างและรวบรวมความรู้ และ 8) มีการให้คุณค่าแก่ทรัพยากรความรู้ ซึ่งจากการที่ ผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้นักศึกษาเกิดทักษะทางปัญญา เนื่องจากนักศึกษาได้ใช้ กระบวนการทางปัญญาในการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้ โดยผู้วิจัยนำสถานการณ์ปัญหา สุขภาพในปัจจุบัน อาทิเช่น การวิเคราะห์ถึงประโยชน์และโทษของการออกกำลังกาย การวิเคราะห์ปัญหา โภชนาการ การวิเคราะห์ผลของความเครียดต่อร่างกายและจิตใจ วิเคราะห์ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ตลอดจนการนำเสนอแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาลักษณะเฉพาะที่ไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน ในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการ ความรู้เป็นฐาน ผู้วิจัยมุ่งให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการเรียนร่วมกัน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ โดยนักศึกษามีส่วนร่วมในการใช้ความคิด วิเคราะห์ นำเสนอแนวทางต่าง ๆ และแก้ไขปัญหาร่วมกัน จะ นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางปัญญา สร้างความร่วมมือกันภายในกลุ่มฝึกฝนทักษะกระบวนการ แสวงหาความรู้ ทักษะการบันทึกความรู้ ทักษะการคิด ทักษะการจัดการกับความรู้ ทักษะการสร้างความรู้ ใหม่ และทักษะการแสดงออก

สอดคล้องกับการเรียนรู้เป็นทีม (Team Learning) ซึ่งเป็นวินัยประการหนึ่งของการสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้ของ Senge (1990) ที่กล่าวว่า ความรู้บางอย่างนั้นไม่สามารถคิดขึ้นมาได้ หากปราศจากการร่วมมือร่วมใจคิดค้นขึ้นมาร่วมกัน และนอกจากนั้น การเรียนรู้เป็นทีมยังส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่เร็วยิ่งขึ้นกว่าการเรียนรู้โดยลำพัง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ผู้บริหารสามารถเข้ามามีบทบาทที่จะคอยผลักดันให้เกิดการทำงานเป็นทีมส่งผลต่อการเรียนรู้เป็นทีม สอดคล้องกับแนวคิดของ จอห์นสัน และจอห์นสัน (Johnson & Johnson, 1991) ที่กล่าวว่านักศึกษาที่เรียนเก่งที่เข้าใจคำสอนของอาจารย์ได้ดี จะเปลี่ยนคำสอนของอาจารย์เป็นภาษาพูดของนักศึกษา แล้วอธิบายให้เพื่อนฟังได้และทำให้เพื่อนเข้าใจได้ดีขึ้น และทุกคนมีโอกาสฝึกทักษะทางสังคมมีเพื่อนร่วมกลุ่มและเป็นการเรียนรู้วิธีการทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งจะเป็ประโยชน์มากเมื่อเข้าสู่ระบบการทำงานอันแท้จริง

สอดคล้องกับแนวคิดของบาร์ดูดี (Baroddy, 1993) การเรียนแบบร่วมมือช่วยส่งเสริมให้เกิดความสามารถในการแก้ปัญหาและการให้เหตุผล แนวทางในการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาและช่วยให้เกิดการช่วยเหลือกันในกลุ่มเพื่อน สอดคล้องกับแนวคิดของวิจารณ์ พานิช (2546) กล่าวว่า การจัดการความรู้ในองค์กรจะประสบผลสำเร็จนั้น การจัดโครงสร้าง (Organize) ภายในองค์กร เป็นกลุ่มงาน ทีมงาน สายงาน ภายในองค์กรและเชื่อมออกไปภายนอกองค์กร โครงสร้างควรมีความยืดหยุ่น เพื่อให้เกิดการรวมตัวกันเป็นกลุ่มเฉพาะกิจได้ง่าย มีการสื่อสารและร่วมมือข้ามสายงานในแนวราบอย่างคล่องตัว การจัดโครงสร้างองค์กรให้สามารถเชื่อมโยงกับภายนอกองค์กรเรียกได้อีกอย่างหนึ่งว่า “ชุมชนนักปฏิบัติ” (Community of Practice - Cop) ซึ่งการเกิดขึ้นของชุมชนนักปฏิบัตินั้นจะสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ทางสังคมในแนวราบเพื่อเอื้อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พัฒนาและจัดการยกระดับองค์ความรู้ในกลุ่ม องค์กร สถาบัน และสังคม

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Senge (1990) ศึกษาเรื่อง The Fifth Discipline: The Art and Practice of the Learning Organization พบว่า ลักษณะขององค์การที่เรียนรู้นั้น มีการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม (team learning) ในองค์การที่เรียนรู้ จะต้องมีการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม คือ การแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ และทักษะวิธีคิดเพื่อพัฒนาภูมิปัญญาและศักยภาพของทีมงานโดยรวม มีการแบ่งปันแลกเปลี่ยน ถ่ายทอดข้อมูล ระหว่างกันและกัน ทั้งในเรื่องของความรู้ใหม่ ๆ ที่ได้มาจากการค้นคิด หรือจากภายนอก และภายใน การเรียนรู้เป็นทีม นี้ยังควรครอบคลุมไปถึงการเรียนรู้เกี่ยวกับการทำงานร่วมกันเป็นทีมด้วย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chan, Lim, and Keasberry (2003) ศึกษาเรื่อง “Examining the Linkages Between Team Learning Behaviors and Team Performance” พบว่า การเรียนแต่ละบุคคลมีความสัมพันธ์กับการเป็นองค์การเอื้อการเรียนรู้อย่างไม่เป็นัยสำคัญ การเรียนรู้เป็นทีมภายใน (การเรียนรู้ภายในทีม) มีความสัมพันธ์บางส่วนกับการเป็นองค์การเอื้อการเรียนรู้ และการเรียนรู้เป็นทีมภายนอก (การเรียนรู้ข้ามสายงาน) มีความสัมพันธ์กับการเป็นองค์การ

เอื้อการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญ องค์การเอื้อการเรียนรู้เป็นแนวคิดและการทดสอบตัวแปรปัจจัย 3 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย การมอบหมายการเรียนรู้ การแบ่งปันวิสัยทัศน์ และการเปิดใจกว้าง

สอดคล้องกับงานวิจัยของสุทธิณี เพชรทองคำ (2557) ที่ศึกษาเรื่อง ผลของการจัดการเรียนการสอนตามแนวสรวรคณิยมเชิงสังคัมร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือที่มีต่อความสามารถในการวิเคราะห์และมโนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนความสามารถในการวิเคราะห์เฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จรรยา ภูอุดม (2544) ที่ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ที่เน้นผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ โดยผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ที่เน้นผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ที่พัฒนาขึ้นเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพอีกรูปแบบหนึ่งสามารถช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านทักษะการคิดเชิงเหตุผลดีกว่านักเรียนที่เรียนตามปกติ มีความเข้าใจในมโนคติสูงกว่าและสามารถนำความรู้ไปใช้ได้ดีกว่านักเรียนที่เรียนตามปกติ มีความคงทนของความรู้เข้าใจมากกว่านักเรียนที่เรียนตามปกติ และมีเจตคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ดีกว่านักเรียนที่เรียนตามปกติ และมีพัฒนาการด้านทักษะการรู้คิดเกี่ยวกับการกำกับตนเองดีกว่านักเรียนที่เรียนตามปกติ

สำหรับงานวิจัยของรัตติยา จันทาศิริ (2558) ซึ่งได้ทำการพัฒนาชุดฝึกทักษะการเรียนรู้ตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ร่วมกับ เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือ ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความสามารถในการแก้ปัญหา และเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยก็พบว่าความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยชุดฝึกทักษะการเรียนรู้ตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ร่วมกับเทคนิคการเรียนแบบร่วมมือ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และงานวิจัยของพัชรา พยัคฆา (2558) ก็เช่นเดียวกัน ที่ศึกษาผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ตามแนวคิดของพิชชินีร่วมกับแนวคิดการเรียนรูแบบร่วมมือที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาและปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานมีขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน 8 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การทำงานเป็นกลุ่มย่อย 2) การแบ่งกลุ่มความสามารถ 3) มีการร่วมมือและช่วยเหลือกัน 4) กิจกรรมเน้นความรับผิดชอบและมีเป้าหมายการทำงานร่วมกัน 5) การคิดและการทำงานร่วมกันในกลุ่ม 6) จัดการทรัพยากรความรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด 7) มีกระบวนการในการสร้างและรวบรวมความรู้ และ 8) มีการให้คุณค่าแก่ทรัพยากรความรู้ พบว่าในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในขั้นตอนที่ 7 คือ กระบวนการในการสร้างและรวบรวมความรู้ โดยให้นักศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลที่เตรียมไว้ให้หรือให้นักศึกษาเตรียมค้นคว้าข้อมูลมาจากแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ตามความถนัดหรือความสนใจของนักศึกษา พบว่าเป็นขั้นที่เน้นให้นักศึกษาเกิดความรู้ โดยนักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมเนื้อหาในรายวิชา มีกระบวนการคิดวิเคราะห์ข้อมูล พัฒนาทักษะในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการเรียนโดยการกำหนดจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ วิธีการแสวงหาความรู้ต่าง ๆ รวบรวมความรู้และนำมาสรุปเป็นความรู้ใหม่เป็นลักษณะของการเรียนรู้ด้วยตนเอง การทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการอภิปราย มีวิธีการแสวงหาความรู้ที่หลากหลายทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับธารง บัวศรี (2543) ได้กล่าวถึงปรัชญาการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สนับสนุนให้ผู้เรียนทุกคนได้พัฒนาตามศักยภาพ และความสนใจของตนเอง เรียนรู้จากหลายสถานการณ์ทั้งใน และนอกห้องเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวครูผู้สอนเองต้องปรับพฤติกรรมการสอนของตนเพื่อเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ มากกว่าการเรียนรู้แบบท่องจำ

สอดคล้องกับ อาเรนด์ส (Arends, 1994) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนแบบร่วมมือไว้ดังนี้ การเรียนแบบร่วมมือนี้เป็นการเรียนที่จัดให้นักเรียนได้ร่วมมือกันเรียนเป็นกลุ่มเล็กประมาณ 2 - 6 คน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการเรียนร่วมกันนับว่าเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มได้แสดงความคิดเห็น และแสดงออกตลอดจนลงมือกระทำอย่างเท่าเทียมกัน มีการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เช่น นักเรียนที่เก่งช่วยนักเรียนที่ไม่เก่ง ทำให้นักเรียนที่เก่งมีความรู้สึกภาคภูมิใจ รู้จักใช้เวลา และช่วยให้เข้าใจในเรื่องที่ตื้นเขิน ส่วนนักเรียนที่ไม่เก่งก็จะซาบซึ้งในน้ำใจเพื่อน มีความอบอุ่น รู้สึกเป็นกันเอง กล้าซักถามในข้อสงสัยมากขึ้น จึงง่ายต่อการทำความเข้าใจในเรื่องที่เรียนที่สำคัญในการเรียนแบบร่วมมือนี้คือ นักเรียนในกลุ่มได้ร่วมกันคิด ร่วมกันทำงาน จนกระทั่งสามารถหาคำตอบที่เหมาะสมที่สุดได้ ถือว่าเป็นการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ช่วยให้ความรู้ที่ได้รับเป็นความรู้ที่มีความหมายต่อนักเรียนอย่างแท้จริง จึงมีผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของสุกัญญา จันท์แดง (2556) ได้ศึกษาเรื่อง ผลการจัดการเรียนด้วยชุดการสอนแบบร่วมมือที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการทำงานร่วมกันวิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษาพบว่าผลการเรียนรู้ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนแบบร่วมมือมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของอัจฉรา ไชโย (2555) ที่ได้ศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคแบ่งกลุ่มสัมฤทธิ์ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และความพึงพอใจต่อการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคแบ่งกลุ่มสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติ

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานมีขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน 8 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การทำงานเป็นกลุ่มย่อย 2) การแบ่งกลุ่มละความสามารถ 3) มีการร่วมมือและช่วยเหลือกัน 4) กิจกรรมเน้นความรับผิดชอบและมีเป้าหมายการทำงานร่วมกัน 5) การคิดและการทำงานร่วมกันในกลุ่ม 6) จัดการทรัพยากรความรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด 7) มีกระบวนการในการสร้างและรวบรวมความรู้ และ 8) มีการให้คุณค่าแก่ทรัพยากรความรู้ พบว่าในขั้นตอนที่ 6 จัดการทรัพยากรความรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และขั้นตอนที่ 8 มีการให้คุณค่าแก่ทรัพยากรความรู้ เป็นขั้นที่เน้นให้นักศึกษาเกิดเจตคติ โดยนักศึกษาได้ ให้คุณค่าแก่ทรัพยากรความรู้ และนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยปัญหาที่ครูนำมาสอดคล้องกับปัญหาที่เกิดขึ้นในบริบทที่เป็นจริงของนักศึกษาทำให้นักศึกษาเกิดความสนใจ อีกทั้งการรวมกลุ่มทำงานทำให้นักศึกษาได้ร่วมแสดงความคิดเห็น ได้แสดงบทบาทสมมติโดยนักศึกษาเกิดความสนุกสนาน โดยกิจกรรมทำให้นักศึกษารู้สึกถึงภัยหรือปัญหาสุขภาพที่อยู่ใกล้ตัวนักศึกษา การได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ แทนการรับฟังจากการบรรยายทำให้นักศึกษาสนุกสนานในการเรียน อีกทั้งยังได้มีกระบวนการจัดทำข้อสรุปและหลักการซึ่งได้จากการศึกษาปัญหาโดยที่ครูและนักศึกษาช่วยกันสรุป มีการตัดสินใจและมีข้อตกลงร่วมกันในการดูแลสุขภาพ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านเจตคติ

สอดคล้องกับงานวิจัยของพิมพ์พร อสัมภินพงศ์ (2550) ได้ทำการศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือที่มีต่อความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหา ความร่วมมือในการทำงานกลุ่มและเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือมีเจตคติในด้านความพอใจที่จะเรียน การเพิ่มพูนความรู้นอกเวลาและเจตคติต่อการเรียนคณิตศาสตร์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ Arends (1994) ที่กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนแบบร่วมมือในด้านทักษะในการทำงานร่วมกันให้เกิดผลสำเร็จที่ดี และการรักษาความสัมพันธ์ที่ดีทางสังคม การเรียนแบบร่วมมือช่วยปลูกฝังทักษะในการทำงานเป็นกลุ่มทำให้นักเรียนไม่มีปัญหาในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และส่งผลให้งานกลุ่มประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายร่วมกัน ทักษะทางสังคมที่นักเรียนจะ

เกิดการเรียนรู้ได้แก่ ความเป็นผู้นำ การสร้างความไว้วางใจกัน การตัดสินใจ การสื่อสาร การจัดการกับข้อขัดแย้ง ทักษะเกี่ยวกับการจัดกลุ่มสมาชิกภายในกลุ่ม

สอดคล้องกับงานวิจัยของรัตติยา จันทาศรี (2558) ได้ทำการพัฒนาชุดฝึกทักษะการเรียนรู้ตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ร่วมกับ เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความสามารถในการแก้ปัญหา และเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่าเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการเรียนรู้ด้วยชุดฝึกทักษะการเรียนรู้ตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ อยู่ในระดับมากขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติ

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานมีขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน 8 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การทำงานเป็นกลุ่มย่อย 2) การแบ่งกลุ่มและความสามารถ 3) มีการร่วมมือและช่วยเหลือกัน 4) กิจกรรมเน้นความรับผิดชอบและมีเป้าหมายการทำงานร่วมกัน 5) การคิดและการทำงานร่วมกันในกลุ่ม 6) จัดการทรัพยากรความรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด 7) มีกระบวนการในการสร้างและรวบรวมความรู้ และ 8) มีการให้คุณค่าแก่ทรัพยากรความรู้ ซึ่งจากการจัดการเรียนการสอนผู้วิจัยพบว่าในขั้นตอนที่ 1 การทำงานเป็นกลุ่มย่อย ขั้นตอนที่ 2 การแบ่งกลุ่มและความสามารถ ขั้นตอนที่ 3 มีการร่วมมือและช่วยเหลือกัน และขั้นตอนที่ 4 กิจกรรมเน้นความรับผิดชอบและมีเป้าหมายการทำงานร่วมกันเป็นขั้นที่เน้นให้นักศึกษาก่อให้เกิดพฤติกรรมการปฏิบัติโดยแบ่งการทำงานเป็นกลุ่มย่อย มีการร่วมมือช่วยเหลือกัน โดยนักศึกษาได้มีกระบวนการจัดทำข้อสรุปและหลักการซึ่งได้จากการศึกษา โดยมีกิจกรรมการนำเสนอผลงาน การออกมาแสดงบทบาทสมมติในเรื่องอารมณ์และความเครียด การจัดการอารมณ์และความเครียดไปใช้ในชีวิตประจำวัน ทักษะการปฏิเสธและหลีกเลี่ยงสารเสพติด โดยกำหนดสถานการณ์ปัญหาว่าหากนักศึกษาอยู่ในสถานการณ์นั้นนักศึกษาจะมีวิธีการป้องกันหรือหลีกเลี่ยงอย่างไร เป็นการเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนเนื่องจากผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้และเกิดความสนุกสนาน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านการปฏิบัติ

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของจงจิตร คุณสา (2558) ได้ศึกษาผลของการเรียนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค TAI ผ่านเว็บโดยใช้การจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการทำงานเป็นทีม ในรายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี 1 ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีระดับความสามารถในการทำงานเป็นทีมสูงที่เรียนด้วยการเรียนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค TAI ผ่านเว็บโดยใช้การจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ

ในรายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี 1 มีความสามารถในการทำงานเป็นทีมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สอดคล้องกับแนวคิดของ จอห์นสัน และจอห์นสัน (Johnson and Johnson. 1987) ได้กล่าวว่าการเรียนแบบร่วมมือมีโอกาสนี้กทักษะทางสังคมมีเพื่อนร่วมกลุ่มและเป็นการเรียนรู้วิธีการทำงานเป็นกลุ่ม เพราะในการปฏิบัติงานร่วมกันนั้นก็ต้องมีการทบทวนกระบวนการทำงานของกลุ่มเพื่อให้ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน หรือคะแนนของกลุ่มดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเป็นรูปแบบที่มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 8 ขั้นตอน ดังนั้นผู้สอนควรทำความเข้าใจกับการเรียนการสอนโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อให้เกิดความเข้าใจและสามารถวางแผนการสอนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

1.2 ครูผู้สอนควรสร้างบรรยากาศในการเรียนให้นักศึกษาทุกคนมีส่วนร่วมในการเรียน นอกจากนี้ยังต้องสร้างบรรยากาศที่เป็นแรงจูงใจกระตุ้นให้นักศึกษากล้าแสดงออกในด้านการตอบคำถาม การแสดงความคิดเห็นและด้านการนำเสนอ

1.3 จัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานมีกิจกรรมที่จะต้องดำเนินการรวม 8 ขั้นตอน อาจทำให้มีเวลาในการให้ความรู้ที่น้อยลง ครูผู้สอนจึงควรให้นักศึกษาสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมด้วยตนเองหรือเป็นกลุ่มหรือครูอาจเตรียมเอกสารหนังสือหรืองานวิจัยมาให้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมในห้องเรียน รวมทั้งอาจให้ใบงานนักศึกษาทำเพิ่มเติมเป็นการบ้าน

1.4 ควรมีการวัดประเมินผลและการชมเชยจากครูผู้สอนเพื่อเป็นการให้แรงเสริมทางบวกและเพิ่มแรงจูงใจให้กับนักศึกษาในแต่ละคาบเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาผลของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ และการจัดการความรู้เป็นฐาน ที่มีต่อความคงทนของทักษะทางปัญญาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา สุขศึกษา

2.2 ควรมีการศึกษาผลของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ และการจัดการความรู้เป็นฐาน ที่มีต่อความคงทนของทักษะทางปัญญาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใน ระดับอื่น ๆ

2.3 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานที่มีต่อความคงทนของทักษะทางปัญญาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเปรียบเทียบกับจัดการเรียนการสอนรูปแบบอื่น ๆ

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กมลพรรณ ชิวพันธุ์ศรี. (2545). *สมองกับการเรียนรู้*. กรุงเทพมหานคร: ส่งเสริมการศึกษาและ
จริยธรรม.

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). *การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้
ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*.

กฤษณพล จันทร์พรหม. (2548). *การศึกษารูปแบบมหาวิทยาลัยเสมือนจริงที่เหมาะสมสำหรับ
สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย*. คุชชินีพนธ์การศึกษาคุชชินีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนคริน
ทรวิโรฒ.

กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตาม
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: คุรุสภา ลาดพร้าว.

เกริก ศักดิ์สุภาพ. (2556). *การพัฒนาารูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นความสามารถในการแก้โจทย์
ปัญหาวิชาฟิสิกส์ (PECA) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย*. (ปริญาการศึกษาคุชชินี
บัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เกียรติศักดิ์ พันธุ์ลำเจียก. (2552). *การจัดการความรู้ในการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษาลู่สังคม*.
กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

คณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2552). *แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ
ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.

คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2546). *เงื่อนไขการปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วย
หลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน
คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.

คมเพชร ฉัตรสุกกุล. (2546) *กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: ธนัชการพิมพ์.

จงจิตร คุณสา. (2558). ผลของการเรียนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค TAI ผ่านเว็บโดยใช้การจัดการเรียน
การสอนแบบโครงงาน ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการทำงานเป็นทีม
ในรายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี 1 ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. *วารสาร
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. 9(2), 32-43.

- จรรยา ภูอุดม. (2544). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ที่เน้นผู้เรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้*. (ปริญญาานิพนธ์การศึกษาดุสิตบัณฑิต) สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จรินทร์ อาสาทรงธรรม. (2548). *การจัดการความรู้ในมุมมองนักบริหารรุ่นใหม่*. กรุงเทพมหานคร: เพ็ญฟ้าพรินต์ติ้ง.
- จิรัชฌา วิเชียรปัญญา. (2549). *การพัฒนาตัวบ่งชี้ร่วมสำหรับการจัดการความรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. ดุสิตนิพนธ์ครุศาสตรดุสิตบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จุฑารัตน์ ศราวณรวงศ์. (2552). *การพัฒนาตัวแบบของกลยุทธ์การจัดการความรู้ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. ดุสิตนิพนธ์ปริญญาดุสิตบัณฑิต. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เจนเนตร มณีนาค, ดรณรัตน์ วิบูลศิลป์, ภาวิณี บุญเกษมสันติ, & อรสา เตตวิวัฒน์. (2546). *สร้างองค์กรอัจฉริยะในยุคโลกาภิวัตน์*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ซัมซิสเท็ม.
- ชัชวาลย์ ทัดศิวัช. (2548). ความรู้. Retrieved 12 ตุลาคม 2558, from <http://th.wikipedia.org/wiki/ความรู้>
- ชัชวาลย์ วงษ์ประเสริฐ. (2548). *การจัดการความรู้ในองค์กรธุรกิจ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- ชัยวัฒน์ อัดพัฒน์. (2542). *การจัดการความรู้ในองค์กรธุรกิจ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชัยวัฒน์ อัดพัฒน์. (2542). *ญาณวิทยา (ทฤษฎีความรู้)* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชาติรี เจริญศิริและคณะ. (2547). *ประชาคมนำกับการจัดการความรู้*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม (สคส.).
- ชาติ วรกุลพิพัฒน์ และญาณวรรณ สินธุภิญโญ. (2544). Knowledge Management และกรณีศึกษาของเนทเทค. *วารสารเนทเทค อิเล็กทรอนิกส์ และคอมพิวเตอร์*, 8(39), 41-45.
- ณภัทร วรเจริญศิริ. (2553). *ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการความรู้ของบุคลากรในบริษัทท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน)*. ดุสิตนิพนธ์ปริญญาดุสิตบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ. (2546). *การประเมินวิธีเขียนของผู้เรียน. ในการประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดาวิวรรณ เศรษฐีธรรม, กาญจนา นาถะพินธุ, & วรณิภา อธิตะ. (2547). *ปัจจัยที่มีผลต่อสภาวะสุขภาพ*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
- ทักษิณา เครือหงส์. (2549) *เอกสารตัวอย่างการสังเกตพฤติกรรมผู้เรียน*. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.

- ทิศนา แคมมณี. (2553). *ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนิดดา คมมีทรัพย์. (2555). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และจิตวิทยา ศาสตร์ เรื่อง ระบบนิเวศ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการ จัดการเรียนรู้รูปแบบ การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TEAMS - GAMES - TOURNAMENT (TGT) กับแบบปกติ. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 13(2), 65-74.
- ธำรง บัวศรี. (2543). *ทฤษฎีหลักสูตร:การออกแบบและพัฒนา* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: ธน รัชการพิมพ์.
- นฤมล พุกขศิลป์ และพัชรา หาญเจริญกิจ. (2543). การจัดการความรู้. *รังสิตสารสนเทศ*, 6(1), 60-71.
- นวลละออ แสงสุข. (2550). *การศึกษาการจัดการความรู้ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง*. มหาวิทยาลัย รามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.
- น้ำทิพย์ วิภาวิน .(2547) .*การจัดการความรู้กับคลังความรู้กรุงเทพมหานคร .: สำนักพิมพ์เอสอาร์ พรินติ้งแมสโปรดักส์*.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2549). *นักวิทยาศาสตร์หมอมีสลิมัยใหม่*. Retrieved 10 ตุลาคม 2558, from <http://www.rmutphysics.com/physics/oldfront/161/pluto9.htm>
- บดินทร์ วิจารณ์ (2547). *การจัดการความรู้สู่..ปัญญาปฏิบัติ*. กรุงเทพมหานคร: ธรรมมลการพิมพ์.
- บัญญัติ ชำนาญกิจ. (2551). *การออกแบบการจัดการเรียนแบบใฝ่รู้*. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราช ภัฏนครสวรรค์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- บัณฑิต ฉัตรวิโรจน์. (2550). *การพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบการจัดการความรู้ เพื่อ ส่งเสริมสร้างสมรรถนะการสอนของนักศึกษาคครู*. ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญครอง ศรีนวล. (2543). *การศึกษาผลการจัดกลุ่มการเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่องเครื่องใช้ไฟฟ้าในบ้าน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, บัณฑิตวิทยาลัย*
- บุญดี บุญญากิจ. (2547). *การจัดการความรู้ จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันเพิ่ม ผลผลิตแห่งชาติ.
- ประจวบ แหลมหลัก. (2547). *การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนโดยใช้ แนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุข ประจำหมู่บ้าน (อสม.)*. ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ประพนธ์ ผาสุขยืด. (2550). *การจัดการความรู้ (KM) ฉบับขับเคลื่อน LO* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไยใหม่.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2539) *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- ปิยะนาถ บุญมีพิพิธ. (2551). *การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ของสถานศึกษา*. ดุษฎีนิพนธ์
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ผกาพันธ์ อินต๊ะแก้ว. (2552). *รูปแบบการจัดการความรู้ของกลุ่มโรงเรียนสาธิต*. ดุษฎีนิพนธ์
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พงศ์เทพ จิระโร. (2553). *การประยุกต์ใช้โปรแกรม SPSS for Windows ในการตรวจสอบคุณภาพ
เครื่องมือวิจัย เครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ การวิเคราะห์ข้อสอบ และการตัดเกรด*. ชลบุรี: บัณฑิต
เอกสาร.
- พงศ์เทพ จิระโร. (2554). *หลักการวิจัยทางการศึกษา principles of educational research*.
ชลบุรี: บัณฑิตเอกสาร.
- พรพิมล ธรรมาภิรมย์โชค. (2550). *การพัฒนาแบบการจัดการความรู้สำหรับหน่วยงานภาครัฐ*.
ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรรณี สวานเพลง. (2552). *เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมสำหรับการจัดการความรู้*.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- พัชรา พัยคณา. (2558). ผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ตามแนวคิดของพิชชีนี
ร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาและปฏิสัมพันธ์
ทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา (OJED)*,
10(2), 272-282 CHULALONGKORN UNIVERSITY
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพยาวี ยินดีสุข. (2550). *ทักษะ 5C เพื่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้และการ
จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2544). *วิจัยในชั้นเรียน : หลักการสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพมหานคร: เดอะ
มาสเตอร์กรุ๊ปแมนเนจเม้นท์.
- พีระพงศ์ ภักดิ์ศรี. (2550). *การจัดการความรู้ในศูนย์พัฒนาและฝึกอบรมของคนตาบอด*. ดุษฎีนิพนธ์
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พูนลาภ อุทัยเลิศอรุณ. (2547). *ชุมชนแนวปฏิบัติ การจัดการความรู้สายพันธุ์ใหม่*. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- พูนลาภ อุทัยเลิศอรุณ. (2547). *ชุมชนแนวปฏิบัติ การจัดการความรู้สายพันธุ์ใหม่*. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. (2546) *การเรียนการสอนที่มีการวิจัยเป็นฐาน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพบูลย์ เปานิล. (2543). *การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาโปรแกรมวิชาเทคโนโลยี*. คุชฎินิพนธ์การศึกษาคุชฎินิพนธ์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภูมिरัตน์ โกกิลกนิษฐ. (2546). *ผลของการฝึกคิดทางศิลปะด้วยเทคนิคซินเนคติกส์ในหนังสือศิลปะศึกษาที่มีต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1*. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน. (2549). *ความรู้ (knowledge) คือ อะไร? RMUTI_KM Team (Vol. 4, pp. 1-2)*.
- เย็น ภู่วรรณ. (2543). *การจัดการความรู้*. *วารสารไมโครคอมพิวเตอร์*, 18(177), 110-113.
- ยุทธนา แซ่เตียว. (2547). *การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ สร้างองค์กรอัจฉริยะ*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ.
- รัตติยา จันทาศิริ. (2558). *การพัฒนาชุดฝึกทักษะการเรียนรู้ตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ร่วมกับเทคนิคการเรียบแบบร่วมมือ ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความสามารถในการแก้ปัญหา และเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 12 (ม.ค.-มี.ค. 2558), 51-61.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2542*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นานมีบุ๊คส์.
- วรชัย เขาวป่าณี. (2552). *กระบวนการคุณภาพซิกซ์ ซิกมา*. เพชรบุรี คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์. (2551). *หลักการและแนวทางปฏิบัติในการวางแผนยุทธศาสตร์ของหน่วยงานภาครัฐในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. คณะรัฐศาสตร์.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542) *แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพมหานคร : แอล ทีเพรส จำกัด
- วิจารณ์ พานิช (2547). *การจัดการความรู้เพื่อคุณภาพที่สมดุล*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม.
- วิจารณ์ พานิช. (2548). *การจัดการความรู้ ฉบับนักปฏิบัติ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สุภาพใจ.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2544). *“แนวทางการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้: ผู้เรียนสำคัญที่สุด” บทบาทครูกับการวิจัยในชั้นเรียน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

- ศรันย์ ชูเกียรติ. (2541). เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการองค์ความรู้ในองค์กร กลยุทธ์เพื่อความสำเร็จภายใต้สภาวะการณ์ปัจจุบัน. จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์, 20(75), 13-22.
- ศิริชัย พงษ์วิชัย. (2554). การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมพงษ์ พันธุ์รัตน์. (2556). การพัฒนารูปแบบการประเมินทักษะทางปัญญาสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู. มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ขอนแก่น.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2552). *ปรัชญาการอุดมศึกษาไทย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ก. (2553). *คู่มือการจัดการความรู้ในองค์กรการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร.
- สุกัญญา จันทร์แดง. (2556). ผลการจัดการเรียนด้วยชุดการสอนแบบร่วมมือที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการทำงานร่วมกันนิสิตศึกษาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. (ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต) สาขาวิชาเทคโนโลยีศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุคนธ์ สินธพานนท์และคณะ. (2545). การจัดการกระบวนการเรียนรู้: เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์.
- สุชาติ กิจชนะเสรี. (2553). ความหมายของนวัตกรรม. Paper presented at the เอกสารการบรรยายไอทีธรรมมาภิบาล.
- สุทธิณี เพชรทองคำ. (2557). ผลของการจัดการเรียนการสอนตามแนวสตรณนิยมเชิงสังคมร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือที่มีต่อความสามารถในการวิเคราะห์และมโนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา (OJED)*, 9(4), 394-406
- สุรเดช สำราญจิตต์, & เกษม ชูรัตน์. (2559). *เอกสารประกอบการสอน กระบวนการ HED4001 (พฤติกรรมการสอนวิชาชีพครูสู่ศึกษา 1)*. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาพลานามัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุรศักดิ์ หลาบมาลา. (2548). ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กทั้งประเทศ. *วารสารการศึกษาไทย*, 3(6), 50-51.
- สุลัดดา ลอยฟ้า. (2537). *รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ เอกสารประกอบการสอนวิชา ออกแบบการสอน*. ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุวิทย์ มูลคำ, & อรทัย มูลคำ. (2545). *19 วิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ*. กรุงเทพมหานคร: ดวงกลมสมัย.

- ไสว พักขาว. (2542). *การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง* โครงการตำรามหาวิทยาลัยราชภัฏเฉลิมพระเกียรติเนื่องในวโรกาสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเจริญพระราชครบ 6 รอบ: ม.ป.ท.
- อัจฉรา ไชโย. (2555). ผลของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคแบ่งกลุ่มสัมฤทธิ์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และความพึงพอใจต่อการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 23(3), 151-161.

ภาษาต่างประเทศ

- Agrawal, N. M. (2001). Creating an organizational culture for knowledge management. *IIMB Management Review*, 13(2), 74-82.
- Anderson, H. O. (1997). *Teaching science as inquiry*. Indiana: Indiana University.
- Arends, R. I. (1994). *Learning to teach*. New York: McGraw Hill.
- Baroody, A. J. (1993). *Problem solving, reasoning and communicating, K-8: Helping children think mathematically*. New York: Macmillan.
- Chan, C. C. A., Lim, L. L. K., & Keasberry, S. K. (2003). Examining the linkages between team learning behaviors and team performance. *The Learning Organization*, 10(4), 228-236.
- Choi, Y. S. (2000). An empirical study of factors affecting successful implementation of knowledge management. *Dissertation Abstracts International*, 51(7), 140-A. (UMI No. 9991981)
- Choojit Chantrasoot. (1997). *An analysis of corporate knowledge management: Case studies of communication companies in Thailand*. Unpublished master's thesis, Asian Institute of Technology, Bangkok.
- Chou, S. W., & Tsai, Y. H. (2004). Knowledge creation: Individual and organizational perspectives. *Journal of Information Science*, 30(3), 205-218.
- Davenport, T. H., & Prusak, L. (1998). *Working knowledge: How organizations manage what they know*. Boston: Harvard Business School.
- Davenport, T. H., De Long, D. W., & Beers, M. C. (1998). Successful knowledge management projects. *Sloan Management Review*, 39(2), 43-57.

- Davidson, C., & Voss, P. (2002). *Knowledge management: An introduction to creating competitive advantage from intellectual capital*. Madison WI: Tandem.
- Drucker, P. F. (1999). *Management challenges for the 21st century*. New York: HarperBusiness.
- Drucker, P. F., Collins, J., Kotler, P., Kouzes, J., Rodin, J., Rangan, V. K. et al. (2008). *The five most important questions you will ever ask about your organization*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Garvin, D. A. (1993). Building a learning organization. *Harvard Business Review*, 71(4), 78-91.
- Hunt, D. P., Haidet, P., Coverdale, J. H., & Richards, B. (2003). The effect of using team learning in an evidence-based medicine course for medical students. *Teaching Learning Medicine*, 15(2), 131-139.
- Hunter, M. G. (1993). A Strategy for Identifying "Excellent" Systems Analysts. *The Journal of Strategic Information Systems*, 2(1), 15-26.
- Jensen, C. (1996). *Delphi in depth: Power techniques from the experts Berkeley*. New York: McGraw-Hill.
- Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (1991). *Cooperation in the classroom*. MN: Interaction Book Company.
- Johnson, P. L. (1993). *ISO 9000: Meeting the international standards*. New York: McGraw-Hill.
- Joung, S. (2003). *The Effects of High-Structure Cooperative Versus Lowstructure Collaborative Design on Online Debate in Terms of Decision Making, Critical thinking, and Interaction Patterns*. (Doctor of Philosophy), Florida State University, Tallahassee. Retrieved from <http://diginole.lib.fsu.edu/etd/3703>
- Joyce, B., & Weil, M. (1978). *Information processing model of teaching*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Keeves, J. P. (1988). *Educational research, methodology, and measurement: An international handbook*. New York: Pergamon.
- Lau, C. C. Y. (2006). *What effects does peer group study have on students' learning in commerce mathematics? A case study of diverse ethnic learning*. Paper presented at the EDU-COM International Conference, Perth Western Australia.

- Likert, R. (1932). *A technique for the measurement of attitudes*. New York: 1932.
- Maier, R. (2002). State-of-practice of knowledge management systems-results of an empirical study. *Journal of the Swiss Computer Society*, 3(1), 15-23.
- Marquardt, M. J. (1996). *Building the learning organization: A systems approach to quantum improvement and global success*. New York: McGraw-Hill.
- Marquardt, M. J. (2002). *Building the learning organization: Mastering the 5 elements for corporate learning*. Palo Alto, CA: Davies-Black.
- Marquardt, M. J., & Reynolds, A. (1994). *The global learning organization*. Burr Ridge, IL: Irwin Professional.
- Marzano, R. J., Brandt, R. S., Hughes, C. S., Jones, B. F., Presseisen, B. Z., Rankin, S. C., & Suhor, C. (1988). *Dimensions of thinking: A framework for curriculum and instruction*. Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development.
- Michael, P. (2004). Does Active Learning Work? A Review of the Research. *Journal of Engineering Education*, 93(3), 223-231.
- Nickols, F. W. (2000). The knowledge in knowledge management. In J. Cortada & J. A. Woods (Eds.), *The knowledge management yearbook 2000-2001* (pp. 12-21). Boston: Butterworth-Heinemann.
- Nonaka, I., & Takeuchi, H. (1995). *The knowledge-creating company: How Japanese companies create the dynamics of innovation*. New York: Oxford University.
- Olsen, R., & Kagan, S. (1992). About cooperative learning. *Cooperative Language Learning a Teacher's Resource Book*(NJ), 1-30.
- Ribiere, V. M. (2001). Assessing knowledge management initiative successes as a function of organizational culture. *Dissertation Abstracts International*, 61(12), 6687-A. (UMI No. 9998884)
- Roman-Velazquez, J. A. (2004). An empirical study of knowledge management in the government and nonprofit sectors: Organizational culture composition and its relationship with knowledge management success and the approach for knowledge flow. *Dissertation Abstracts International*, 65(2), 966-B. (UMI No. 3122159)

- Sallis, E., & Jones, G. (2002). *Knowledge management in education: Enhancing learning & education*. London: Kogan Page.
- Sarvary, M. (1999). Knowledge management and competition in the consulting industry. *California Management Review*, 41(2), 95-107.
- Senge, P. M. (1990). *The fifth discipline: The art and practice of the learning organization*. New York: Doubleday.
- Senge, P. M. (1990). *The fifth discipline: The art and practice of the learning organization*. New York: Doubleday.
- Slavin, R. E. (1995). *Cooperative learning: Theory, research and practice*. Boston: Allyn and Bacon.
- Stewart, T. A. (1997). *Intellectual capital: The new wealth of organizations*. New York: Doubleday.
- Steyn, G. M. (2003). Creating knowledge through management education: A case study of human resource management. *Education*, 123(3), 514-532.
- Syed-Ikhsan, S. O. S., & Rowland, F. (2004). Benchmarking knowledge management in a public organisation in Malaysia. *Benchmarking an International Journal*, 11(3), 238-266.
- Tiwana, A. (2000). *The knowledge management toolkit: Practical techniques for building a knowledge management system*. Upper Saddle River, NJ: Prentice-Hall.
- United States Department of Education, O. o. E. R. a. I. (1995). *State of the Art: Transforming Ideas for Teaching and Learning Science*. Washington, DC.: Author.
- Wiig, K. M. (1997). Knowledge Management: An Introduction and Perspective. *Journal of Knowledge Management*, 1(1), 6-14.
- Yang, B., Watkins, K. E., & Marsick, V. J. (2004). The construct of the learning organization: Dimensions, measurement, and validation. *Human Resource Development Quarterly*, 15(1), 31-55.
- Zarraga, C., & Garcia-Falcon, J. M. (2003). Factors favoring knowledge management in work teams. *Journal of Knowledge Management*, 7(2), 81-96.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. รองศาสตราจารย์รัตนา เสงส์สวัสดิ์
ภาควิชาพลานามัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
2. รองศาสตราจารย์ ดร.สุรเดช สำราญจิตต์
คณบดีคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
3. รองศาสตราจารย์ ดร.นวลละออ แสงสุข
ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธนะ ดิงศภัฑิย์
ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิภาวดี ลีมีงสวัสดิ์
คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
6. อาจารย์ ดร.จุฑา ดิงศภัฑิย์
คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
7. อาจารย์ ดร.รุ่งระวี สมะวรรณนะ
ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความร่วมมือเก็บข้อมูลวิจัยและหนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ

ที่ ๓๖ 0512.8(2791.10)/๖๖- ๕๐53

มหาวิทยาลัยรามคำแหง
 วันที่ 7006/5293
 วันที่ - 1 มิ.ย. 2558
 เวลา 10.00 น.
 คณะศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

๒๐ กันยายน 2558

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย
 เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยรามคำแหง
 สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

คณะศึกษาศาสตร์
 วันที่ ๒๐๒๖
 วันที่ ๑ พ.ค. ๕๘
 เวลา 31 ก.ย.

ด้วย นายเกษม ชูรัตน์ นิสิตหลักสูตรครุศาสตรศึกษบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์และพลศึกษา ภาควิชาพลศึกษาและการสอน อยู่ระหว่างการทำนิพนธ์วิทยานิพนธ์เรื่อง "การนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้สู่ศึกษาไทยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.เขมย์ชญา วัฒนบูรานนท์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรพงศ์ อุบลโทจิตรกุล เป็น อาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลด้วยการทดลองรูปแบบการจัดการเรียนรู้อุทิศศึกษาไทยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐาน และแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะทางปัญญา กับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นิสิตได้เก็บข้อมูลวิจัยและทดลองใช้เครื่องมือดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

③
 13 ก.ย. ๕๘
 - เพื่อไปทำวิทยานิพนธ์
 - เป็นแนวทางวิจัยให้ช่วยวิจัย
 (นายเกษม ชูรัตน์)
 นิสิตหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์และพลศึกษา
 รด. วิทยาลัยรามคำแหง
 คณะศึกษาศาสตร์
 งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ
 โทร. 0-2218-2681-82 ต่อ 612

②
 ขอแสดงความนับถือ
 (รองศาสตราจารย์ ดร.เนาวนิต ธีรโรจน์วิบูลย์)
 รองคณบดี
 วิทยาลัยการพัฒนศาสตร์
 มหาวิทยาลัยรามคำแหง
 - ๑ ต.ค. ๒๕๕๘
 (นางปราณีชาติ (ชอชนาวิน))
 เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปปฏิบัติการ
 วิทยาลัยการพัฒนศาสตร์
 - ๑ ต.ค. ๒๕๕๘

ที่ ศธ 0512.6(2791.10)/58-4654

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

๒๐ กันยายน 2558

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.สุรเดช สำราญจิตต์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นายเกษม ชูรัตน์ นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสุศึกษาและพลศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้สุศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.เอมอัสณา วัฒนบูรานนท์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.สำรงค์ อุศมโทจิตรกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นวนิตย์ สงคราม)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ
โทร. 0-2218-2681-82 ต่อ 612

ภาคผนวก ค

การวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

1. ตารางค่า IOC ในการตรวจสอบหาความตรงเชิงเนื้อหาของแผนการจัดการเรียนรู้
2. ตารางค่า IOC ในการตรวจสอบหาความตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะทางปัญญา

ตารางค่า IOC ในการตรวจสอบหาความตรงเชิงเนื้อหาของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

ที่	รายการ ประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (R)							ผลรวม ของ คะแนน (ΣR)	ค่า IOC	แปล ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	คนที่ 6	คนที่ 7			
1	1.กิจกรรมสามารถ พัฒนาผู้เรียนได้ ตามวัตถุประสงค์	1	1	1	1	1	0	0	5.00	0.71	ใช้ได้
	2.ขั้นตอนการจัด กิจกรรม	1	1	1	1	1	0	1	6.00	0.80	ใช้ได้
	3.ระยะเวลาที่ใช้ ในการจัดกิจกรรม	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
	4. แบบบันทึก กิจกรรม	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
	รวม									0.88	ใช้ได้

ตารางค่า IOC ในการตรวจสอบหาความตรงเชิงเนื้อหาของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

ที่	รายการ ประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (R)							ผลรวม ของ คะแนน (ΣR)	ค่า IOC	แปล ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	คนที่ 6	คนที่ 7			
2	1.กิจกรรมสามารถ พัฒนาผู้เรียนได้ ตามวัตถุประสงค์	1	1	1	1	1	0	0	5.00	0.71	ใช้ได้
	2.ขั้นตอนการจัด กิจกรรม	1	1	1	1	1	0	1	6.00	0.80	ใช้ได้
	3.ระยะเวลาที่ใช้ ในการจัดกิจกรรม	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
	4. แบบบันทึก กิจกรรม	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
	รวม									0.88	ใช้ได้

ตารางค่า IOC ในการตรวจสอบหาความตรงเชิงเนื้อหาของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

ที่	รายการ ประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (R)							ผลรวม ของ คะแนน (ΣR)	ค่า IOC	แปล ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	คนที่ 6	คนที่ 7			
3	1.กิจกรรมสามารถ พัฒนาผู้เรียนได้ ตามวัตถุประสงค์	1	1	1	1	1	0	0	5.00	0.71	ใช้ได้
	2.ขั้นตอนการจัด กิจกรรม	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
	3.ระยะเวลาที่ใช้ ในการจัดกิจกรรม	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
	4. แบบบันทึก กิจกรรม	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
	รวม									0.92	ใช้ได้

ตารางค่า IOC ในการตรวจสอบหาความตรงเชิงเนื้อหาของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

ที่	รายการ ประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (R)							ผลรวม ของ คะแนน (ΣR)	ค่า IOC	แปล ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	คนที่ 6	คนที่ 7			
4	1.กิจกรรมสามารถ พัฒนาผู้เรียนได้ ตามวัตถุประสงค์	1	1	1	1	1	1	0	6.00	0.80	ใช้ได้
	2.ขั้นตอนการจัด กิจกรรม	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
	3.ระยะเวลาที่ใช้ ในการจัดกิจกรรม	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
	4. แบบบันทึก กิจกรรม	1	1	1	1	1	1	1	5.00	1.00	ใช้ได้
	รวม									0.95	ใช้ได้

ตารางค่า IOC ในการตรวจสอบหาความตรงเชิงเนื้อหาของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5

ที่	รายการ ประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (R)							ผลรวม ของ คะแนน (ΣR)	ค่า IOC	แปล ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	คนที่ 6	คนที่ 7			
5	1.กิจกรรมสามารถ พัฒนาผู้เรียนได้ ตามวัตถุประสงค์	0	1	1	1	1	1	0	5.00	0.71	ใช้ได้
	2.ขั้นตอนการจัด กิจกรรม	1	1	0	1	1	1	1	6.00	0.80	ใช้ได้
	3.ระยะเวลาที่ใช้ ในการจัดกิจกรรม	1	1	0	1	1	1	1	6.00	0.80	ใช้ได้
	4. แบบบันทึก กิจกรรม	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
	รวม									0.83	ใช้ได้

ตารางค่า IOC ในการตรวจสอบหาความตรงเชิงเนื้อหาของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6

ที่	รายการ ประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (R)							ผลรวม ของ คะแนน (ΣR)	ค่า IOC	แปล ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	คนที่ 6	คนที่ 7			
6	1.กิจกรรมสามารถ พัฒนาผู้เรียนได้ ตามวัตถุประสงค์	1	1	1	1	1	1	0	6.00	0.80	ใช้ได้
	2.ขั้นตอนการจัด กิจกรรม	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
	3.ระยะเวลาที่ใช้ ในการจัดกิจกรรม	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
	4. แบบบันทึก กิจกรรม	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
	รวม									0.95	ใช้ได้

ตารางค่า IOC ในการตรวจสอบหาความตรงเชิงเนื้อหาของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7

ที่	รายการ ประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (R)							ผลรวม ของ คะแนน (ΣR)	ค่า IOC	แปล ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	คนที่ 6	คนที่ 7			
7	1.กิจกรรมสามารถ พัฒนาผู้เรียนได้ ตามวัตถุประสงค์	1	1	1	1	1	1	0	6.00	0.80	ใช้ได้
	2.ขั้นตอนการจัด กิจกรรม	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
	3.ระยะเวลาที่ใช้ ในการจัดกิจกรรม	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
	4. แบบบันทึก กิจกรรม	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
	รวม									0.95	ใช้ได้

ตารางค่า IOC ในการตรวจสอบหาความตรงเชิงเนื้อหาของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8

ที่	รายการ ประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (R)							ผลรวม ของ คะแนน (ΣR)	ค่า IOC	แปล ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	คนที่ 6	คนที่ 7			
8	1.กิจกรรมสามารถ พัฒนาผู้เรียนได้ ตามวัตถุประสงค์	1	1	1	1	1	1	0	6.00	0.80	ใช้ได้
	2.ขั้นตอนการจัด กิจกรรม	1	1	0	1	1	1	1	6.00	0.80	ใช้ได้
	3.ระยะเวลาที่ใช้ ในการจัดกิจกรรม	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
	4. แบบบันทึก กิจกรรม	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
	รวม									0.90	ใช้ได้

ตารางค่า IOC ในการตรวจสอบหาความตรงเชิงเนื้อหาของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9

ที่	รายการ ประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (R)							ผลรวม ของ คะแนน (ΣR)	ค่า IOC	แปล ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	คนที่ 6	คนที่ 7			
9	1.กิจกรรมสามารถ พัฒนาผู้เรียนได้ ตามวัตถุประสงค์	1	1	1	1	1	1	0	6.00	0.80	ใช้ได้
	2.ขั้นตอนการจัด กิจกรรม	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
	3.ระยะเวลาที่ใช้ ในการจัดกิจกรรม	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
	4. แบบบันทึก กิจกรรม	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
	รวม									0.95	ใช้ได้

ตารางค่า IOC ในการตรวจสอบหาความตรงเชิงเนื้อหาของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10

ที่	รายการ ประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (R)							ผลรวม ของ คะแนน (ΣR)	ค่า IOC	แปล ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	คนที่ 6	คนที่ 7			
10	1.กิจกรรมสามารถ พัฒนาผู้เรียนได้ ตามวัตถุประสงค์	1	1	1	1	1	1	0	6.00	0.80	ใช้ได้
	2.ขั้นตอนการจัด กิจกรรม	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
	3.ระยะเวลาที่ใช้ ในการจัดกิจกรรม	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
	4. แบบบันทึก กิจกรรม	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
	รวม									0.95	ใช้ได้

ตารางค่า IOC ในการตรวจสอบหาความตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ด้านความรู้

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ (R)							ผลรวม ของ คะแนน ($\sum R$)	ค่า IOC	แปล ผล
	คนที่1	คนที่2	คนที่3	คนที่4	คนที่5	คนที่6	คนที่7			
1	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
6	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
7	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
8	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
9	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
10	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
11	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
12	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
13	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
14	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
15	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
16	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
17	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
18	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
19	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
20	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
									1.00	ใช้ได้

ตารางค่า IOC ในการตรวจสอบหาความตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ด้านเจตคติ

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ (R)							ผลรวมของ คะแนน ($\sum R$)	ค่า IOC	แปล ผล
	คนที่1	คนที่2	คนที่3	คนที่4	คนที่5	คนที่6	คนที่7			
1	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
6	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
7	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
8	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
9	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
10	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
11	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
12	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
13	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
14	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
15	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
16	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
17	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
18	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
19	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
20	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
									1.00	ใช้ได้

ตารางค่า IOC ในการตรวจสอบหาความตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ด้านการปฏิบัติ

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ (R)							ผลรวมของ คะแนน ($\sum R$)	ค่า IOC	แปล ผล
	คนที่1	คนที่2	คนที่3	คนที่4	คนที่5	คนที่6	คนที่ 7			
1	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
6	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
7	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
8	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
9	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
10	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
11	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
12	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
13	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
14	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
15	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
16	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
17	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
18	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
19	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
20	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
									1.00	ใช้ได้

ตารางค่า IOC ในการตรวจสอบหาความตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดทักษะทางปัญญา

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ (R)							ผลรวมของ คะแนน (ΣR)	ค่า IOC	แปล ผล
	คนที่1	คนที่2	คนที่3	คนที่4	คนที่5	คนที่6	คนที่7			
1	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
6	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
7	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
8	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
9	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
10	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
11	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
12	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
13	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
14	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
15	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
16	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
17	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
18	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
19	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
20	1	1	1	1	1	1	1	7.00	1.00	ใช้ได้
									1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก ง
แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้
วิชา HED1101 การสร้างเสริมสุขภาพเพื่อชีวิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
เรื่อง การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ
ครั้งที่ 1 เวลาเรียน 2 คาบ

จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้นักศึกษาสามารถ

1. อธิบายความหมายของการออกกำลังกายได้
2. บอกประโยชน์ของการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพได้
3. เลือกรูปแบบวิธีออกกำลังกายเพื่อสุขภาพได้
4. วิเคราะห์ถึงคุณและโทษของการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพได้
5. ปฏิบัติตนในการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพได้อย่างเหมาะสม

สาระการเรียนรู้

- ประเภทของการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ
- วิธีการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ

กิจกรรมการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำ

1) ผู้สอนให้นักศึกษาตอบคำถามกระตุ้นความคิด

1. นักศึกษาคิดว่าในวัยรุ่นควรออกกำลังกายด้วยวิธีใด
2. นักศึกษาคิดว่าในวัยผู้ใหญ่หรือสูงอายุควรมีการออกกำลังกายอย่างไร

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

1) ผู้สอนแบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่มละ 4 คน จับคู่กันเป็น 2 คู่ ให้แต่ละคู่ศึกษาความรู้เรื่องประเภทของการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ และวิธีการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพจากหนังสือเรียนหรือใบความรู้ โดยแบ่งหน้าที่กันดังนี้

- คู่ที่ 1 ศึกษาความรู้ เรื่อง ประเภทของการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ
- คู่ที่ 2 ศึกษาความรู้ เรื่อง วิธีการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ

2) นักศึกษาแต่ละคู่ผลัดกันอธิบายความรู้ที่ได้จากการศึกษาให้สมาชิกอีกคู่หนึ่งฟัง เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกันภายในกลุ่ม และซักถามข้อสงสัย จนเกิดความเข้าใจที่

ตรงกัน ผู้สอนอาจตั้งประเด็นคำถาม การแบ่งประเภทของการออกกำลังกายนั้นใช้อะไรเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง และแบ่งได้ที่ประเภท

3) นักศึกษาแต่ละกลุ่มช่วยกันทำใบงาน เรื่อง ประเภทและวิธีการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ

ขั้นสรุป

1) ผู้สอนตรวจสอบผลจากการทำใบงาน
2) ผู้สอนและนักศึกษาช่วยกันสรุปความรู้เรื่อง ประเภทของการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ และวิธีการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ

การวิเคราะห์ความสอดคล้องรูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐาน

☒ การทำงานเป็นกลุ่มย่อย	☒ กระบวนการในการสร้างและรวบรวมความรู้
☒ จัดการทรัพยากรความรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร	☐ การให้คุณค่าแก่ทรัพยากรความรู้
☐ การแบ่งกลุ่มละความสามารถ	☒ มีการร่วมมือและช่วยเหลือกัน
☒ มีการร่วมมือและช่วยเหลือกัน	☐ กิจกรรมเน้นความรับผิดชอบและมีเป้าหมายการทำงานร่วมกัน
☒ กิจกรรมเน้นความรับผิดชอบและมีเป้าหมายการทำงานร่วมกัน	☒ มีการคิดและการทำงานร่วมกันในกลุ่ม

สื่อ/อุปกรณ์/แหล่งการเรียนรู้

- เอกสารประกอบการสอน วิชา สุขภาพเพื่อคุณภาพชีวิต
- เอกสารแนะนำแหล่งข้อมูล

การวัดผลและประเมินผล

- แบบประเมินการทำงานเป็นกลุ่ม
- แบบประเมินการนำเสนอผลงาน

บันทึกหลังการสอน

แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้
วิชา HED1101 การสร้างเสริมสุขภาพเพื่อชีวิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
เรื่อง การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ
ครั้งที่ 2 เวลาเรียน 2 คาบ

จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้นักศึกษาสามารถ

1. อธิบายความหมายของการออกกำลังกายได้
2. สามารถบอกประโยชน์ของการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพได้
3. สามารถเลือกรูปแบบวิธีออกกำลังกายเพื่อสุขภาพได้
4. วิเคราะห์ถึงคุณและโทษของการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพได้
5. ปฏิบัติตนในการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพได้อย่างเหมาะสม

สาระการเรียนรู้

- ความหมายของการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ
- หลักการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ
- หลักความปลอดภัยในการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ
- วิธีการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ

กิจกรรมการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำ

ผู้สอนนำเข้าสู่บทเรียนโดยการนำภาพการบาดเจ็บที่เกิดจากการออกกำลังกายหรือเล่นกีฬามาให้นักศึกษาดู จากนั้นให้นักศึกษาอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับแนวทางการออกกำลังกายในชีวิตประจำวัน วิธีการออกกำลังกาย ประโยชน์และโทษของการออกกำลังกายที่อาจเกิดขึ้น

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

1) นักศึกษาแบ่งกลุ่ม 6 กลุ่ม กลุ่มละ 4 คน คละความสามารถ แล้วแจ้งให้นักศึกษาทราบทราบว่าชั่วโมงนี้จะเรียนเรื่องการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ และแบ่งกลุ่มให้นักศึกษา กลุ่มละ 4 คน เป็นกลุ่มบ้าน (Home Group) จากนั้นให้นักศึกษาตั้งชื่อกลุ่ม และกำหนดหมายเลขประจำตัวของสมาชิกในกลุ่ม 1,2,3,4 ตามจำนวนสมาชิก ให้นักศึกษาอ่านคำชี้แจงหน้าของแบบบันทึก ซึ่งคำชี้แจงระบุว่า

สมาชิกหมายเลข 1 ศึกษาเรื่อง ความหมายของการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ และประโยชน์ของการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ ทำหน้าที่เป็นหัวหน้ากลุ่ม

สมาชิกหมายเลข 2 ศึกษาเรื่อง หลักการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ ทำหน้าที่แจก และเก็บรวบรวมแบบบันทึกการเรียนรู้มาส่งผู้สอนท้ายชั่วโมง

สมาชิกหมายเลข 3 ศึกษาเรื่อง หลักความปลอดภัยในการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ ทำหน้าที่รวบรวมคะแนนจากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน และคิดคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม

สมาชิกหมายเลข 4 ศึกษาเรื่อง วิธีการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ ทำหน้าที่เก็บของ แบบบันทึกและของใบความรู้มาคืนผู้สอนเมื่อเสร็จเรียบร้อยแล้ว

2) ผู้สอนอธิบายวิธีการศึกษาหาความรู้ให้ชัดเจนอีกครั้ง ย้ำให้สมาชิกแต่ละ หมายเลขทราบว่าต้องศึกษาเรื่องตามที่ได้รับมอบหมาย เพื่อสร้างความเชี่ยวชาญกับสมาชิก หมายเลขเดียวกันของกลุ่มอื่น สรุปความรู้ที่ได้ในแบบบันทึกแล้วกลับมาอธิบายให้เพื่อนในกลุ่มบ้าน เข้าใจ

3) ผู้สอนให้นักศึกษาหมายเลขเดียวกัน (หัวข้อเดียวกัน) จากกลุ่มบ้านนั่งด้วยกันเป็น กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert Group) เพื่อทำงานและศึกษาข้อมูลร่วมกัน โดยช่วยกันอภิปรายและสรุป ร่วมกัน

4) นักศึกษาจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญกลับเข้าสู่กลุ่มบ้านพร้อมผลงานของตนเอง เพื่อ อธิบายเรื่องที่เรียนรู้มาให้เพื่อนสมาชิกในกลุ่มฟังและเข้าใจ หัวหน้ากลุ่มดำเนินการอภิปราย แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันไปจนครบทุกหมายเลข เพื่อเตรียมตัวทดสอบหลังเรียน

5) เมื่อทุกกลุ่มทำกิจกรรมเสร็จแล้ว ช่วยกันสรุปสาระสำคัญ และสร้างองค์ความรู้ ร่วมกันพร้อมสรุปเป็นแผนผังมโนทัศน์ (Mind Mapping)

ขั้นสรุป

- 1) ผู้สอนอภิปรายเพื่อสรุปเนื้อหาที่ได้จากการเรียน
- 2) นักศึกษาแต่ละกลุ่มทำแบบทดสอบหลังเรียนเป็นรายกลุ่ม คะแนนของกลุ่ม คือ คะแนนของทุกคน
- 3) หัวหน้ากลุ่มประเมินกระบวนการทำงานกลุ่ม
- 4) ผู้สอนเฉลยแบบทดสอบ พร้อมอภิปรายเหตุผล และให้นักศึกษาและเปลี่ยนกัน ตรวจกระดาษคำตอบ

**การวิเคราะห์ความสอดคล้องรูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบ
ร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐาน**

☒ การทำงานเป็นกลุ่มย่อย	
☒ จัดการทรัพยากรความรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร	
☒ การแบ่งกลุ่มละความสามารถ	☒ กระบวนการในการสร้างและรวบรวมความรู้
☒ มีการร่วมมือและช่วยเหลือกัน	☒ การให้คุณค่าแก่ทรัพยากรความรู้
☒ กิจกรรมเน้นความรับผิดชอบและมีเป้าหมายการทำงานร่วมกัน	
☒ มีการคิดและการทำงานร่วมกันในกลุ่ม	

สื่อ/อุปกรณ์/แหล่งการเรียนรู้

- เอกสารประกอบการสอน วิชา สุขภาพเพื่อคุณภาพชีวิต
- เอกสารแนะนำแหล่งข้อมูล

การวัดผลและประเมินผล

- แบบประเมินการทำงานเป็นกลุ่ม
- แบบประเมินการนำเสนอผลงาน

บันทึกหลังการสอน

แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้
วิชา HED1101 การสร้างเสริมสุขภาพเพื่อชีวิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
เรื่อง อาหารและโภชนาการ
ครั้งที่ 3 เวลาเรียน 2 คาบ

จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ นักศึกษาสามารถ

1. บอกความหมายของอาหารและโภชนาการได้
2. วิเคราะห์ปัญหาโภชนาการของประเทศไทยได้
3. ใช้ความรู้ในการเรียนรู้ครั้งนี้เป็นแนวทางในชีวิตประจำวันได้
4. ปฏิบัติตนเพื่อควบคุมน้ำหนักให้ถูกหลักวิชาการ
5. อธิบายหลักโภชนาการที่เหมาะสมกับบุคคลวัยต่างๆได้
6. เลือกบริโภคอาหารโดยคำนึงถึงประโยชน์และความปลอดภัยของอาหารตามหลักวิชาการได้อย่างถูกต้อง

สาระการเรียนรู้

- ความสำคัญของอาหารและโภชนาการ
- สารอาหารที่จำเป็นต่อร่างกาย

กิจกรรมการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- 1) ผู้สอนให้นักศึกษาตอบคำถามกระตุ้นความคิด
 1. นักศึกษาคิดว่าในวัยเรียนควรมีการบริโภคอาหารอย่างไร
 2. นักศึกษาคิดว่าในวัยผู้ใหญ่หรือสูงอายุควรมีการบริโภคอาหารอย่างไร

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

1) ผู้สอนแบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่มละ 4 คน จับคู่กันเป็น 2 คู่ ให้แต่ละคู่ศึกษาความรู้เรื่องประเภทของการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ และวิธีการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ จากหนังสือเรียนหรือใบความรู้ โดยแบ่งหน้าที่กันดังนี้

- คู่ที่ 1 ศึกษาความรู้ เรื่อง ความสำคัญของอาหารและปัญหาโภชนาการ
- คู่ที่ 2 ศึกษาความรู้ เรื่อง สารอาหารที่จำเป็นต่อร่างกาย

2) นักศึกษาแต่ละคู่ผลัดกันอธิบายความรู้ที่ได้จากการศึกษาให้สมาชิกอีกคู่หนึ่งฟัง เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกันภายในกลุ่ม และซักถามข้อสงสัย จนเกิดความเข้าใจที่ตรงกัน

3) นักศึกษาแต่ละกลุ่มช่วยกันทำใบงาน เรื่อง ความสำคัญของอาหารและสารอาหารที่จำเป็นต่อร่างกาย

ขั้นสรุป

1) ผู้สอนตรวจสอบผลจากการทำใบงาน
2) ผู้สอนและนักศึกษาช่วยกันสรุปความรู้ เรื่อง ความสำคัญของอาหารและสารอาหารที่จำเป็นต่อร่างกาย

3) มอบหมายให้นักศึกษาไปศึกษาค้นคว้าในหัวข้อดังนี้

เรื่องที่ 1 อาหารสำหรับหญิงมีครรภ์และหญิงให้นมบุตร

เรื่องที่ 2 อาหารสำหรับทารก

เรื่องที่ 3 อาหารสำหรับวัยรุ่น

เรื่องที่ 4 อาหารสำหรับวัยผู้ใหญ่

เรื่องที่ 5 อาหารสำหรับวัยสูงอายุ

4) มอบหมายให้นักศึกษาศึกษาสิ่งที่ค้นคว้าลงในสมุดบันทึก

การวิเคราะห์ความสอดคล้องรูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐาน

☒ การทำงานเป็นกลุ่มย่อย	☒ กระบวนการในการสร้างและรวบรวมความรู้
☒ จัดการทรัพยากรความรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร	☐ การให้คุณค่าแก่ทรัพยากรความรู้
☐ การแบ่งกลุ่มละความสามารถ	☒ มีการร่วมมือและช่วยเหลือกัน
☒ มีการร่วมมือและช่วยเหลือกัน	☐ กิจกรรมเน้นความรับผิดชอบและมีเป้าหมายการทำงานร่วมกัน
☐ มีการคิดและการทำงานร่วมกันในกลุ่ม	

สื่อ/อุปกรณ์/แหล่งการเรียนรู้

- เอกสารประกอบการสอน วิชา สุขภาพเพื่อคุณภาพชีวิต
- เอกสารแนะนำแหล่งข้อมูล

การวัดผลและประเมินผล

- แบบประเมินการทำงานเป็นกลุ่ม
- แบบประเมินการนำเสนอผลงาน

บันทึกหลังการสอน

แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้
วิชา HED1101 การสร้างเสริมสุขภาพเพื่อชีวิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
เรื่อง อาหารและโภชนาการ
ครั้งที่ 4 เวลาเรียน 2 คาบ

จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้นักศึกษาสามารถ

1. บอกความหมายของอาหารและโภชนาการได้
2. วิเคราะห์ปัญหาโภชนาการของประเทศไทยได้
3. ใช้ความรู้ในการเรียนรู้ครั้งนี้เป็นแนวทางในชีวิตประจำวันได้
4. ปฏิบัติตนเพื่อควบคุมน้ำหนักให้ถูกหลักวิชาการ
5. อธิบายหลักโภชนาการที่เหมาะสมกับบุคคลวัยต่างๆได้
6. เลือกบริโภคอาหารโดยคำนึงถึงประโยชน์และความปลอดภัยของอาหารตามหลักวิชาการได้อย่างถูกต้อง

สาระการเรียนรู้

- อาหารสำหรับหญิงมีครรภ์และหญิงให้นมบุตร
- อาหารสำหรับทารก
- อาหารสำหรับวัยรุ่น
- อาหารสำหรับวัยสูงอายุ

กิจกรรมการเรียนรู้

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ผู้สอนนำเข้าสู่บทเรียนโดยการนำวิดิทัศน์ของปัญหาโภชนาการที่เกิดขึ้นในวัยต่าง ๆ ให้นักศึกษาดู จากนั้นให้นักศึกษาอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับแนวทางการป้องกันปัญหาโภชนาการที่จะเกิดขึ้น

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

1) นักศึกษาแบ่งกลุ่ม 6 กลุ่ม กลุ่มละ 4 คน คณะความสามารถ แล้วแจ้งให้นักศึกษาทราบทราบว่าชั่วโมงนี้จะเรียนเรื่องโภชนาการสำหรับบุคคลในวัยต่าง ๆ และแบ่งกลุ่มให้นักศึกษา กลุ่มละ 4 คน เป็นกลุ่มบ้าน (Home Group) จากนั้นให้นักศึกษาตั้งชื่อกลุ่ม และกำหนดหมายเลขประจำตัวของสมาชิกในกลุ่ม 1,2,3,4 ตามจำนวนสมาชิก ให้นักศึกษาอ่านคำชี้แจงหน้าของแบบบันทึก ซึ่งคำชี้แจงระบุว่า

สมาชิกหมายเลข 1 ศึกษาเรื่อง อาหารสำหรับหญิงมีครรภ์และหญิงให้นมบุตร ทำหน้าที่เป็นหัวหน้ากลุ่ม

สมาชิกหมายเลข 2 ศึกษาเรื่อง อาหารสำหรับทารก ทำหน้าที่แจกและเก็บรวบรวมแบบบันทึกการเรียนรู้มาส่งผู้สอนท้ายชั่วโมง

สมาชิกหมายเลข 3 ศึกษาเรื่อง อาหารสำหรับวัยรุ่น ทำหน้าที่รวบรวมคะแนนจากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน และคิดคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม

สมาชิกหมายเลข 4 ศึกษาเรื่อง อาหารสำหรับวัยสูงอายุ ทำหน้าที่เก็บของแบบบันทึกและของใบความรู้มาคืนผู้สอนเมื่อเสร็จเรียบร้อยแล้ว

2) ผู้สอนอธิบายวิธีการศึกษาหาความรู้ให้ชัดเจนอีกครั้ง ย้ำให้สมาชิกแต่ละหมายเลขทราบว่าต้องศึกษาเรื่องตามที่ได้รับมอบหมาย เพื่อสร้างความเชี่ยวชาญกับสมาชิกหมายเลขเดียวกันของกลุ่มอื่น สรุปความรู้ที่ได้ในแบบบันทึกแล้วกลับมาอธิบายให้เพื่อนในกลุ่มบ้านเข้าใจ

3) ผู้สอนให้นักศึกษาหมายเลขเดียวกัน (หัวข้อเดียวกัน) จากกลุ่มบ้านนั่งด้วยกันเป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert Group) เพื่อทำงานและศึกษาข้อมูลร่วมกัน โดยช่วยกันอภิปรายและสรุปร่วมกัน

4) นักศึกษาจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญกลับเข้าสู่กลุ่มบ้านพร้อมผลงานของตนเอง เพื่ออธิบายเรื่องที่เรียนรู้มาให้เพื่อนสมาชิกในกลุ่มฟังและเข้าใจ หัวหน้ากลุ่มดำเนินการอภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันไปจนครบทุกหมายเลข เพื่อเตรียมตัวทดสอบหลังเรียน

5) เมื่อทุกกลุ่มทำกิจกรรมเสร็จแล้ว ช่วยกันสรุปสาระสำคัญ และสร้างองค์ความรู้ร่วมกันพร้อมสรุปเป็นแผนผังมโนทัศน์ (Mind Mapping)

ขั้นสรุป

- 1) ผู้สอนอภิปรายเพื่อสรุปเนื้อหาที่ได้จากการเรียน
- 2) นักศึกษาแต่ละกลุ่มทำแบบทดสอบหลังเรียนเป็นรายกลุ่ม คะแนนของกลุ่ม คือคะแนนของทุกคน
- 3) หัวหน้ากลุ่มประเมินกระบวนการทำงานกลุ่ม
- 4) ผู้สอนเฉลยแบบทดสอบ พร้อมอภิปรายเหตุผล และให้นักศึกษาและเปลี่ยนกันตรวจกระดาษคำตอบ

**การวิเคราะห์ความสอดคล้องรูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบ
ร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐาน**

☒ การทำงานเป็นกลุ่มย่อย	
☒ จัดการทรัพยากรความรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร	
☒ การแบ่งกลุ่มละความสามารถ	☒ กระบวนการในการสร้างและรวบรวมความรู้
☒ มีการร่วมมือและช่วยเหลือกัน	☒ การให้คุณค่าแก่ทรัพยากรความรู้
☒ กิจกรรมเน้นความรับผิดชอบและมีเป้าหมายการทำงานร่วมกัน	

สื่อ/อุปกรณ์/แหล่งการเรียนรู้

- เอกสารประกอบการสอน วิชา สุขภาพเพื่อคุณภาพชีวิต
- เอกสารแนะนำแหล่งข้อมูล

การวัดผลและประเมินผล

- แบบประเมินการทำงานเป็นกลุ่ม
- แบบประเมินการนำเสนอผลงาน

บันทึกหลังการสอน

แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้
วิชา HED1101 การสร้างเสริมสุขภาพเพื่อชีวิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
เรื่อง สุขภาพจิต
ครั้งที่ 5 เวลาเรียน 2 คาบ

จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ นักศึกษาสามารถ

1. อธิบายลักษณะของบุคคลที่มีจิตสมบูรณ์ได้
2. วิเคราะห์ผลของความเครียดต่อร่างกายและจิตใจได้
3. อธิบายลักษณะความเครียดที่มักเกิดกับนักศึกษาได้
4. นำแนวทางการจัดการอารมณ์และความเครียดไปใช้ในชีวิตประจำวัน
5. จัดการกับอารมณ์และความเครียดไปใช้ในชีวิตประจำวัน
6. บอกชื่อหน่วยงานที่บริการความรู้สุขภาพจิตได้

สาระการเรียนรู้

- ความเครียด
- ปัจจัยที่ทำให้วัยรุ่นเกิดความเครียดและเสี่ยงต่อการเกิดปัญหา
- การปรับตัวเผชิญกับความเครียด

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1) ผู้สอนนำวิดีโอทัศน์เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดจากความเครียด มาให้ผู้เรียนดู แล้วให้ผู้เรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นจากการชมวิดีโอทัศน์ ในประเด็นดังนี้

1. นักศึกษาคิดว่าสุขภาพจิตที่ดีเป็นอย่างไร
2. นักศึกษาจัดการกับความเครียดของตนเองด้วยวิธีใด

จากนั้นให้นักศึกษาอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับสุขภาพจิต อารมณ์ และความเครียด

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

- 1) ผู้สอนแบ่งกลุ่มและเลือกผู้เรียนให้แสดง (เจาะจง/ตามบุคลิก/อาสาสมัคร)
- 2) ผู้สอนเตรียมความพร้อมให้กับผู้แสดง และให้ผู้เรียนศึกษาข้อมูลของปัจจัยที่ทำให้วัยรุ่นเกิดความเครียด และการจัดการความเครียดของตนเอง จากหนังสือเรียน
- 3) ผู้สอนจัดฉากการแสดงอย่างง่าย ๆ และรวดเร็ว

4) ผู้เรียนเริ่มแสดงบทบาทสมมติ และผู้สอนสามารถตัดบทที่ผู้เรียนแสดงได้เพื่อออกข้อมูลเพิ่มเติมนำไปใช้ในการวิเคราะห์การทำใบกิจกรรมได้

ขั้นสรุป

- 1) ผู้สอนให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเพื่อขยายความเข้าใจ
- 2) มอบหมายให้นักศึกษาไปศึกษาค้นคว้าในหัวข้อดังนี้
 - เรื่องที่ 1 การส่งเสริมสุขภาพจิต
 - เรื่องที่ 2 ความเครียด
 - เรื่องที่ 3 ผลของความเครียดต่อร่างกาย
 - เรื่องที่ 4 ปัจจัยที่ทำให้วัยรุ่นเกิดความเครียดและเสี่ยงต่อการเกิดปัญหา
 - เรื่องที่ 5 การปรับตัวเผชิญกับความเครียด
- 3) มอบหมายให้นักศึกษาศึกษาสิ่งที่ค้นคว้าลงในสมุดบันทึก

การวิเคราะห์ความสอดคล้องรูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐาน

☒ การทำงานเป็นกลุ่มย่อย	☒ จัดการทรัพยากรความรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร
☐ การแบ่งกลุ่มละความสามารถ	☒ กระบวนการในการสร้างและรวบรวมความรู้
☒ มีการร่วมมือและช่วยเหลือกัน	☐ การให้คุณค่าแก่ทรัพยากรความรู้
☒ กิจกรรมเน้นความรับผิดชอบและมีเป้าหมายการทำงานร่วมกัน	
☒ มีการคิดและการทำงานร่วมกันในกลุ่ม	

สื่อ/อุปกรณ์/แหล่งการเรียนรู้

- เอกสารประกอบการสอน วิชา สุขภาพเพื่อคุณภาพชีวิต
- เอกสารแนะนำแหล่งข้อมูล

การวัดผลและประเมินผล

- แบบประเมินการทำงานเป็นกลุ่ม
- แบบประเมินการนำเสนอผลงาน

บันทึกหลังการสอน

แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้
วิชา HED1101 การสร้างเสริมสุขภาพเพื่อชีวิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
เรื่อง สุขภาพจิต
ครั้งที่ 6 เวลาเรียน 2 คาบ

จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ นักศึกษาสามารถ

1. อธิบายลักษณะของบุคคลที่มีจิตสมบูรณ์ได้
2. วิเคราะห์ผลของความเครียดต่อร่างกายและจิตใจได้
3. อธิบายลักษณะความเครียดที่มักเกิดกับนักศึกษาได้
4. นำแนวทางการจัดการอารมณ์และความเครียดไปใช้ในชีวิตประจำวัน
5. จัดการกับอารมณ์และความเครียดไปใช้ในชีวิตประจำวัน
6. บอกชื่อหน่วยงานที่บริการความรู้สุขภาพจิตได้

สาระการเรียนรู้

- ความเครียด
- ผลของความเครียดต่อร่างกาย
- การปรับตัวเผชิญกับความเครียด

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ผู้สอนให้นักศึกษาสังเกตภาพลักษณะอาการต่าง ๆ ของบุคคลที่เกิดจากความเครียด

2. ผู้สอนตั้งประเด็นให้นักศึกษาร่วมกันแสดงความคิดเห็นดังนี้

- ความเครียด คืออะไร
- ผลของความเครียดต่อร่างกายเป็นอย่างไร

3. นักศึกษาตอบคำถามกระตุ้นความคิด

- การปรับตัวเมื่อนักศึกษาเผชิญกับความเครียดเป็นอย่างไร

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

1) ผู้สอนสนทนากับนักศึกษาเกี่ยวกับความเครียด ผลของความเครียดต่อร่างกาย การปรับตัวเผชิญกับความเครียด และการส่งเสริมสุขภาพจิต

2) นักศึกษาแต่ละคนสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับความเครียด ผลของความเครียดต่อร่างกาย การปรับตัวเผชิญกับความเครียด และการส่งเสริมสุขภาพจิต จากหนังสือเรียนหรือใบความรู้

3) เมื่อนักศึกษาแต่ละคนสืบค้นข้อมูลเสร็จแล้วให้มารวมกลุ่มเดิม แล้วนำข้อมูลที่สืบค้นได้มาอภิปรายร่วมกันภายในกลุ่ม แล้วสรุปเป็นองค์ความรู้ของกลุ่มเป็นแผนผังมโนทัศน์ (Mind Mapping)

4) นักศึกษาแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอการสรุปแผนผังมโนทัศน์ (Mind Mapping)

ผู้สอนและนักศึกษากลุ่มอื่นร่วมแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในส่วนที่แตกต่าง

ขั้นสรุป

1) ผู้สอนและนักศึกษาร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาเกี่ยวกับความเครียด ผลของความเครียดต่อร่างกาย การปรับตัวเผชิญกับความเครียด และการส่งเสริมสุขภาพจิต

2) นักศึกษาแต่ละกลุ่มทำแบบทดสอบหลังเรียนเป็นรายกลุ่ม คะแนนของกลุ่ม คือ คะแนนของทุกคน

3) หัวหน้ากลุ่มประเมินกระบวนการทำงานกลุ่ม

4) ผู้สอนเฉลยแบบทดสอบ พร้อมอภิปรายเหตุผล และให้นักศึกษาและเปลี่ยนกันตรวจกระดาษคำตอบ

การวิเคราะห์ความสอดคล้องรูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบ

ร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐาน

☒ การทำงานเป็นกลุ่มย่อย	
☒ จัดการทรัพยากรความรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร	
☒ การแบ่งกลุ่มตามความสามารถ	☒ กระบวนการในการสร้างและรวบรวมความรู้
☒ มีการร่วมมือและช่วยเหลือกัน	☒ การให้คุณค่าแก่ทรัพยากรความรู้
☒ กิจกรรมเน้นความรับผิดชอบและมีเป้าหมายการทำงานร่วมกัน	

สื่อ/อุปกรณ์/แหล่งการเรียนรู้

- เอกสารประกอบการสอน วิชา สุขภาพเพื่อคุณภาพชีวิต
- เอกสารแนะนำแหล่งข้อมูล

การวัดผลและประเมินผล

- แบบประเมินการทำงานเป็นกลุ่ม
- แบบประเมินการนำเสนอผลงาน

บันทึกหลังการสอน

แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้
วิชา HED1101 การสร้างเสริมสุขภาพเพื่อชีวิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
เรื่อง สิ่งเสพติด
ครั้งที่ 7 เวลาเรียน 2 คาบ

จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ นักศึกษาสามารถ

1. นำเสนอแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งเสพติดในชั้นเรียนได้
2. สรุปผลกระทบและแนวทางในการป้องกันและแก้ไขการใช้สิ่งเสพติดได้
3. นำเสนอแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งเสพติดไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้
4. บอกชื่อและความสำคัญของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหและบำบัดผู้ติดสารเสพติดได้

สาระการเรียนรู้

- ลักษณะและอาการทั่วไปของผู้ติดสิ่งเสพติด
- การป้องกันอันตรายจากสิ่งเสพติด

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- 1) ผู้สอนนำวิดีโอทัศน์หรือบัตรภาพเกี่ยวกับเหตุการณ์อันตรายจากผู้เสพสารเสพติด มาให้ผู้เรียนดู แล้วให้ผู้เรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นจากการชมวิดีโอทัศน์ หรือบัตรภาพ ในประเด็นดังนี้
 - ผู้เรียนคิดว่าเป็นเหตุการณ์ของสถานการณ์ใด และต้องการแสดงให้เราทราบเรื่องอะไร สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นได้อย่างไร
- 2) ผู้สอนอธิบายเชื่อมโยงให้ผู้เรียนเข้าใจถึงผลของการเสพสารเสพติดและผลของการออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ได้แก่ กตประสาท หลอนประสาท กระตุ้นประสาท และออกฤทธิ์ผสมผสาน

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

- 1) ผู้สอนแบ่งกลุ่มและเลือกผู้เรียนให้แสดง (เจาะจง/ตามบุคลิก/อาสาสมัคร)
- 2) ผู้สอนเตรียมความพร้อมให้กับผู้แสดง และให้ผู้เรียนศึกษาข้อมูลของผลกระทบและแนวทางในการป้องกันและแก้ไขการใช้สิ่งเสพติดจากหนังสือเรียน
- 3) ผู้สอนจัดฉากการแสดงอย่างง่าย ๆ และรวดเร็ว

4) ผู้เรียนเริ่มแสดงบทบาทสมมุติ และผู้สอนสามารถตัดบทที่ผู้เรียนแสดงได้เพื่อออกข้อมูลเพิ่มเติมนำไปใช้ในการวิเคราะห์การทำใบกิจกรรมได้

ขั้นสรุป

- 1) ผู้สอนให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเพื่อขยายความเข้าใจ
- 2) ผู้สอนมอบหมายให้นักศึกษาไปศึกษาค้นคว้าในหัวข้อดังนี้
 - เรื่องที่ 1 สิ่งเสพติดให้โทษทั่วไป
 - เรื่องที่ 2 สิ่งเสพติดให้โทษร้ายแรง
 - เรื่องที่ 3 ลักษณะและอาการทั่วไปของผู้ติดสิ่งเสพติด
 - เรื่องที่ 4 การป้องกันอันตรายจากสิ่งเสพติด
 - เรื่องที่ 5 แหล่งให้บริการเกี่ยวกับสิ่งเสพติด
- 3) มอบหมายให้นักศึกษาศึกษาสิ่งที่ค้นคว้าลงในสมุดบันทึก

การวิเคราะห์ความสอดคล้องรูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐาน

☒ การทำงานเป็นกลุ่มย่อย	
☒ จัดการทรัพยากรความรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร	
☐ การแบ่งกลุ่มคละความสามารถ	☒ กระบวนการในการสร้างและรวบรวมความรู้
☒ มีการร่วมมือและช่วยเหลือกัน	☒ การให้คุณค่าแก่ทรัพยากรความรู้
☒ กิจกรรมเน้นความรับผิดชอบและมีเป้าหมายการทำงานร่วมกัน	
☒ มีการคิดและการทำงานร่วมกันในกลุ่ม	

สื่อ/อุปกรณ์/แหล่งการเรียนรู้

- เอกสารประกอบการสอน วิชา สุขภาพเพื่อคุณภาพชีวิต
- เอกสารแนะนำแหล่งข้อมูล

การวัดผลและประเมินผล

- แบบประเมินการทำงานเป็นกลุ่ม
- แบบประเมินการนำเสนอผลงาน

บันทึกหลังการสอน

แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้
วิชา HED1101 การสร้างเสริมสุขภาพเพื่อชีวิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
เรื่อง สิ่งเสพติด
ครั้งที่ 8 เวลาเรียน 2 คาบ

จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ นักศึกษาสามารถ

1. นำเสนอแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งเสพติดในชั้นเรียนได้
2. สรุปผลกระทบและแนวทางในการป้องกันและแก้ไขการใช้สิ่งเสพติดได้
3. นำเสนอแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งเสพติดไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้
4. บอกชื่อและความสำคัญของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหและบำบัดผู้ติดสารเสพติดได้

สาระการเรียนรู้

- สิ่งเสพติดให้โทษทั่วไป
- สิ่งเสพติดให้โทษร้ายแรง
- ลักษณะและอาการทั่วไปของผู้ติดสิ่งเสพติด
- การป้องกันอันตรายจากสิ่งเสพติด
- แหล่งให้บริการเกี่ยวกับสิ่งเสพติด

กิจกรรมการเรียนรู้

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ผู้สอนให้นักศึกษาสังเกตภาพลักษณะอาการต่าง ๆ ของบุคคลที่เสพยาเสพติด
2. ผู้สอนตั้งประเด็นให้นักศึกษาร่วมกันแสดงความคิดเห็นดังนี้
 - ยาเสพติด คืออะไร
 - ลักษณะอาการของผู้เสพยาเสพติดเป็นอย่างไร
3. นักศึกษาตอบคำถามกระตุ้นความคิด
 - การป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งเสพติดในชั้นเรียน

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

- 1) ผู้สอนสนทนากับนักศึกษาเกี่ยวกับประเภทของสิ่งเสพติด ลักษณะการออกฤทธิ์ และการนำเสนอแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งเสพติด
- 2) นักศึกษาแต่ละคนสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งเสพติด ลักษณะและอาการทั่วไปของผู้ติดสิ่งเสพติด และการป้องกันอันตรายจากสิ่งเสพติด จากหนังสือเรียนหรือใบความรู้
- 3) เมื่อนักศึกษาแต่ละคนสืบค้นข้อมูลเสร็จแล้วให้มารวมกลุ่มเดิม แล้วนำข้อมูลที่สืบค้นได้มาอภิปรายร่วมกันภายในกลุ่ม แล้วสรุปเป็นองค์ความรู้ของกลุ่มเป็นแผนผังมโนทัศน์ (Mind Mapping)
- 4) นักศึกษาแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอการสรุปแผนผังมโนทัศน์ (Mind Mapping) ผู้สอนและนักศึกษากลุ่มอื่นร่วมแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในส่วนที่แตกต่าง

ขั้นสรุป

- 1) ผู้สอนและนักศึกษาร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาเกี่ยวกับประเภทของสิ่งเสพติด ลักษณะการออกฤทธิ์ และการนำเสนอแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งเสพติด
- 2) นักศึกษาแต่ละกลุ่มทำแบบทดสอบหลังเรียนเป็นรายกลุ่ม คะแนนของกลุ่ม คือ คะแนนของทุกคน
- 3) หัวหน้ากลุ่มประเมินกระบวนการทำงานกลุ่ม
- 4) ผู้สอนเฉลยแบบทดสอบ พร้อมอภิปรายเหตุผล และให้นักศึกษาและเปลี่ยนกันตรวจกระดาษคำตอบ

การวิเคราะห์ความสอดคล้องรูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการความรู้เป็นฐาน

☒ การทำงานเป็นกลุ่มย่อย	☒ กระบวนการในการสร้างและรวบรวมความรู้
☒ จัดการทรัพยากรความรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร	☒ การให้คุณค่าแก่ทรัพยากรความรู้
☒ การแบ่งกลุ่มละความสามารถ	☒ มีการร่วมมือและช่วยเหลือกัน
☒ กิจกรรมเน้นความรับผิดชอบและมีเป้าหมายการทำงานร่วมกัน	

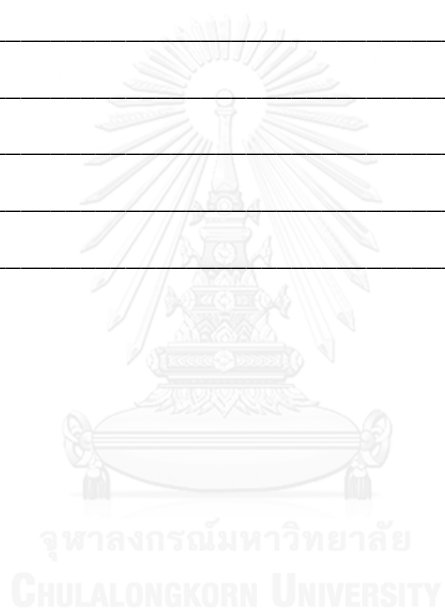
สื่อ/อุปกรณ์/แหล่งการเรียนรู้

- เอกสารประกอบการสอน วิชา สุขภาพเพื่อคุณภาพชีวิต
- เอกสารแนะนำแหล่งข้อมูล

การวัดผลและประเมินผล

- แบบประเมินการทำงานเป็นกลุ่ม
- แบบประเมินการนำเสนอผลงาน

บันทึกหลังการสอน

แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

กลุ่ม

สมาชิกในกลุ่ม 1. 2.
3. 4.
5. 6.

คำชี้แจง: ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง

พฤติกรรมที่สังเกต	คะแนน		
	3	2	1
1. มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น			
2. มีความกระตือรือร้นในการทำงาน			
3. รับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย			
4. มีขั้นตอนในการทำงานอย่างเป็นระบบ			
5. ใช้เวลาในการทำงานอย่างเหมาะสม			
รวม			

เกณฑ์การให้คะแนน

พฤติกรรมที่ทำเป็นประจำ ให้ 3 คะแนน
พฤติกรรมที่ทำเป็นบางครั้ง ให้ 2 คะแนน
พฤติกรรมที่ทำน้อยครั้ง ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนน

ช่วงคะแนน ระดับคุณภาพ
13-15 ดี
8-12 ปานกลาง
5-7 ปรับปรุง

แบบวัดทักษะทางปัญญาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา

คำชี้แจง

1. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฉบับนี้ แบ่งเป็น 4 ส่วน มีจำนวน 80 ข้อ ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบทดสอบความรู้	จำนวน 20 ข้อ
ส่วนที่ 2 แบบวัดเจตคติ	จำนวน 20 ข้อ
ส่วนที่ 3 แบบวัดทักษะการปฏิบัติ	จำนวน 20 ข้อ
ส่วนที่ 4 แบบวัดทักษะทางปัญญา	จำนวน 20 ข้อ
2. ขอความร่วมมือให้นักศึกษาอ่านคำชี้แจงในแต่ละส่วนของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้เข้าใจก่อนลงมือทำแบบทดสอบ
3. ให้เวลาทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 60 นาที

แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฉบับนี้เป็นการศึกษาเพื่อทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จะไม่มีผลกระทบต่อคะแนนสอบใด ๆ ทั้งสิ้น ดังนั้นนักศึกษาโปรดทำแบบทดสอบให้ครบทุกข้อและตอบให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด คำตอบที่ได้ผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับ

ขอขอบคุณนักศึกษาทุกคนที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี
CHULALONGKORN UNIVERSITY

อาจารย์เกษม ชูรัตน์

ผู้วิจัย

ส่วนที่ 1 แบบทดสอบความรู้

คำชี้แจง

1. ให้นักศึกษาอ่านคำถามและเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด โดยทำเครื่องหมาย X (กากบาท) ลงในช่องในกระดาษคำตอบที่แจกให้

2. แบบทดสอบความรู้วิชาสุขศึกษามีจำนวนทั้งสิ้น 20 ข้อ

1. สุขบัญญัติแห่งชาติข้อใดมีผลต่อครอบครัว

1. ดูแลรักษาร่างกายและของใช้ให้สะอาด
2. มีจิตสำนึกต่อส่วนรวมสร้างสรรค์สังคม
3. ล้างมือให้สะอาดก่อนกินอาหารและหลังขับถ่าย
4. งดบุหรี่ สุรา สารเสพติด การพนันและสำส่อนทางเพศ

2. สุขบัญญัติแห่งชาติข้อใดส่งผลต่อสังคม

1. ทำจิตใจให้ร่าเริงแจ่มใสอยู่เสมอ
2. ป้องกันอุบัติเหตุด้วยการไม่ประมาท
3. สร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวให้อบอุ่น
4. ออกกำลังกายสม่ำเสมอและตรวจสุขภาพประจำปี

3. ข้อใดไม่ใช่วิธีสร้างเสริมการทำงานของระบบย่อยอาหาร

1. รับประทานอาหารให้เป็นเวลา
2. รับประทานอาหารเสริมและวิตามิน
3. พยายามอย่าให้มีความเครียดเกิดขึ้น
4. รับประทานอาหารที่ย่อยง่าย
5. ฝึกนิสัยการขับถ่ายให้ตรงเวลาอย่าปล่อยให้ท้องผูก

4. ยานอนหลับหรือยากล่อมประสาทที่แพทย์ให้กับผู้ป่วยนั้น มีจุดประสงค์เพื่ออะไร

1. ให้มีความมั่นใจและกล้ามากขึ้น
2. ผ่อนคลายอารมณ์
3. บรรเทาความเจ็บปวดทางร่างกาย
4. คลายความวิตกกังวล

5. บุคคลใดถือว่าอ้วนเมื่อเปรียบเทียบระหว่างความสูงกับน้ำหนัก

1. สูง 160 เซนติเมตร น้ำหนัก 57 กิโลกรัม
2. สูง 165 เซนติเมตร น้ำหนัก 60 กิโลกรัม
3. สูง 172 เซนติเมตร น้ำหนัก 75 กิโลกรัม
4. สูง 180 เซนติเมตร น้ำหนัก 79 กิโลกรัม
5. สูง 182 เซนติเมตร น้ำหนัก 97 กิโลกรัม

6. ชายไทยหนัก 56 กิโลกรัม ส่วนสูง 160 เซนติเมตร จะมีค่าดัชนีมวลกายเท่าใด
1. 20.87 กก./ตร.ม.
 2. 21.88 กก./ตร.ม.
 3. 25.45 กก./ตร.ม.
 4. 30.30 กก./ตร.ม.
 5. 35.60 กก./ตร.ม.
7. วิธีการการกำจัดขยะวิธีใดอาจเป็นภัยต่อสุขภาพได้ง่ายที่สุด
1. การฝังกลบ
 2. การหมักทำปุ๋ย
 3. การกองไว้บนดิน
 4. การหมักทำก๊าซ
 5. การนำไปเผา
8. มลพิษทางเสียงจะส่งผลกระทบต่อคนเราในด้านใดมากที่สุด
1. ด้านสุขภาพกาย
 2. ด้านสุขภาพจิต
 3. ด้านเศรษฐกิจ
 4. ด้านความเป็นอยู่
 5. ด้านประสิทธิภาพในการทำงาน
9. อาการตามัวในเวลากลางคืน ผิวหนังแห้ง เยื่อบุตาแห้ง เป็นอาการของการขาดวิตามินประเภทใด
1. วิตามินเอ
 2. วิตามินบี
 3. วิตามินดี
 4. วิตามินอี
 5. วิตามินเค
10. อาการเลือดไหลไม่หยุด เป็นอาการของการขาดวิตามินประเภทใด
1. วิตามินเอ
 2. วิตามินบี
 3. วิตามินดี
 4. วิตามินอี
 5. วิตามินเค
11. ในแต่ละวันหญิงมีครรภ์ควรรับประทานอาหารประเภทเนื้อสัตว์ต่าง ๆ ในปริมาณเท่าใด
1. 40-60 กรัม/วัน
 2. 60-80 กรัม/วัน
 3. 80-100 กรัม/วัน
 4. 100-120 กรัม/วัน
 5. 120-150 กรัม/วัน
12. การให้อาหารเสริมแก่ทารกแรกเกิดควรเริ่มให้ตั้งแต่อายุเท่าใด
1. ครบ 4 เดือนขึ้นไป
 2. ครบ 5 เดือนขึ้นไป
 3. ครบ 6 เดือนขึ้นไป
 4. ครบ 7 เดือนขึ้นไป
 5. ครบ 8 เดือนขึ้นไป
13. ข้อใดต่อไปนี้เป็นไม่ใช่หลักการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ
1. อบอุ่นร่างกายก่อนออกกำลังกายทุกครั้ง
 2. ทำวันละน้อย ๆ ค่อย ๆ เพิ่มขึ้นตามลำดับ
 3. ควรออกกำลังกายสม่ำเสมอติดต่อกันไป
 4. ออกกำลังกายควรให้ความดันโลหิตสูงกว่า 250/120 มิลลิเมตรปรอท
14. ข้อใดไม่ใช่ผลของการออกกำลังกายที่มีต่อระบบกล้ามเนื้อและโครงร่าง
1. เพิ่มการสังเคราะห์ ATP
 2. ผลิตสาร Myoglobin
 3. ลดการผลิต Lactic Acid
 4. เพิ่มปริมาณเม็ดเลือดแดงและฮีโมโกลบิน
 5. เพิ่มความแข็งแรงของกระดูก

15. การปรุงอาหารสำหรับผู้สูงอายุที่เจ็บป่วยเรื้อรังควรหลีกเลี่ยงการใช้ไขมันชนิดใด
1. ไขมันข้าวโพด
 2. ไขมันรำข้าว
 3. ไขมันมะพร้าว
 4. ไขมันมะกอก
 5. ไขมันดอกทานตะวัน
16. แสงแดดสามารถเปลี่ยนไขมันชนิดหนึ่งที่ผิวหนังให้เป็นวิตามินอะไร
1. วิตามินเอ
 2. วิตามินบี
 3. วิตามินซี
 4. วิตามินดี
 5. วิตามินอี
17. สิ่งเสพติดประเภทสังเคราะห์ที่ได้แก่ข้อใด
1. กระท่อม
 2. กัญชา
 3. ฝิ่น
 4. เฮโรอีน
 5. บุหรี่
18. การใช้ยาประเภทใดก่อให้เกิดปัญหาสิ่งเสพติด
1. วิตามิน ยาบำรุง
 2. ยาชูกำลัง ยาแก้ไอ
 3. ยาแก้ปวด ยาแก้หวัด
 4. ยาคุมกำเนิด ยาลดความอ้วน
 5. ยาลดไข้ ยาลดการอักเสบ
19. ผลกระทบจากการเสพสิ่งเสพติดมีผลต่อผู้เสพมากที่สุดคือข้อใด
1. ผิดกฎหมาย
 2. เป็นที่น่ารังเกียจของผู้อื่น
 3. เป็นภาระแก่สังคม
 4. สุขภาพเสื่อมโทรม ร่างกายหมดกำลัง
 5. มีผลกระทบต่อระบบประสาท
20. ชุมชนในชนบทประสบปัญหาจากสิ่งแวดล้อมน้อยกว่าชุมชนเมืองเพราะเหตุใด
1. ประชาชนร่วมมือกับรัฐบาลในการแก้ปัญหา
 2. ประชาชนอยู่กันอย่างไม่หนาแน่น
 3. มีการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม
 4. ประชาชนมีความตระหนักและมีจิตสำนึก
 5. ประชาชนมีการศึกษาที่ดี

ส่วนที่ 2 แบบวัดเจตคติทางการเรียนของนักศึกษา

คำชี้แจง

แบบวัดเจตคติมีจำนวนทั้งสิ้น 20 ข้อ คำถามทั้งหมดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้สึกของนักศึกษา ขอให้นักศึกษาอ่านคำถามทุกข้อให้เข้าใจและตอบคำถามทุกข้อลงในแบบสอบถามฉบับนี้ โดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงตามความคิดเห็นและความรู้สึกที่แท้จริงของนักศึกษามากที่สุด เพียงเครื่องหมายเดียว ดังนี้

- 5 เห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายถึง นักศึกษามีความคิดหรือความรู้สึกตรงกับข้อความนั้นมาก
- 4 เห็นด้วย หมายถึง นักศึกษามีความคิดหรือความรู้สึกตรงกับข้อความนั้นพอสมควร
- 3 ไม่แน่ใจ หมายถึง นักศึกษามีความคิดหรือความรู้สึกที่ไม่แน่ใจกับข้อความนั้น
- 2 ไม่เห็นด้วย หมายถึง นักศึกษามีความคิดหรือความรู้สึกไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้น
- 1 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายถึง นักศึกษามีความคิดหรือความรู้สึกไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้นมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1	การออกกำลังกายทำให้ลดโอกาสเสี่ยงต่อการเป็นโรคความดันโลหิตสูงและโรคหัวใจ					
2	ผู้สูงอายุไม่ควรออกกำลังกายเพราะทำให้สุขภาพทรุดโทรม					
3	ผู้ที่มีสุขภาพแข็งแรงดีไม่จำเป็นต้องออกกำลังกาย					
4	การออกกำลังกายเป็นประจำทำให้สดชื่น และคลายเครียด					
5	การออกกำลังกายเป็นประจำช่วยชะลอความเสื่อมของร่างกายได้					
6	การออกกำลังกายทำให้เหนื่อยล้าและนอนไม่หลับ					
7	การออกกำลังกายเป็นเรื่องยุ่งยากเพราะมีขั้นตอนมาก					
8	การออกกำลังกายเป็นประจำทำให้รูปร่างกระชับได้สัดส่วนและมีความคล่องตัว					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
9	ผู้ที่มีโรคประจำตัวต้องปรึกษาแพทย์ก่อนออกกำลังกาย					
10	อาหารสด ประเภทผัก ผลไม้ เนื้อสัตว์ ควรล้างทำความสะอาดด้วยน้ำทุกครั้ง ก่อนนำไปปรุง					
11	การเจ็บป่วยด้วยโรคติดต่อของผู้สัมผัสอาหารไม่มีผลต่อความสะอาดหรือความปลอดภัยของอาหารที่ปรุง					
12	การเจ็บป่วยด้วยโรคติดต่อของผู้สัมผัสอาหารไม่มีผลต่อความสะอาดหรือความปลอดภัยของอาหารที่ปรุง					
13	การพูดคุยกันขณะปรุงอาหาร ไม่สามารถแพร่เชื้อโรคมาสู่ผู้รับประทานอาหารได้					
14	อาหารที่ไม่สะอาด สามารถแพร่เชื้อโรคมาสู่ผู้รับประทานอาหารได้					
15	การป้องกันสัตว์และแมลงนำโรคในร้านจำหน่ายอาหารช่วยป้องกันการแพร่เชื้อโรค					
16	การฟุ้งฝอยแล้วมีความสุข ดีกว่าประหยัดแล้วไม่มีความสุข					
17	การทำตัวเรียบร้อยต่อหน้าผู้ใหญ่เป็นเรื่องที่ทุกคนควรทำ					
18	คนที่ยิ้มแย้มแจ่มใส มองโลกในแง่ดี เป็นคนมีความสุข					
19	การโกหกเพื่อเอาตัวรอดไม่ใช่เรื่องผิด หากไม่ทำให้คนอื่นเดือดร้อน					
20	คนที่คิดดีทำดีต่อผู้อื่นเป็นคนจิตใจดี					

ส่วนที่ 3 แบบวัดทักษะการปฏิบัติ

คำชี้แจง

แบบวัดทักษะการปฏิบัติมีจำนวนทั้งสิ้น 20 ข้อ คำถามทั้งหมดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติตัวของนักศึกษา ขอให้ศึกษาอ่านคำถามทุกข้อให้เข้าใจและตอบคำถามทุกข้อลงในแบบสอบถามฉบับนี้ โดยทำเครื่องหมาย ลงในช่องที่ตรงตามความคิดเห็นและความรู้สึกที่แท้จริงของนักศึกษามากที่สุดเพียงเครื่องหมายเดียว ดังนี้

4	ปฏิบัติเป็นประจำ	หมายถึง นักศึกษาปฏิบัติ 6-7 วัน ต่อสัปดาห์
3	ปฏิบัติบ่อยครั้ง	หมายถึง นักศึกษาปฏิบัติ 3-5 วัน ต่อสัปดาห์
2	ปฏิบัติบางครั้ง	หมายถึง นักศึกษาปฏิบัติ 1-2 วัน ต่อสัปดาห์
1	ไม่เคยปฏิบัติเลย	หมายถึง นักศึกษาไม่เคยปฏิบัติเลย

ข้อ	ข้อความคำถาม	ระดับความคิดเห็น			
		4	3	2	1
1	บางครั้ง ฉันก็อิจฉาความโชคดีของคนอื่น				
2	บางครั้งฉันหยุดหงุดหงิดเวลาที่มีคนมาขอให้ช่วย				
3	บางครั้ง ฉันก็เอาเปรียบผู้อื่นเหมือนกัน				
4	มีบางครั้งที่ผมไม่อยากต่อต้านผู้ใหญ่ แม้สิ่งนี้นักศึกษาพูดนั้นจะถูกต้องก็ตาม				
5	ฉันสุขภาพเสมอ แม้กับคนไม่มีมารยาท				
6	นักศึกษ้ออกกำลังกายหรือเล่นกีฬาจนรู้สึกเหนื่อยมาก อย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 วัน ๆ ละ 20 นาที				
7	นักศึกษาทำการยืดเหยียดกล้ามเนื้อหลังการออกกำลังกาย หรือเล่นกีฬา 5-10 นาที				
8	นักศึกษาทำการอบอุ่นร่างกาย ก่อนออกกำลังกายหรือเล่นกีฬา 5-10 นาที				
9	นักศึกษ้ออกกำลังกาย เล่นกีฬาเบา ๆ หรือเคลื่อนไหวร่างกาย เช่นทำงานบ้าน เดินไปทำงาน (ไม่ทำให้รู้สึกเหนื่อย หรือ อ่างเหนื่อยเล็กน้อย) อย่างน้อยสัปดาห์ละ 5 วัน ๆ ละ 60 นาที				

ข้อ	ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น			
		4	3	2	1
10	นักศึกษาตี้มเหล้า หรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์อื่นๆ เช่น เบียร์ไวน์ สาโท				
11	นักศึกษาปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนให้ตี้มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์				
12	นักศึกษาตี้มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ เมื่อมีงานสังสรรค์หรือตามวันเทศกาล				
13	นักศึกษาตี้มสุราเมื่อรู้สึกเครียด				
14	นักศึกษาสูบบุหรี่เพื่อคลายเครียด				
15	นักศึกษาเติมน้ำปลา หรือน้ำปลาพริก ในอาหารที่รับประทานเพื่อให้มีรสเค็มขึ้น				
16	นักศึกษากินอาหารที่ไขมันสูง เช่น ขาหมูติดมัน หมูสามชั้น หนังไก่ คอหมูย่าง				
17	นักศึกษากินอาหารรสเค็มจัด เช่น ปลาเค็ม เนื้อเค็ม ไข่เค็ม				
18	นักศึกษากินผักและผลไม้ วันละไม่น้อยกว่า 500 กรัม (5 ทัพพี)				
19	นักศึกษากินอาหารประเภทตี้ม นึ่ง ลวก อบ				
20	นักศึกษากินอาหารปิ้งย่างที่ไหม้เกรียม เช่น หมูปิ้ง เนื้อย่าง ไก่ย่าง				

ส่วนที่ 4 แบบทดสอบทักษะทางปัญญา

คำชี้แจง

1. ให้นักศึกษาอ่านคำถามและเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด โดยทำเครื่องหมาย X (กากบาท) ลงในช่องในกระดาษคำตอบที่แจกให้

2. แบบทดสอบทักษะทางปัญญามีจำนวนทั้งสิ้น 20 ข้อ

สถานการณ์ที่ 1 (การคิดวิเคราะห์)

สถานการณ์ที่ 1 โรงเรียนมัธยมแห่งหนึ่ง ได้มีการกำหนดเวลาให้แม่ค้าจำหน่ายอาหารในช่วงเวลา 12.00 – 13.00 แต่มีนักศึกษาบางส่วนขอร้องให้แม่ค้าขายอาหารก่อนเวลา โดยอ้างเหตุผลที่ว่า ตนเองยังไม่ได้ทานอาหารเข้ามาทำให้หิว แม่ค้าเกิดความสงสารจึงได้จำหน่ายอาหารให้ ต่อมาเรื่องการจำหน่ายอาหารก่อนเวลาทราบไปถึงผู้บริหาร แม่ค้าเหล่านั้นจึงถูกตักเตือน ทำให้แม่ค้าไม่สบายใจและไม่มาจำหน่ายอาหารในวันต่อมา

1. ข้อใดเป็นปัญหาสำคัญของสถานการณ์นี้

- ก. แม่ค้าไม่มาจำหน่ายอาหาร
- ข. นักศึกษาไม่มีอาหารรับประทาน
- ค. นักศึกษาไม่สบายใจที่เป็นต้นเหตุให้แม่ค้าโดนตักเตือน
- ง. การจำหน่ายอาหารในโรงเรียนก่อนเวลาที่กำหนดไว้

2. ปัญหาจากสถานการณ์นี้น่าจะเกิดจากสาเหตุใดมากที่สุด

- ก. แม่ค้าไม่สบายใจ
- ข. ความเข้มงวดของผู้บริหารโรงเรียน
- ค. ช่วงเวลาในการจำหน่ายอาหารน้อยเกินไป
- ง. ความไม่มีระเบียบวินัยของนักศึกษาและแม่ค้า

สถานการณ์ที่ 2 (การคิดแก้ปัญหา)

บริเวณโรงงานแปรรูปยางพาราแห่งหนึ่ง ได้มีคณงานเข้าไปอาศัยอยู่หลายครอบครัว ซึ่งในโรงงานมีบ่อน้ำทิ้งของโรงงานมีน้ำขังอยู่ และพบว่าคณงานส่วนใหญ่มีอาการร่างกายอ่อนเพลีย ปวดเมื่อย ตามลำตัว มีน้ศีรษะ และบางรายถึงขั้นอาเจียนเป็นประจำในที่สุดคณงานก็ต้องย้ายออกจากโรงงานและบางคนก็ต้องไปรักษาตัวที่โรงพยาบาล

3. ข้อใดเป็นปัญหาสำคัญของสถานการณ์นี้

- ก. คณงานตงงาน ไม่มีรายได้
- ข. คณงานมีอาการอ่อนเพลีย
- ค. คณงานต้องย้ายออกจากโรงงาน
- ง. โรงงานปิดกิจการและปล่อยให้รกร้าง

4. นักศึกษาจะเสนอวิธีการใดในการตรวจสอบหาสาเหตุของปัญหา

- ก. หาเงินทุนให้กับเจ้าของโรงงาน
- ข. ถมบ่อน้ำทิ้ง เพื่อสร้างที่อยู่ใหม่
- ค. นำน้ำในบ่อและดินบริเวณโรงงานไปตรวจสอบ
- ง. ปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในโรงงานใหม่ให้อากาศถ่ายเทได้สะดวก

5. ผลที่เกิดจากการตรวจสอบสาเหตุของปัญหาในสถานการณ์ น่าจะได้อย่างไร
 - ก. ทำให้คนงานมีที่อยู่อาศัยถูกสุขลักษณะ
 - ข. ทำให้คนงานได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าของโรงงาน
 - ค. ทำให้ทราบว่าโรงงานสามารถดำเนินกิจการต่อไปหรือไม่
 - ง. ทำให้ทราบว่า การป่วยของคนงานเกิดจากสารพิษในโรงงานร้างหรือไม่

สถานการณ์ที่ 3 (การคิดแก้ปัญหา และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ)

โรงงานผลิตอาหารแปรรูปได้ชักชวนให้คนงานปลูกข้าวโพด ผักกาดขาว เพื่อป้อนโรงงาน โดยจะประกันราคาค่าผลผลิตให้ แต่พอผลผลิตออกมาเกินความต้องการของโรงงาน โรงงานได้งดรับซื้อคนงานเดือดร้อนเพราะต้องชำระหนี้เงินกู้ที่กู้มาลงทุนในการเพาะปลูก จึงร้องเรียนมายังเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้ประสานกับโรงงานเพื่อซื้อผลผลิต

6. ข้อใดเป็นปัญหาสำคัญของสถานการณ์นี้
 - ก. คนงานไม่มีเงินไปชำระหนี้สิน
 - ข. โรงงานไม่แจ้งปริมาณความต้องการในการรับซื้อ
 - ค. ราคาผลผลิตที่ได้รับไม่เป็นไปตามราคาที่ประกันไว้
 - ง. โรงงานผลิตอาหารแปรรูปไม่รับซื้อผลผลิตที่ผลิตออกมา
7. ปัญหาจากสถานการณ์นี้น่าจะเกิดจากสาเหตุใดมากที่สุด
 - ก. การขาดความรู้ในการผลิตของคนงาน
 - ข. คนงานกู้ยืมเงินมาลงทุนในการเพาะปลูก
 - ค. การขาดความรับผิดชอบของโรงงานผลิตอาหารแปรรูป
 - ง. ผลผลิตที่ได้จากการเพาะปลูกมีจำนวนมากเกินความต้องการ
8. นักศึกษาคิดว่า จะแก้ปัญหาในสถานการณ์นี้อย่างไรจึงจะเหมาะสมที่สุด
 - ก. ให้ความรู้กับคนงานเกี่ยวกับการแปรรูปผลผลิต
 - ข. หาแหล่งเงินกู้ใหม่ให้กับคนงานมาลงทุนและชำระหนี้
 - ค. ให้โรงงานรับผิดชอบโดยการรับซื้อผลผลิตทั้งหมดที่ผลิตได้
 - ง. ให้คนงานหาตลาดแหล่งใหม่ที่สามารถขายผลผลิตที่ผลิตออกมาเกินความต้องการ
9. จากการที่นักศึกษาเสนอวิธีการแก้ปัญหาในสถานการณ์นี้ น่าจะเกิดผลอย่างไร
 - ก. คนงานมีตลาดที่สามารถระบายสินค้าไปขายได้นอกจากส่งโรงงาน
 - ข. คนงานมีเงินจากการขายผลผลิตให้โรงงานไปชำระหนี้สินที่กู้ยืมมาลงทุน
 - ค. ผลผลิตที่ผลิตออกมามีความหลากหลายไม่มากเกินความต้องการของโรงงาน
 - ง. คนงานสามารถนำผลผลิตที่เหลือจากการรับซื้อของโรงงานไปแปรรูปขายได้

สถานการณ์ที่ 4 (การคิดวิเคราะห์,การคิดแก้ปัญหา,การคิดอย่างมีวิจารณญาณ,การคิดอย่างมีระบบ)

ในวันหยุดช่วงฤดูร้อนครอบครัวของเด็กหญิงเดินทางไปพักผ่อนที่น้ำตกเจ็ดสาวน้อย ซึ่งในวันหยุดนี้มีนักท่องเที่ยวแวะมาพักผ่อนกันจำนวนมากทั้งคนในจังหวัดและต่างจังหวัด ขณะที่เด็กหญิงกำลังเล่นน้ำอยู่นั้นเด็กหญิงสังเกตเห็นว่ากลุ่มวัยรุ่นมาเที่ยวกันเป็นกลุ่ม ๆ ซึ่งบางกลุ่มจะซื้ออาหารเครื่องดื่มและของมีนเมามารับประทานกันที่บริเวณน้ำตกและเมื่อรับประทานเสร็จก็ทิ้งถุงพลาสติกขวด กระป๋องและเศษขยะอื่น ๆ ไว้ตรงที่นั่งรับประทาน และมีบางส่วนทิ้งลงในน้ำตก ทั้งที่บริเวณนั้นมีถังขยะอยู่

10. ข้อใดเป็นปัญหาสำคัญของสถานการณ์นี้
 - ก. วัยรุ่นขาดระเบียบวินัย
 - ข. วัยรุ่นทำให้สถานที่สกปรก
 - ค. วัยรุ่นไม่ทิ้งขยะในบริเวณที่จัดไว้ให้
 - ง. ภาพลักษณ์ของวัยรุ่นไม่ดีในสายตาคนทั่วไป
11. ปัญหาจากสถานการณ์นี้น่าจะเกิดจากสาเหตุใดมากที่สุด
 - ก. ความมั่งง่ายของวัยรุ่น
 - ข. การขาดเจ้าหน้าที่ดูแล
 - ค. ความเห็นแก่ตัวของวัยรุ่น
 - ง. การขาดความรับผิดชอบของวัยรุ่น
12. ถ้านักศึกษาเป็นเด็กหญิงนักศึกษาจะมีวิธีการแก้ปัญหาในสถานการณ์นี้อย่างไร
 - ก. ชวนพ่อแม่เก็บขยะ
 - ข. ให้เทศบาลเพิ่มจำนวนถังขยะ
 - ค. เข้าไปตักเตือนให้ช่วยดูแลแหล่งท่องเที่ยว
 - ง. บอกเจ้าหน้าที่ให้ติดป้ายณรงค์ห้ามทิ้งขยะในที่ห้ามทิ้ง
13. จากวิธีการที่นักศึกษาเสนอเพื่อแก้ปัญหาในสถานการณ์นี้ ผลที่ได้จะเป็นอย่างไร
 - ก. มีผู้รับผิดชอบและดูแลแหล่งท่องเที่ยวที่ดีขึ้น
 - ข. ทุกคนชื่นชมเด็กหญิงที่เป็นวัยรุ่นที่ดีนำเอาแบบอย่าง
 - ค. บริเวณน้ำตกมีถังขยะให้ทิ้งขยะเพิ่มขึ้นทำให้ขยะลดลง
 - ง. บริเวณน้ำตกสะอาด ไม่มีกลิ่นเหม็น ทำให้อยากมาท่องเที่ยว

สถานการณ์ที่ 5 (การคิดสร้างสรรค์,การคิดวิเคราะห์,การคิดแก้ปัญหา,การคิดอย่างมีวิจารณญาณ,การคิดอย่างมีระบบ)

ตอนเช้าวันจันทร์หญิงสาวได้จอดรถทิ้งไว้หน้าที่ว่าเธอจะไปทำธุระบนสำนักงานเขต ก่อนลงจากรถหญิงสาวได้หมุนกระจกขึ้นทั้งหมด เพื่อป้องกันการขโมยรถและสิ่งของในรถ พอพักกลางวันจะขับรถกลับบ้าน แต่หญิงสาวตกใจอย่างมากเมื่อพบว่ากระจกรถยนต์ด้านข้างแตกเป็นรอยแตกกร้าว จึงได้สอบถามยามและผู้ที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียง จึงได้ทราบว่าไม่มีใครมาเล่นใกล้ๆ รถยนต์หรือขว้างปากระจกเลย เมื่อเปิดประตูเข้าไปด้านในรถ หญิงสาวพบว่าดินน้ำมันที่วางอยู่ในรถยนต์มีสภาพอ่อนนิ่ม

14. ข้อใดเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุดในสถานการณ์นี้

ก. กระจกรถยนต์แตกเพราะอะไร	ข. ใครเป็นคนทำให้กระจกแตกกร้าว
ค. ทำไมแสงแดดทำให้กระจกแตก	ง. ดินน้ำมันอ่อนตัวเพราะอะไร

15. ข้อใดคือสาเหตุของปัญหาในสถานการณ์นี้

ก. แสงแดดทำให้กระจกแตกกร้าว	ข. อุณหภูมิของอากาศในรถสูงขึ้น
ค. อุณหภูมิของอากาศนอกรถสูงขึ้น	ง. ดินน้ำมันได้รับความร้อนจึงอ่อนตัว

16. นักศึกษาคิดว่าจะแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่กล่าวมาอย่างไร

ก. ใช้วัสดุทำกระจกให้หนาขึ้น	ข. เวลาจอดรถให้ลดกระจกลงเล็กน้อย
ค. ปลุกต้นไม้เยอะ ๆ เพื่อใช้ร่มเงาไว้จอดรถ	
ง. เปิดเครื่องปรับอากาศทิ้งไว้เพื่อลดอุณหภูมิในรถ	

17. จากการศึกษาเสนอวิธีการแก้ปัญหาในสถานการณ์ข้างต้น ผลที่เกิดขึ้นจะเป็นอย่างไร

ก. ทำให้มีร่มเงาสำหรับจอดรถ
ข. ทำให้ได้กระจกที่หนาขึ้นไม่แตกง่าย
ค. ทำให้ภายในรถมีอากาศเย็นอยู่ตลอดเวลา
ง. อากาศภายในรถระบายออกมาข้างนอกช่วยให้กระจกไม่แตกกร้าว

สถานการณ์ที่ 6 (การคิดวิเคราะห์,การคิดแก้ปัญหา,การคิดอย่างมีวิจารณญาณ,การคิดอย่างมีระบบ)

เด็กชายเป็นนักศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีความประพฤติดีและขยันเรียน เด็กชายมีเพื่อนที่สนิทมากคนหนึ่ง คือ บาส บ้านของทั้งสองคนอยู่ใกล้กัน มักจะไปไหนมาไหนด้วยกัน วันหนึ่งเด็กชายไปเข้าห้องน้ำของโรงเรียน พบว่าบาสกำลังแอบสูบบุหรี่อยู่ เมื่อบาสเห็นเด็กชายจึงชวนเด็กชายสูบบุหรี่ด้วยกัน เด็กชายรู้สึกอึดอัดเป็นอย่างมาก ไม่อยากสูบบุหรี่แต่เกรงใจเพื่อน ไม่รู้ว่าจะทำอย่างไรดี

18. เหตุใดเด็กชายจึงประสบกับปัญหาดังกล่าว

- ก. เด็กชายเกรงใจบาส
ข. เด็กชายกลัวบาสสบประมาณ
ค. เด็กชายกลัวเพื่อน ๆ เห็นแล้วไปฟ้องครู
ง. เด็กชายกลัวพ่อแม่จะรู้ว่าตนเองสูบบุหรี่

19. ถ้านักศึกษาเป็นเด็กชายนักศึกษาคงแก้ปัญหาดังกล่าวอย่างไร

- ก. พยายามทำให้บาสเลิกสูบบุหรี่
ข. ปฏิเสธพร้อมกับบอกเหตุผล
ค. สูบบุหรี่กับบาสบ้างบางครั้ง
ง. บอกให้ครูทราบว่ามีบาสสูบบุหรี่

20. จากวิธีที่นักศึกษาเลือกเพื่อแก้ปัญหานี้ ผลจะเป็นอย่างไร

- ก. บาสถูกลงโทษ
ข. บาสไม่ต้องซื้อบุหรี่เอง
ค. เด็กชายถูกบาสตัดขาดจากการเป็นเพื่อนสนิท
ง. เด็กชายไม่ต้องสูบบุหรี่และอาจช่วยให้บาสเลิกบุหรี่ได้

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

ชื่อ-นามสกุล : นายเกษม ชูรัตน์

วัน เดือน ปีเกิด : 2 ตุลาคม พ.ศ.2528

สถานที่เกิด : กรุงเทพมหานคร

ประวัติการศึกษา :

สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2550

สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2554

เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาเอก สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2555

การทำงาน :

อาจารย์ประจำภาควิชาพลานามัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง